

REVISTA

CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal S. III. Com. sub Nr. 46/1938

PREȘEDINTELE CERCULUI
Dr. ALEXANDRU MARTA
REZIDENT REGAL LA ÎNUTUL TIMIȘ.

DOCTRINĂ - JURISPRUDENȚĂ - LEGISLAȚIE

PRIMREDACTOR:
ILIE N. LUNGULESCU
Procurorul General al Curții de Apel Timișoara

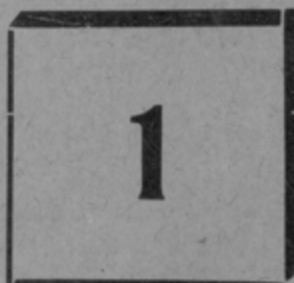
REDACTORI PERMANENȚI:

EUGEN FENEȘAN
procuror de secție Trib. Timiș.-Tor.

EUGEN GR. DABIJA
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Dr. PETRU BUDESCU
procuror de secție Trib. Timiș-Tor.

Apare în fiecare lună

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	300 „
Pentru cei ce nu sunt membri ai cercului	450 „
Pentru autorități, Bănci, Societăți	700 „
Pentru străinătate	1000 „

Redacția: Timișoara I, Curtea de Apel, etaj I. cam. No. 40
(Cabinetul Procurorului General)

Administrația: Timișoara I. Piața Unirii No. 11
(Biroul Dr. Ioan Deboșan, avocat)

Lei 40.—

Tipografia „Luceafărul”
Timișoara

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I. cu 243/1932.
Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna). Cotizația 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte : I. N. LUNGULESCU, *procurorul general al Curții de Apel Timișoara.*
Director : VASILE M. THEODORESCU, *primul președinte al Tribunalului Ilfov.*
Membrii : AGRICOLA IONESCU, EUGEN GR. DABIJA, Dr. ȘTEFAN ISACU, NICOLAE BĂRBAT, *Maior* Dr. ANDREI BUNDRA, EUGEN FENEȘAN, Dr. PETRU BUDESCU, *magistrați*; Dr. ILIE GROPȘIANU, Dr. IOAN ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, AUREL BUGARIU, *avocați.*

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

AL. P. ALEXANDRESCU
Președinte de secție la Trib. Arad
VASILE N. APOSTOLESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. III.
VASILE GH. BUȚUREANU
Primpreședintele C. de Apel T.-Mureș
EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
AL. ST. CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
SCARLAT CONSTANTINESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. II.
Dr. TEODOR DIACONESCU
Primul procuror al Trib. Sibiu
EMIL DIMITRESCU
Primul președinte al C. de Apel Tms.
VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier la Curtea de Apel Oradea
G. P. DOCAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

NICOLAE GEORGEAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. CORNEL GROFȘOREANU
avocat, Timișoara
D. IANCULESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
BUJOR A. IMBROANE
procuror de secție la Trib. Timiș-Tor.
MIHAIL KUȘNIRIUC
Judecător la Jud. de muncă Timișoara
GHEORGHE D. LAMBRINO
Președinte la C. de Apel Tms. S. IV.
Dr. IOAN I. LAZĂR
Judecător, Dumbrăveni
SABIN MOLDOVAN
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
VIRGIL MURGESCU
judecător de instrucție la Trib. Arad
MIHAI GH. MUȘĂTESCU
jude-președinte la Jud. rur. Deta
IOAN NEDELESCU
avocat și publicist, București
NICOLAE I. NICOLESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. I.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat, Timișoara
GHEORGHE PAVELESCU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
MARIN PÂRVULESCU
judecător de ședință la Trib. Sibiu
Dr. PETRU PENȚIA
notar public, Timișoara
IOAN N. PERIEȚIANU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție
Dr. NESTOR PORUMB
avocat, Timișoara
ANDREI RĂDULESCU
Primpreședintele In. C. de Cas. și Just.
Dr. IOAN RUSALIN
judec. la Jud. rur. Sănnicolaul Mare
DEM. TIGOIANU
judecător de ședință la Trib. T.-Ior.
Dr. DIMIȚRIE VASCAN
Medic legist la Trib. Timiș-Torontal
FLOREA I. VASILIU
Consilier la Curtea de Apel Brașov

Conducerea „Cercului Juridic Bănățean” și a „Revistei” sale, roagă stăruitor pe ONORAȚII SĂI MEMBRII ȘI ABONAȚI, să-și înainteze fără nici o invitațiune sau somațiune atât taxele și cotizațiile, cât și costul abonamentului, datorite pe anii 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938 și cuvenite pe anul 1939, direct și exclusiv D-lui Casier General Dr. IOAN DOBOȘAN, avocat, la domiciliul său din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, sau — la prezentare — împuternicitului acestuia D-l IOAN BAICU din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, incasator al Cercului Juridic Bănățean.

Conducerea Cercului Juridic Bănățean și a Revistei sale speră că acest anunț își va produce imediat efectul, astfel că va fi dispensată, de marea neplăcere de a sista trimiterea revistei, tuturor acelor cari nu sunt în curent cu plata abonamentului.

REVISTA

CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal S. III, Com. sub Nr. 46/1938

PREȘEDINTELE CERCULUI
Dr. ALEXANDRU MARTA
REZIDENT REGAL LA ȚINUTUL TIMIȘ.

DOCTRINĂ - JURISPRUDENȚĂ - LEGISLAȚIE

PRIMREDACTOR:
ILIE N. LUNGULESCU
Procurorul General al Curții de Apel Timișoara

REDACTORI PERMANENȚI:

EUGEN FENEȘAN	EUGEN GR. DABIJA	Dr. PETRU BUDESCU
procuror de secție Trib. Timiș.-Tor.	Consilier la Curtea de Apel Timișoara	procuror de secție Trib. Timiș-Tor.

Apare în fiecare lună

ANUL VIII
1939

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	" " 300 "
Pentru cei ce nu sunt membri ai cercului	" " 480 "
Pentru autorități, Bănci, Societăți	" " 700 "
Pentru străinătate	" " 1000 "

Redacția: Timișoara I, Curtea de Apel, etaj I. cam. No. 40
(Cabinetul Procurorului General)

Administrația: Timișoara I. Piața Unirii No. 11
(Biroul Dr. Ioan Doboșan, avocat)

P. 4104

BIBLIOTECA CENTRALĂ
A REGIUNII BANAT

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
TIMIȘ
P. 36.160 - D

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I. cu 243/1932.

Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna). Cotizația 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte : I. N. LUNGULESCU, procuror general al Curții de Apel Timișoara.

Director : VASILE M. THEODORESCU, primul președinte al Tribunalului Ilfov.

Membrii : AGRICOLA IONESCU, EUGEN GR. DABIJA, Dr. ȘTEFAN ISACU, NICOLAE BĂRBAT, Maior Dr. ANDREI BUNDRĂ, EUGEN FENEȘAN, Dr. PETRU BUDESCU, magistrați; Dr. ILIE GROPȘIANU, Dr. IOAN ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, AUREL BUGARIU, avocați.

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

AL. P. ALEXANDRESCU
Președinte de secție la Trib. Arad

VASILE N. APOSTOLESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. III.

VASILE GH. BUȚUREANU
Primpreședintele C. de Apel T.-Mureș

EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de ședință la Trib. T.-Tor.

AL. ST. CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

SCARLAT CONSTANTINESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. II.

Dr. TEODOR DIACONESCU
Primul procuror al Trib. Sibiu

EMIL DIMITRESCU
Primul președinte al C. de Apel Tmș.

VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier la Curtea de Apel Oradea

G. P. DOCAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

NICOLAE GEORGEAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

Dr. CORNEL GROFȘOREANU
avocat, Timișoara

D. IANCULESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

BUJOR A. IMBROANE
procuror de secție la Trib. Timiș-Tor.

MIHAIL KUȘNIRIUC
Judecător la Jud. de muncă Timișoara

GHEORGHE D. LAMBRINO
Președinte la C. de Apel Tmș. S. IV.

Dr. IOAN I. LAZĂR
Judecător, Dumbrăveni

SABIN MOLDOVAN
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

VIRGIL MURGESCU
judecător de instrucție la Trib. Arad

MIHAI GH. MUȘĂTESCU
jude-președinte la Jud. rur. Deta

IOAN NEDELESCU
avocat și publicist, București

NICOLAE I. NICOLESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. I.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat, Timișoara

GHEORGHE PAVELESCU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

MARIN PÂRVULESCU
judecător de ședință la Trib. Sibiu

Dr. PETRU PENȚIA
notar public, Timișoara

IOAN N. PERIEȚIANU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție

Dr. NESTOR PORUMB
avocat, Timișoara

ANDREI RĂDULESCU
Primpreședintele In. C. de Cas. și Just.

Dr. IOAN RUSALIN
judec. la Jud. rur. Sănnicolaul Mare

DEM. TIGOIANU
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.

Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist la Trib. Timiș-Torontal

FLOREA I. VASILIU
Consilier la Curtea de Apel Brașov

IN AL VIII-LEA AN DE APARIȚIE.

Un nou an a venit să așeze o piatră nouă de hotar pe drumul Dreptului și al Dreptății, parcurs din cel mai curat idealism, de „Cercul Juridic Bănățean” și Revista lui.

Precum un dicton al strămoșilor noștri spunea, că „toate drumurile duc la Roma”, așa putem zice și noi că drumul nostru duce, ca și toate căile energiei românești, spre Drept și Dreptate, cari sunt temelia de consolidare și înflorire a Patriei, iar țărița Patriei garantează manifestarea netulburată a existenței și exercitării Dreptului și Dreptății.

În acest drum patrioții vrednici și-au desfășurat o activitate destoinică, potrivită a aduce Patriei această consolidare și intrărire spre prea mărirea Dreptului și Dreptății.

Primul loc în această muncă dezinteresată îl ocupă M. S. Regele Carol al II-lea, Care a pus o nouă temelie Țării prin noua Constituție și prin sirul lung al legilor, menite să aducă cinstea și demnitatea în viața publică și dreptate socială în domeniul raporturilor private.

„Cercul Juridic Bănățean” și Revista lui, sunt recunoscători M. Sale Regelui și colaboratorilor Săi pentru această muncă patriotică, și dezinteresată, deoarece ea le deschide noi posibilități de a fi și în viitor o făclie care să lumineze drumul Dreptății și cu profund sentiment de gratitudine le mulțumește pentru aceste prilejuri de muncă nouă, iar pe colaboratorii Revistei, pe lângă mulțumitele Cercului Juridic Bănățean, îi rugăm să nu lipsească niciodată Revista de concursul lor, fiindcă din acest concurs va isvoli înflorirea și propăsirea Dreptății pentru a cărei izbândă s-au angajat la muncă.

Tuturora le doresc un An nou cu sănătate și bine.

DR. ALEXANDRU MARTA,
Rezident Regal, Președintele
Cercului Juridic Bănățean

ni
de
to
m
Ju

ri
pe
ru
ve
și
e
te

ca
m
vi

tu
inc
m
vi
bă

ni
af
at
cu
in
str
pr
că
al

că
ști
cu

ni
te

un

Echitatea în Drept și... adevărul.

(În loc de Cronică)

Justiție, echitate, adevăr. Intre definiție și cerc vițios. O eroare de metodologie juridică. Creștinismul produs istoric? Creștinism și teosofie. Creștinismul și echitatea. Creștinismul și Dreptul. Justiția în concepția poporului român...

A răsoi, citindu-le, cărțile scrise de tinerimea studioasă e lucru foarte interesant. Căci pe această cale descoperi dintr'o dată două lucruri: întâiu, la ce nivel de muncă și la ce nivel de cultură se găsesc tinerii veacului nostru și al doilea, care e concepția de viață și care e concepția de gândire care le călăuzesc mintea și le instăpânesc sufletul.

Fiindcă orice s'ar spune, trei sunt factorii care delimitează, în sfera superiorității, omul: *munca, cultura și concepția despre lume și viață*, (acel *Weltanschauung* al Germanilor).

Prin muncă se cucerește cultura, prin cultură se luminează ființa iar prin concepție ni se îndreaptă, spre definitivele certitudini și spre mulțumitoarele popasuri, tulburătoarea noastră viață — mereu chinuită de întrebare și mereu bântuită de nesiguranțe.

Ci mintea nu are pace, sufletul nu se liniștește, ființa nu se sati face iar viața nu-și află seninătatea, siguranța și echilibrul decât atunci când omul muncește în deajuns ca să se cultive, se cultivă în deajuns ca să se lumineze, în sfârșit, se luminează în deajuns ca să-și construiască supremele și definitivele principii care, precizându-i concepția de gândire și viață, îi călăuzesc, ca faruri eterne pe întunecatului ocean al existenței, permanent și fără oscilațiuni ființa.

Ei bine, în lumina acestor reflexiuni am căutat să citesc lucrarea tânărului „doctor în științele juridice”¹⁾ dela Universitatea din București, intitulată: „*Echitatea în Dreptul roman*”.

Muncă destulă, odată ce mulțimea indefinită a citațiilor — redate în original — din literatura juridică latină, ne-o învederează.

Ba încă atât de numeroase sunt citațiile că unele dintrânsele apar ca evident superflue

pentru problema ce și-a propus s'o trateze autorul.

Deci, din punctul acesta de vedere, al sânguinței pe care a depus-o în lucrare și al energiei active risipite spre a o întocmi cât mai aproape de soluția romană a problemei respective, tânărul nostru doctor merită toată lauda și va să primească toate elogiile.

În ce privește însă metoda de lucru, anumite aserțiuni de înaltă amplitudine și decisivă importanță cași unele concluzii la care el a ajuns, socotim că eroarea lor e prea evidentă pentru a nu o releva aicea, ca simplă și naturală consecință a unor documentări culturale insuficiente și a unor concepții de gândire perimate sau nefondate.

— o —

Ca metodă de lucru, autorul întrebuințează *analiza, deducția și definiția*: analizează textele dreptului roman — fie el cuprins în lege, doctrină sau jurisprudență, deduce dintrânsele noțiunea echității după diferiții autori și apoi, în *concluzie*, definește el această echitate.

Acest drum de elaborare a lucrării îl credem — a principio — complet greșit. Căci dacă noțiunea, înțelesul sensul echității tocmai la finele cărții se vor preciza, cum mai e posibil să extragi din complexul multivariat al textelor latine o echitate a cărei ființă nu e încă indentificată și a cărei existență nu e încă lămurită? Contradicția logică pe care o îmbracă această metodă este evidentă. E cași cum a-i porni să explorezi pădurile spre a ucide lei fără însă a-i fi văzut vreodată, e cași cum ai sonda pământul spre a-i descoperi țițeiul fără însă a-l cunoaște; e cași cum ai cerne piatra de prin râuri spre a-i alege aurul fără a-l ști însă cum arată.

Aceasta, să zicem că n'ar însemna mare lucru, pentru că se poate presupune că noțiunea echității o avem fiecare mai mult sau mai puțin confuz — dar totuși o avem în minte, iar „tânărul nostru doctor” n'a făcut altceva, în

1) Luca I. Cranciova.

concluziile cărții sale, decât să-i lămurească și să-i lumineze mai complex și mai precis *prin definiție* ființa.

Or noi tocmai aici, în încercarea pe care a făcut-o *de a defini*, cu gând de integralitate și cu gând de epuizare, o noțiune așa de subtilă, de eterată și de abstractă cum e noțiunea echității, într' aceasta descoperim noi eroarea fundamentală a autorului.

Mai mult. Definiția însăși — guvernată de această tendință integralizatoare și epuizantă, pe cât e de complexă și de prolixă, pe atât de perfect insumează caracterul unei tautologii, deci al unui cerc vicios, — care, prin urmare, căutând să spună tot nu spune realmente nimic.

Reproducem această definiție :

„Echitatea, zice tânărul nostru doctor, este prin urmare, *voința constantă și perpetuă de a da fiecăruia ce i se cuvine, după merit, pe baza egalității proporționale a indivizilor considerați, unii față de alții, în raporturi diferite, fiind seama și de contingențele generale și speciale fiecărui caz, în parte* (pag. 223.)

Ați înțeles ceva? Noi mărturisim că prea puțin, dacă nu de loc.

Definiția, așa dar, dela prima vedere este incomprehensibilă, fiindcă în felul cum e formulată e lipsită de înțeles, sau, în tot cazul, nu-ți identifică — lămurindu-o — noțiunea echității.

Să mergem însă mai departe.

„Echitatea e *voința constantă și perpetuă de a da fiecăruia ce i se cuvine etc.*”

Deci echitatea este voință și implicit voința este echitate. Lucru inexact, pentru că una e voința — facultatea vie, activă, concretă și creatoare a sufletului nostru — și alta este echitatea — entitate abstractă, simbol, emblemă, etichetă mintală prin care apreciem opera efectuată de voința noastră.

Voința își are realitatea sa în ființa vie a omului, pe când echitatea nu se găsește, ca existență aparte, individuală și singulară, fiind nicăieri.

Cum poate fi echitatea identificată voinței, când ea e doar unghiul moral sau juridic sub care conștiința noastră apreciază, ca dreptă sau ba, voința însăși în intențiile ei sau în faptele ei? Cum se socotesc sinonime — voința

și echitatea — când cea dintâiu e mijloc iar cea de a doua scop, — odată ce doar pe cărările unei voințe constante, de a da fiecăruia ce e al său, se ajunge la echitate?

Cum se pot confunda aceste două realități distincte și ca natură și ca origine — voința și echitatea — când voința e organul de exprimare a echității iar echitatea aceea ce se exprimă prin opera voinței?

Este cași cum am spune că binele e voința de a nu face rău, adevărul e voința de a nu spune minciuni, dreptatea e voința de a nu face strâmbătăți și invers, răul e voința de a nu face binele, minciuna e voința de a nu spune adevărul, strâmbătatea voința de a nu face ceea ce e drept, inechitatea e voința de a nu da fiecăruie ce e al său, etc.

Sau mai sugestiv încă: Sonata în sol major a lui Beethoven e pianul executând cu precizie notele punctate pe portativele acestei opere muzicale sau: simfonia în si minor (neterminată) a lui Schubert e orchestra executând cu exactitate notele punctate de acest compozitor pe portativele operei sale, și așa mai departe.

Dar e posibil să se accepte o astfel de definiție? Sonata echivalentă pianului, simfonia echivalentă instrumentelor orchestrale? Evident nu.

Ci sonata nu e pianul în funcțiune de bucată pe care o cântă și nici simfonia nu e orchestra în funcțiune de opera pe care o interpretează, ci și una și alta sunt doar *expresiile muzicale* ale instrumentelor, care execută fie notele celei dintâiu fie notele celei de a doua.

Tot asemenea și cu echitatea. Ea nu e voința care cântă, în ritm de perpetuitate, dreptul, ci *expresia morală sau juridică* a unei voinți ce permanent activează doar în sensul de a da fiecăruia ce e al său.

Echitatea așa dar este *expresia voinței* dar nu voința însăși; este simbolul unei activități, dar nu activitatea însăși; este punct de vedere apreciator al unei acțiuni dar nu acțiunea însăși; este în sfârșit reflexul moral sau juridic, *sub specie aeternitatis*, al unui fapt dar nu faptul însuși.

— o —

Dar, zice mai departe „tânărul nostru doctor”: Echitatea e voința de a da fiecăruia

ce e al său — *suum cuique* tribuere, — fără a observa că o atare propoziție e nici mai mult nici mai puțin decât o *tautologie* sau un *cerc vițios*, fiindcă întrânsa predicatul e sinonim cu subiectul, ergo: tautologia și printrânsa se ia ca demonstrat ceea ce tocmai se pune să se demonstreze, ergo: cercul.

E sinonim — *suum cuique* tribuere — cu *aequitas* sau *jus*, fiindcă îndată ce cunoști ce se cuvine, (deci ceea ce e drept, e echitabil) a fi atribuit fiecăruia, eo ipso ai cunoscut pe *jus* sau *aequitas*, între unul și celalalt factor nefiind nici o diferență, și cel dintâiu — *suum cuique* — și cel de al doilea *aequitas*, însemnând unul și acelaș lucru, exprimat însă în alți termeni.

Și se ia ca demonstrat în predicatul — *suum cuique* — aceea ce e pus să se definească în subiectul — *aequitas*, fiindcă problema dată spre rezolvare și prin subiect și prin predicat aceasta este: să se arate ce este al său — *suum cuique* — căci îndată ce ai aflat ce se cuvine de atribuit fiecăruia, ai și aflat dreptul sau echitatea.

Prin urmare, când, voind să definim echitatea, zicem: echitatea e *voința de a da fiecăruia ce e al său*, n'am spus nimic în realitate, deoarece prin predicatul *suum cuique* n'am lămurit cu nimic esența subiectului *aequitas*, problema rămânând și acum întreagă aceasta: cum recunoaștem că o *voință* dă fiecăruia ce e al său, cum cunoaștem ce e al său și ce nu, cum se descopere că ceva se cuvine sau nu să fie atribuit unuia sau altuia, cum se ghicește că atunci când săvârșim o faptă în raport cu altul suntem în cadrul lui *suum cuique* și nu în afara lui?

Ni se va răspunde: Criteriul după care cunoaștem că un lucru se cuvine să fie atribuit lui X și nu lui Y, este cel pe care ni-l dă dreptatea, recte echitatea. Această virtute ne va porunci în fiecare caz în parte ce se cuvine și ce nu se cuvine să fie atribuit lui X sau lui Y.

Deci, îndată ce vedem că un lucru e drept sau echitabil să fie atribuit lui X, îl vom atribui lui și nu lui Y, fiindcă lui i se cuvine, într-o astfel de împrejurare, — în care dreptul are cuvântul, — să i se atribue.

Cu alte cuvinte, cunoști echitatea prin cunoașterea a ceea ce se cuvine fiecăruia și invers,

cunoști ceea ce se cuvine fiecăruia prin cunoașterea echității.

Dar dacă criteriul de apreciere a lui *suum cuique* e *jus* sau *aequitas*, tot așa după cum criteriul de apreciere a lui *jus* sau *aequitas* este *suum cuique*, — înseamnă nici mai mult nici mai puțin că, după cum în *aequitas* nu e mai multă cunoștință ca în *suum cuique*, tot așa nici în *suum cuique* nu e mai multă cunoștință ca în *aequitas*.

Ambii factori fiind indentici, predicatul nereprezentând mai mult ca element de luminare decât subiectul sau concluzia necuprinzând mai mult ca element de cunoaștere decât premisa, înseamnă că ne găsim în cea mai eloquentă dintre sofisme, care e sofisma cercului vițios, și care — precum se știe — ia ca demonstrat — *suum cuique* — tocmai ceea ce cere ca să se demonstre, adică pe acelaș *suum cuique*, recte *aequitas*.

— o —

Echitatea, continuă „tânărul nostru doctor”, este *voința constantă și perpetuă de a da fiecăruia ce i se cuvine după merit* etc.

Deci *voință constantă și perpetuă* iar *suum cuique* atribuit *după merit*.

Dar dacă este vorba de echitate, ea doar în domeniul moral al vieții omului e posibilă și dacă e vorba de *voință* ea tot în acest domeniu își are ființa.

E posibilă însă constanța și e posibilă perpetuitatea, în sensul absolut al cuvântului — așa cum o afirmă definiția — în a noastră atât de efemeră, schimbătoare, relativă, sbuciumată și imperfectă existență?

Și dacă va să dăm altuia numai ceea ce i se cuvine *după merit*, cine va aprecia, cu ce măsuri se va măsura și de ce natură va trebui să fie meritele pentru ca, în balanța echității, unele să cântărească mai mult iar altele mai puțin?

Sunt întrebări fără răspuns.

În sfârșit, atribuirea fiecăruia a ceea ce i se cuvine se va face — zice tânărul nostru doctor — „pe baza egalității proporționale a indivizilor considerați unii față de alții în raporturi diferite, ținând seama și de contingențele generale și speciale fiecărui caz în parte”.

Cum se va măsura această egalitate proporțională a indivizilor, care sunt aceste con-

tingențe generale și speciale, după ce criteriu se vor aprecia ele, care din factorii problemei: meritul, egalitatea proporțională, contingențele generale, contingențele speciale etc., vor avea cuvântul decisiv în stabilirea echității, aceasta nu a crezut util să ne-o spună „tânărul nostru doctor”.

Nevointă? Nu, ci neputință, fiindcă prinsă în plasa complicată a atâtor elemente de identificare, noțiunea echității s'a subtilizat până într'atâta, că nimeni nu i-ar mai putea preciza cu claritate și cu înțeles ființa.

E tocmai ceea ce a făcut definiția, pe care cu totul succint am analizat-o până acum.

Ea, deși a căutat să explice *tot*, în fond n'a explicat *nimic*, pentru că — după cum am văzut — esența sa e numai confuzie, prolixitate, eroare, incomprehensibilitate, tautologie, cerc vițios.

* * *

Dacă ne-am întreba acum cărei cauze se datorește acest evident eșec al definiției dată echității, apoi răspunsul e foarte simplu: Această cauză rezidă în însăși imposibilitatea principială în care se găsește orice noțiune abstractă și orice noțiune generală de a primi haina unei definiții.

Ca atare și ființa echității, odată ce e abstractă până la eternizare și odată ce e generală până la universalizare, ea, mai mult decât realitățile concrete ale naturii, nu poate suferi jugul unei definiții care să o recomande *ce este* dar mai ales *aceiași* pretutindeni.

Căci orice definiție a unui lucru cuprinde un proces de abstracțiune prin notele sale caracteristice, deci generale, deci comune, note care singure intră în compoziția abstractă a lucrului respectiv pentru a-l reda pe acesta sub formula unei definiții. Adunând însă dela un obiect tot ceea ce îl apropie pe el de un altul de aceeași natură și nu ceace îl distinge de celelalte din categoria sa, însemnează că definiția nu ne dă specificul lucrurilor ci comunul lor, nu ne dă individualul realităților ci generalul lor, nu ne dă în sfârșit originalul, fie și sub forma statică a cuvântului, din natură, ci copia desfigurată a lui.

Prin urmare, formula de definiție a unui lucru prin însăși faptul abstracțiunii sale,

transfigurează și denaturează lucrul definit.

Așa că, din acest punct de vedere, distanța dintre realitatea dată și cuvântul ce o definește apare cu atât mai mare și cu atât mai de netrecut.

Și dacă astfel se prezintă problema când e vorba de a încadra în haina unei definiții lucrurile concrete ale existenței, apoi cu atât mai greu se va soluționa ea în această privință când va fi vorba să se definească însăși realitățile morale, care, ca noțiuni abstracte sau principii generale, ne călăuzesc spre drumuri de lumină și progres ființa.

Conceptele superioare, conceptele generale ca și conceptele abstracte au această caracteristică, anume că nu se pot traduce, pentru a le defini, sub o formă lingvistică. Cuvintele rigide, invariabile și sterpe taie din integralitatea ființei lor, redându-le cu o imperfecțiune vădită ce le denaturează. De aceea, pentru a le prinde în completul lor, atari concepte se definesc — dacă aceasta poate fi numită o definiție — printr'o propozițiune ideal analitică, în care predicatul e identic subiectului, propoziție ce singură e capabilă, prin identitatea termenilor săi $A = A$ să redea realitatea de definit în deplinătatea ființei sale.

Și pentru a ilustra mai bine aceste lucruri ne vom servi de două exemple tipice care vor lămuri foarte ușor chestiunea: unul privind noțiunea *adevărului*, altul privind noțiunea *Dreptății*.

Se știe că adevărul s'a bucurat de numeroase definițiuni în decursul timpului, unele mai variate decât altele.

Astfel, l'au definit scepticii, o eroare de neînălțurat la un moment dat, ca și cum anibele noțiuni — adevăr și eroare — n'ar fi contradictorii; l'au confundat pragmatistii cu utilul, ca și cum minciuna n'ar fi de nici un folos în viață; i-au pus unii ca *Descartes* criteriul în evidență, ca și cum nu s'ar găsi și adevăruri ce nu sunt evidente spiritului nostru; l'au numit alții corespondența dintre gândire și realitate, ca și cum această corespondență n'ar fi în funcție de însăși calitatea spiritului care o apreciază!

Și definițiile curg și vor curge de sigur

fără să se mai oprească vreodată, fiindcă nici una din ele nu este și nu va fi în stare să cuprindă natura specifică a adevărului, în așa fel încât să ni-l redea complet, cu toată claritatea dar mai ales susceptibil de a fi acceptat de toți ca atare. De aceea, în cele din urmă, a trebuit să se apeleze tot la o propozițiune pur analitică pentru a-l defini. Și un exemplu clasic în această privință ni-l dă însăși instituția cea mai înaltă de cultură din Apus, *Academia franceză*, exemplu care ilustrează perfect cele ce vrem să învederăm.

Astfel, Dictionarul respectivei Academii, definește adevărul în modul următor: *La verité est la qualité de ce qui est vrai*, iar când e vorba să se știe „Adevărat”, *le vrai* — ce este, același Dictionar răspunde: „*le vrai représente ce qui est conforme à la vérité*”. Deci, adevărul e calitatea lucrului adevărat, iar adevărat e ceea ce e conform cu adevărul, — definiții pur analitice, așa dar foarte puțin definiții, căci nu ne spun nimic, decât atât că servă ca ilustrațiuni tipice pentru a învedera imposibilitatea în care se găsesc conceptele generale și conceptele abstracte pentru a fi definite.

Dar ciudatul fenomen petrecut cu noțiunea adevărului s'a petrecut și cu ideia de Justiție.

Lucru firesc de altminteri. Căci ce poate fi mai abstract, mai fin, mai vaporos, mai imponderabil ca Dreptul, mai mult, ca Dreptatea?

E un concept de o fluiditate eterică așa zicând: există și totuși atunci când socoți că i-ai prins esența spre a o îmbrăca în haina unei definiții, vezi că oricât de consistentă ar fi această haină, dreptatea se strecoară, se furișează, se insinuiază prin spațieri imperceptibile și scapă astfel îngrădirii aduse de cuvânt.

De aci multe și variatele definiții ce s'au dat — aidoma adevărului — și Justiției în decursul timpului.

Astfel ea este: voința de a da fiecăruia ce e al său; arta de a face tot ceea ce e bun și echitabil; realizarea armonică a propriei noastre naturi; atribut al Divinității; iubirea supremului Bine care e Dumnezeu; cea mai strălucită dintre toate virtuțile; echilibru sau proporție a omului față de alt om; împlinirea legii,

și așa mai departe.

Deci o gamă nesfârșită de definiții pentru una și aceeași noțiune.

Ceeace înseamnă că nici una din ele nu o cuprinde în integralitatea ființei sale.

Așa stând lucrurile, a recurge tot la ajutorul unei propozițiuni ideal-analitice care să ne-o identifice definind-o și să ne-o definească identificând-o, apare ca ceva natural și foarte explicabil.

Și astfel ni se va spune: Justiția e conformarea la lege, iar legea nu e nici mai mult nici mai puțin decât aceea ce e conform Justiției (*Del Vecchio*) — sau: Dreptul nu e decât expresia ideilor de Justiție (*Fabreguettes*), etc.

Ce ne relevă însă astfel de definiții din natura, din esența, din specificul Dreptății? Precum se vede, absolut nimic.

Căci ele repetând noțiunea subiectului în predicat și invers, noțiunea predicatului în subiect, în sensul formulei $A = A$, nu fac decât să se învârtască într'un permanent cerc vicios, față de care și una și cealaltă poziție a dilemei sunt deopotrivă de triste: ne menținem în cerc nu definim nimic; ieșim din cerc, definim și imperfect, și insuficient și deformant lucrurile.

Această imposibilitate fundamentală și naturală în care se găsește spiritul nostru de a identifica printr'o definiție sacra virtute a dreptății, a justificat pe unii autori să recurgă la *intuițiune*, spre a o sesiza (*Geny*), pe alții la *negațiune*, spre a o exprima (*Duguit*), iar pe cei de al treilea la *simbol*,²⁾ spre a o înfățișa (anticii mai ales).

Ni se va obiecta de sigur: Oare e mai bine să te lipsești de orioce definiție atunci când vorbești de un lucru?

Răspundem: E utilă firește definiția atunci când ea îți relevă ceva din obiectul definit. Când însă nimic din acest obiect nu-ți aduce

²⁾ Și astfel, printre multe alte figurații, i s'a dat justiției ca simbol *balanșa* în stare de repaus, — expresie a perfecte egalități între părțile litigante; i s'a dat *spada* ținută de o mână sigură și viguroasă, — expresie a preciziei de judecată a celor ce impart dreptatea; i s'a dat tot ca simbol apoi *fecioara legată la ochi* — expresie a independenței și a incoruptibilității judecătorilor, și așa mai departe.

înainte, inutilitatea ei este evidentă. Mai mult, îți strică. Fiindcă creiază iluzia noutăților descoperite prin cuvânt, pe când în realitate cuvântul nu ți-a descoperit nimic din ființa, esența, existența lucrului ce se încearcă a se defini.

Și această afirmație are cu atât mai multă temeinicie cu cât — precum am văzut — e vorba să se definească conceptele cele mai abstracte și cele mai generale cum sunt conceptele adevărului, binelui, dreptății, echității, și așa mai departe.

Ci în asemenea împrejurări, doar la una din aceste trei soluții va să apeleze omul; fie să nu edicteze nici-o definiție, fie să utilizeze o definiție cât mai scurtă, mai sugestivă și mai evocatoare, fie să recurgă la simbol pentru a exprima printr'ânsul ceea ce nu se poate înfățișa sub avalanșa de cuvinte ale unei definiții.

Exemplificăm lucrurile referindu-ne la însăși problema echității pe care a voit s'o rezolve autorul nostru.

Ce este echitatea, se întreabă dânsul? Și răspunde precum am văzut că a răspuns: Vorbe multe, dar claritate, lumină, înțeles, nicăieri. Un potop de cuvinte peste un pustiu de idei, ar fi exclamat, citindu-o, nemuritorul *Maiorescu*.

Și iată acum care ar fi definițiile noastre în această privință: Echitatea e aceea ce sufletul meu simte instinctiv că este drept; sau, echitatea e dreptul natural al omului; sau, echitatea e porunca firii omenești în chestie de drept; sau, echitatea este expresia ideală a Justiției precum Dreptul este expresia legală a acesteia; și așa mai departe...

Întrebuințând definițiile sub această formă, lăsăm sufletului nostru să completeze el, în inexprimabilul său limbaj intern, aceea ce cuvântul n'a putut să releveze din misterioasa și atât de subtila esență a echității.

Altminteri, încercând să dai prea mult din această esență prin mijlocirea cuvintelor, sau nu dai nimic, sau o redai deformată, confuză, eronată și total neînțeligibilă.

Cea de a treia soluție, a exprimării prin simbol, credem că e cu mult mai preferată când vorbim de echitate.

Vom încerca să dovedim acest lucru prin două exemple.

Unul îl vom lua din însăși dreptul roman redat fiind de către *Pandecte* și interpretat de jurisconsultul *Iulianus*, exemplu aflat și în cartea „tânărului nostru doctor” (p. 225). Iată-l:

Un tată își formulează testamentul său în modul următor: Dacă mi se va naște un fiu, averea să se moștenească astfel: $\frac{2}{3}$ de către băiat iar $\frac{1}{3}$ de către soție. În caz că mi se va naște o fiică, soția să primească $\frac{2}{3}$ din succesiune, iar fiica $\frac{1}{3}$. Se întâmplă însă că de pe urma lui *de cujus* a rămas și un băiat și o fată, ipoteză neprevăzută de testator.

Ce se va face acum cu testamentul?

După normele rigide ale dreptului pozitiv, el va trebui să fie declarat nul, iar succesiunea să fie deferită ab intestato. În acest caz însă soția nu ar fi primit nimic din averea soțului.

Jurisconsultul *Iulianus* nu împărtășește această, evident nedreaptă, soluție. Ci sprijinind interpretarea clauzelor testamentare pe principiul echității, care trebuie să existe ca suport al oricărei acțiuni omenești, afirmă că testamentul se cade a fi socotit valabil iar moștenirea să se împartă în așa fel ca și soția să se bucure de dânsa, conservându-se, dacă e posibil, doar proporțiile distribuției în sensul voit de testator.

Și astfel, soția va lua încă odată mai mult ca fiica, deci $\frac{2}{3}$, fiica pe jumătate din ce se va cuveni soției, deci $\frac{1}{3}$, iar fiul încă odată mai mult ca soția, deci $\frac{4}{3}$.

Deferindu-se în acest mod moștenirea lui *de cujus*, într-o ipoteză neprevăzută de acesta, nu se respectă firește litera dreptului formal, dar se respectă glasul dreptului ideal care este echitatea.

Și această echitate nu e definită nicăieri în operația juridică de împărțire a succesiunii mai sus amintite, spre a fi luată în seamă de exegetul *Iulianus*. Ea și-a impus totuși atât mai mult voința, cu cât se află ca ceva înăscut și nedeslipit de sufletul jurisconsultului, vorbindu-i acestuia, cași tuturor camenilor, cu puterea ce ți-o dă totdeauna vocea restinsă a naturii însăși, grăitoare pentru deapururi întru adâncurile insondabile ale ființei noastre.

Prin urmare, deși în exemplul dat de *Pandecte* nu există de iniția teoretică a echității, noțiunea ei s'a lămurit cu mult mai bine

prin însăși acțiunea de împărțire a succesiunii care, în modul cum s'a efectuat, așa de eloquent a simbolizat-o.

Un al doilea exemplu al exprimării unei noțiuni prin simbol și nu prin definiție îl vom lua din *Biblie* și el se va referi la noțiunea adevărului.

Iar în această privință credem că nimic nu poate să fie mai revelatoriu ca scena petrecută între *Iisus* și *Pilat*, atunci când cel dintâiu fusese adus înaintea celui de pe urmă ca să fie judecat pentru vina de a se fi declarat — precum îl acuzau căpeteniile Iudeilor — Împărat.

Mântuitorul întrebat de *Pilat* nu contestă lucrurile dar adaugă, ca să se vadă că e vorba de o împărăție spirituală pe care vrea să o întemeieze și nu de una lumească: „*Eu spre aceasta m'am născut și pentru aceasta am venit în lume ca să mărturisesc adevărul*“. „*Tot cel ce este din adevăr ascultă de glasul meu*“.

Pilat, auzind acestea, nu se reține să-l mai întrebe încă: „*Ce este adevărul?*“.

Firește, acum *Iisus* n'a mai răspuns. De ce? Fiindcă răspunsul, și la această nouă întrebare, îl dase prin cele ce spusese mai înainte.

Cum? Nu utilizând definiția adevărului, care prin abstractul ei ar fi fost foarte greu de priceput de către oameni, ci folosind simbolul, adică dându-se pe sine, dând faptele și glasul Său ca simbol al adevărului. A imita acest simbol, a urma deci viața lui *Hristos*, e a trăi într-un adevăr.

Și acest adevăr, simbolizat de Ființa Mântuitorului, e foarte ușor de înțeles acum, pe când definirea lui logică nu s'ar fi prins de nici o minte și nu ar fi încălzit nici o inimă.

Conchidem dar, terminând această primă parte a criticii noastre:

Metoda definițiilor prea lungi și voit prea comprehensive nu ajută la nimic într-un soluționarea unei probleme. Aceasta mai ales când e vorba să se definească conceptele sau noțiunile și abstracte și generale, cum sunt noțiunile de bine, adevăr și de dreptate sau — ceeace e după noi tot una — de echitate.

Ci apelul la definiții mai scurte, mai condensate și mai sugestive ca și apelul la simbol

e cu mult mai de recomandat decât noianul nefârșit al cuvintelor care voind să spună tot nu spun — repetăm — în realitate nimic.

E ceeace n'a înțeles, precum se vede, tânărul nostru doctor. De aci eroarea de metodă în care a căzut elaborându-și cartea.

* * *

Dar, în afară de această greșită concepție metodologică după care si-a întocmit studiul echității în Dreptul roman, autorul, pe care nici vârsta nici cultura nu-l îndrituiau la aceasta; pe de o parte se lansează în niște afirmațiuni pe cât de inexacte pe atât de uluitoare, pe de alta își vădește o lipsă de concepție precisă chiar asupra problemei pe care și-a pus să o soluționeze prin a sa lucrare.

Să începem cu acest ultim punct. Ne vom servi, spre dovedirea aserțiunii noastre, de cele cuprinse în concluzia cărții însăși.

„Echitatea ca acțiune constantă și perpetuă — zice autorul după *Cicero* — este o virtute a Justiției — *aequitas est Justitiae maxime propria* . . .

„Ea ca și Dreptul e un produs istoric“ (p. 223) iar factorii istorici cari au pregătit și maturizat această instituție a echității sunt: dreptul pretorian, jurisprudența, filosofia stoică și creștinismul . . . (p. 224).

Așa dar, echitatea în concepția de mai sus nu este acel drept natural cu care fiecare om sau popor s'ar naște, voce interioară a conștiinței care îi poruncește să mergi totdeauna doar pe cărările Justiției, acel firesc impuls către dreptate al ființei înrădăcinat dintru începuturi în sufletele oamenilor, element anterior și legii și istoriei și veacului, ci o cucerire a timpului, un corolar al evoluției, o consecință a factorilor istorici.

Să admitem ipotetic această concepție și anume ca un simplu punct de vedere —, deși printrânsa, se vede numai decât, ni se relevă nu atât echitatea cât Dreptul și mai ales deși în acest caz nu s'ar mai putea înțelege caracterul de constantă și de perpetuitate al echității, așa precum sună însăși definiția dată de *Cicero* și adoptată de către autor.

Dar atunci, cum se mai impacă o atât de categorică afirmațiune cu cele care urmează și

cuprinse în aceeași concluzie a cărții sale?

„Evident, acești factori (adecă dreptul pretorului, jurisprudența, filosofia stoică și creștinismul) nu sunt nici ei decât un produs al echității”. Și mai departe: Când revendicau *libertatea și egalitatea* pentru oameni, și pretorul și jurisprudența și filosofia stoică, ba încă — *mirabile dictu* — chiar și creștinismul, doar în numele echității vorbeau etc. etc.

Prin urmare: Echitatea este un produs al istoriei dar și istoria e un produs al echității, echitatea e o consecință a evoluției dar și evoluția e o consecință a echității; echitatea este opera factorilor amintiți dar și acești factori sunt opera echității; echitatea e tendință perpetuă dar și construcție temporală etc. etc.

Și astfel, în această avalanșă de propozițiuni contradictorii, cărora nici chiar subtila dialectică hegeliană nu le-ar putea da de rost, asupra uneia și aceleași noțiuni, suntem ispitiți să întrebăm pe tânărul nostru doctor: care îi e în definitiv unica și adevărata sa concepție asupra echității, fiindcă nouă ne e peste putință a i-o smulge chiar din concluziile operei sale?

Și acum, venim la partea cea mai interesantă prin ciudățenia ei dar și cea mai ciudată prin susținerile ei, din lucrarea respectivă.

Cele ce vom descoperi aici înfățișăm prin rândurile ce urmează, iar răspunsul nostru va fi cu totul succint, căci prea evidente sunt inexactitățile pe care totuși — cu ton dogmatic și în propoziții apodictice — autorul ni le înșirue în carte.

Și astfel, iată ce citim într-ansa:

„Noțiunea de Justiție în Creștinism este identică noțiunii de Justiție din Dreptul roman. Creștinismul nu are o idee limpede despre echitate (p. 132). Creștinismul e produs firesc al celor XII table, al dreptului pretorian, al jurisprudenței și al filosofiei stoice (p. 137). Creștinismul e un produs istoric. (p. 137). În evoluția instituțiilor juridice, nu putem să recunoaștem vre-o influență esențial creștină (p. 134.), iar dacă și creștinismul învață — asemenea stoicilor și pretorilor romani — libertatea și egalitatea tuturor oamenilor, aceasta a făcut-o tot în numele echității etc. etc.

Câte afirmații atâtea brutale neadevăruri.

Creștinismul are despre Justiție aceeași concepție ca cea a Dreptului roman, cel care o definește suum cuique tribuere?

Eroare. Pentru că trebuie să distingem: e vorba de Justiție ca normă *juridică* de conduită în societate care să facă posibilă coexistența membrilor ei *întru conservarea* ființei, atunci da, în acest sens Justiția creștină e quasi identică celei a Dreptului roman.

E vorba însă de justiție ca normă *morală* de conduită în Societate care să facă posibilă coexistența membrilor ei nu atât spre conservarea cât mai ales spre *desăvârșirea* ființei, atunci justiția creștină nu-și poate avea echivalentul în cea juridică latină.

Și dacă Augustin Fericitul sau Ambrozie Sfântul definesc Justiția în sensul ciceronian al cuvântului, apoi cel ce le-a citit cu atenție opera, va fi văzut că la această *Justiție minoră*, așa zicând, de natură social-juridică și organizatoare a Statului, se referă și nu la cealaltă Justiție, ideală, absolută și perfectă, de natură esențial religioasă și cuprinsă în etica creștină.

Dovada? Ne-o dau eclatant acești scriitori bisericești înșiși.

Căci de nenumărate ori, precum de altfel nu uită să spună nici autorul nostru, ei își precizează gândul, atunci când vorbesc de Justiție, în moduri ca acestea:...

...ubi *justitia non est, non esse rempublicam* (*Beatus Augustinus, De civitate Dei*)

Justitia communitatem et societatem nostram adjuvant (*Ambrosius, De officiis ministrorum*) etc.

Justiția în sens moral-creștin?

Dar ea privește nu atât societatea ca o colectivitate cât pe omul singular ca individualitate. Pe acest om creștinismul vrea să-l transforme, nu prin Justiția cea matematică și rece a lui *suum cuique tribuere*, Justiție care înseamnă doar egalitate, proporție, echivalență de factori, exactă măsurare, cu alte cuvinte: *ochi pentru ochi și dinte pentru dinte*, ci prin cealaltă Justiție, caldă, generoasă, caritabilă, jertfitoare, care te învață: „*dacă îți dă cineva o palmă pe un obraz întoarce-i și pe celălalt; dacă îți cere cineva prin judecată haina, dă-i și cămașa; dacă îți cere cineva să mergi cu*

el o milă, mergi două, mai departe : dă cu împrumut nimic nădăjduind"... etc. etc.

Justiția creștină ?

Dar ea, odată ce-i bazată pe dragoste, este, pentru cealaltă Justiție, — să ni se îngăduie paradoxul — nedreaptă.

Căci aici măsura nu mai are valoare, egalitatea, se duce, proporția dispăre, balanța nu-și mai menține, pe aceeași dreaptă linie, talerele, iar aproapelui îi acorzi după suflet mai mult decât i se cuvine după merit.

Pilda lucrătorului viei, care deși a venit cu mult mai târziu decât tovarășii săi la muncă, totuși a primit aceeași plată ca și ei, pilda aceasta este destul de eloquentă în această privință.

Și această Justiție creștină sublimată de caritate, spre diferență de cealaltă justiției a lui *suum cuique*, este singura care aducând adevărata pace în sufletul oamenilor, îi apropie până într-atâta, că drumul spre înălțarea și spre desăvârșirea ființei le e acum pentru deapururi deschis.

Nu se găsește în doctrina creștină nici o idee clară, limpede și lămurită despre echitate ?

Dar citit-a vre-odată tânărul nostru doctor cuvintele Scripturii: „Păgânii cari n'au lege din fire fac ale legii"... fiindcă „legea le e scrisă în inimile, în cugetul și în gândurile lor ? (Romani II, 14 și 15.)

Și citindu-le n'a înțeles oare că întrânsele e vorba tocmai de acea echitate care, fără coduri, fără legi, fără texte și fără articole, își impune pretutindeni și în orice suflet voința, pentru că e nedeslipit legată de om, de ființa lui, de conștiința lui, de firea lui ?

Și nu i s'a părut că aceste puține, simple și sacre cuvinte, spuse de Pavel Apostolul, redau cu mult mai limpede, mai lămurit și mai expresiv noțiunea echității, decât savanta definiție a celui ce, ca tânăr doctor în drept, a putut așa de emfatic să scrie:

„Echitatea este voința constantă și perpetuă de a da fiecăruia ce i se cuvine, după merit, pe baza egalității proporționale a indivizilor, considerați unii față de alții în raporturi diferite ținând seama și de contingentele generale și speciale fiecărui caz în parte”.

Creștinismul, ca doctrină religioasă e un produs istoric iar ca doctrină moral-social juridică e produsul firesc al celor XII table, al dreptului pretorian, al jurisprudenței și al filosofiei stoice ?

Nu ne dumirim cum a fost posibil ca într-o teză de doctorat să se facă, cu ușurința cu care a-i spune că două și cu două fac patru, o așa de gravă afirmațiune !

Și de către cine ? De către cel ce acum și-a terminat studiile universitare și a cărui informație în materie se reduce, — ascultați — la o singură carte și aceasta încă, precum vom vedea mai jos, de cuprins tendențios teosofic.

Dar prin această frază tânărul nostru doctor, dintr'un singur condeiu, aruncă sub tăgadă tot ceea ce reprezintă esențialul în doctrina creștină.

Căci dacă creștinismul e produs al istoriei și nu lucrare a revelației, făptuită firește în veac, adică în istorie, dar venită dincolo de veac, caracterul său religios a dispărut, el ne mai având nici un contact cu Cerul și nici cu suprafireștile lui adevăruri ; dacă creștinismul e o construcție a timpului și nu o învățătură dăruită de sus, el nu mai are nimic divin, nici în a lui doctrină ; dacă creștinismul e operă a evoluției și nu a lui Dumnezeu, atunci și divinitatea lui Iisus, și revelația și mântuirea și Biserica și tot cortegiul ei de precepte, de taine, de rituri și de instituțiuni, sunt basme de adormit copii sau superstiții pentru a ține în frâu, în supunere și în siguranță popoarele ; dacă creștinismul e construcțiune a secolului, creație a pretorului și fruct al jurisprudenței și al celor XII table, atunci...

Dar ne oprim. Abisul spre care ne împinge curajul unor atari aserțiuni e prea amețitor pentru a mai fi nevoie să continuăm...

Curiozitatea ne-a ispitit însă să vedem din ce surse de înaltă și indiscutabilă știință religioasă a putut smulge tânărul nostru doctor astfel de — să ni se permită a o spune — precipitate afirmații.

Și cercetând bibliografia studiului său, am descifrat numai de cât misterul.

Căci la pagina 233 a cărții citim în această bibliografie:

E. Schuré, Marii inițiați din istoria tainică a religiilor: Iisus, trad. de P. Moșoiu, București 1924.

Ați înțeles acum: Singur acest op, căci altul în bibliografia cu pricina și privind această materie nu mai este, acest singur op tratând despre istoria *secretă* a religiilor și întocmit de *Eduard Schuré*, iată el e care i-a justificat Dlui Luca I. Cranciova „grandioasele” sale aprecieri asupra Creștinismului.

Nici o altă sursă de sigură informație, nici o altă lucrare de serioasă știință, nici o carte de critică religioasă, de filosofie creștină, de istorie a religiilor, de exegeză biblică, nici chiar cartea de bază a Creștinismului care e Noul Testament, nici-una nu i-a făcut obiectul de documentare întru susținerea opiniilor sale doctorale.

Mărturism, fără sfială, că noi nu cunoaștem acel op inspirator, în traducere românească.

Ii cunoaștem însă originalul și îl cunoaștem foarte bine și pe autor.

Ne surprinde însă faptul că tânărul nostru doctor n'a sesizat, chiar numai pe baza studiului amintit a lui *Schuré*, latura fragilă, tendențioasă și a științifică a lucrării acestuia.

Fiindcă în această privință titlul ei de pe copertă îi era suficient. Iată-l:

Marii inițiați: Schiță a istoriei secrete a religiilor.

Rama, — Krischna, — Hermes, — Moise, Orpheu, — Pythagora, — Platon, — Iisus.

E vorba deci în această lucrare de o istorie *secretă* a religiilor, e vorba de a ni se descoperi ceea ce se găsește *ascuns* întrânsele, e vorba de *esoterismul* lor rezervat doar inițiaților, esoterism care în adevăratul creștinism nu mai există, e vorba de așezarea tuturor religiilor pe același plan de valorificare, e vorba de a socoti religiile toate pe același picior de egalitate, odată ce ele nu sunt, — după autorul cu pricina — în drumul fără de sfârșit al timpului ce s'a scurs, decât pietre diferite și pietre de legătură în clădirea templului lui Dumnezeu pe pământ, e vorba de a nu vedea în toate aceste personalități reprezentative ale omenirii — *Rama — Krischna-Hermes — Moise, Orpheu, Pythagora — Platon* sau *Iisus* decât niște mari constructori, de același calibru, de aceeași origine, de aceeași importanță și de aceeași natură *omenească* ai acestui templu, e vorba în sfârșit de a unifica toate credințele și toate religiile — de ieri și de azi — în aceeași concepție de gândire, ce e și religie și știință și artă și filosofie în același timp, și care se numește, *teosofia*.

Și dacă lucrarea din care tânărul nostru doctor și-a smuls inspirația e a unui teosof —

precum și autorul și cuprinsul ei însuși fără reticență o mărturisește, cum e mai posibil — pentru cel ce cunoaște cât de cât din principiile teosofiei — care în realitate nu e decât un *mixtum — compositum* de aserțiuni filosofico-religioase cu baza în credințele orientului antecreștin și în misterele păgâne, cum mai e posibil ca în judecarea unei religii ca cea creștină, să se ia de normă infailibilă o astfel de singură, tendențioasă, neștiințifică și unică lucrare?

Cu răspunsul la această întrebare va rămâne pentru totdeauna dator tânărul nostru doctor.

Nu s'a remarcat nici o influență specific creștină în evoluția instituțiilor juridice de până acum?

Ci dacă am voi să arătăm ce a reprezentat doctrina creștină pentru Drept în decursul timpului, apoi credem că nu greșim dacă vom afirma că apariția creștinismului a însemnat o revoluțiune capitală în structura intimă ca și în principiile fundamentale ale Dreptului pozitiv.

Și socotim că e suficient dacă în justificarea acestei hotărâte afirmațiuni ne vom sprijini și pe câteva citate din operele numai a patru autori de universal renume și necontestată competență: *Fustel de Coulanges* ³⁾ *Bergson*, ⁴⁾ *Geny*, ⁵⁾ și *Ripert* ⁶⁾.

În adevăr, înainte de *Hristos*, Dreptul în genere și cel greco-roman în special, era de natură ipotetică și nu categorică, era de natură pur socială și nu transcendentă și era mărginit la confiniile cetății, iar, înăuntrul acesteia, la ceiătenii liberi și nu la întreaga umanitate.

Era *ipotetic* dreptul antic, pentru că el te apăra numai într'atât întrucât acțiunea ta sau tu însuși nu ești socotit — indiferent dacă ai sau nu vre-o vină — de conducătorii Statului, ca fiind inamic al lor sau al lui.

Cer însă interesele acestui Stat — interese mai mici sau mai mari, mai rău sau mai bine judecate — să torturezi sau să ucizi pe cel mai inocent, pe cel mai bun sau pe cel mai credincios dintre fiii lui, dreptul pentru aceștia a dispărut, iar lege nu mai este care să-i protegiască.

Era exclusiv *social* dreptul antic fiindcă obligația de a te supune dispozițiilor lui nu provenea dintr'o conștiință iluminată de imperativele ideii de justiție, ci din presiunea So-

³⁾ *La cité antique*

⁴⁾ *Les deux sources de la morale et de la religion.*

⁵⁾ *Archives de Philosophie du droit et de Sociologie juridique*, No. 3—4, 1936, *La laïcité du droit naturel.*

⁶⁾ *La règle morale dans les obligations civiles.*

cetății în mijlocul căreia îți duceai existența.

Și era în sfârșit *mărginit* doar la oamenii liberi ai cetății dreptul antic, fiindcă sclavii și barbarii nu se puteau apropia de binefacerile lui.

Ei bine, a trebuit să vină *Creștinismul* ca să insufle Justiției triplul caracter de care se bucură astăzi: caracterul *imperativ-categoric*, caracterul *transcendental* și caracterul *universal*. prin care s'a trecut dela justiția *închisă* a cetății la justiția *deschisă* a umanității (Bergson).

Deci Dreptul prin creștinism și-a schimbat nu numai instituțiile dar și natura (*Fustel de Coulanges*).

În adevăr, Creștinismul a fost acela care a imprimat Justiției noastre acea notă de violentă imperativitate, sanctificând oarecum dreptul tuturor celor ce nu-și poartă nici o vină și transformând astfel dreptatea din faza *relativă* și *ipotecică*: *Salus reipublicae suprema lex esto* — în faza ei de azi —, *absolută* și *categorică*: *fiat justitia pereat mundus*; Creștinismul a pus apoi sursa dreptății nu în presantele realități ale vieții sociale, ci în conștiința omului iluminată de Duhul lui Dumnezeu; în sfârșit tot Creștinismul, înaintea tuturor reformatorilor, a dat Justiției nouă ei fizionomie, odată ce înfrângând limitele prea strimte ale cetății în care ea sortită a fost până atunci ca să trăiască, a clamat pretutindeni, dela înălțimea divinelor sale precepte, dreptul la *egalitate* și dreptul la *libertate* pentru *toți* oamenii, și acesta nu pe baza vre-unui abstract principiu de echitate ci prin de Dumnezeu mărturisita lor fraternitate.

Dovada? Oare n'a fost Mântuitorul acela care în vremea craselor inegalități sociale de altă dată, a strigat să audă lumea întreagă egalitatea noastră în fața lui Dumnezeu ca unii ce cu toții fii ai Săi suntem?

Și oare n'a fost tot El, cel care în timpurile de crâncenă adversitate între oameni și nestăvilită dușmănie între neamuri, învățându-ne a iubirea ca temelie a vieții noastre, odată ce și unii și alții — de dincoaci sau dincolo de frontierele cetății și ale Statului — frați ne găsim pe acest pământ?

În sfârșit, cel dintâiu mesagiu de eliberare a popoarelor n'a fost semnat de dumnezeescul *Pavel*, atunci când măritul *Apcstol* — cu glas de cerească inspirație, a putut să învețe unele ca acestea: *Nu mai există nici rob nici slobod, nici iudeu nici păgân. ci toți suntem liberi, fiindcă toți suntem fii ai lui Dumnezeu*...

Date aceste bunuri morale prin Creștinism

și numai prin el, fiindcă nici filosofia greacă, nici morala budistă, nici doctrina stoică, nici legislația romană n'au putut să înlăture — căci n'au fost înlăturat în concret — barierele tranșante aruncate în antichitate între omul liber și sclav și între cetățean și barbar, date deci aceste bunuri i-a fost ușor evoluției ulterioare a Dreptului, zice același *Bergson*, să culmineze, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în celebra Declarație revoluționară franceză, denumită *Declarația drepturilor omului* — suport general al legislațiilor noastre europene și sursă aproape exclusiv inspiratoare a acestora să culmineze deci în quasi-sanctificarea „*eminentei demnități a personalității umane*” și să afirme, în consecință, că drepturile ei naturale la libertate și la egalitate sunt sacre și inviolabile, odată ce ele se sprijină pe adevărul dogmatic al fraternității noastre de esență — cine se mai îndoiește? — exclusiv creștină?

De aceea astăzi, în toate constituțiile ca și în toate legislațiile moderne, persoana omenească nu mai e doar un mijloc de promovare a intereselor unora sau de îmbogățire a altora, ci ea e — cu mărginirile impuse firește de ineluctabilele exigențe ale vieții sociale — o entitate sacrată, de sine stătătoare, liberă în mișcări, egală în drepturi și inviolabilă în a ei natură.

Cu alte cuvinte, toate aceste atribute fundamentale care constituie oarecum quintesența Dreptului în genere privind persoana omenească, se dovedesc a fi promovate — mai curând sau mai târziu — în legislațiile noastre sub impulsul factorului creștin.

Dar această atmosferă de religiozitate sub colorit creștin în care s'a desfășurat Dreptul se poate mai bine vedea și din modul cum la noi Românii a fost considerată dreptatea.

În adevăr, în viața noastră de istorie și tradiție românească, ori de câte ori se făcea apel la dreptate, virtutea aceasta era totdeauna întovărașită de adjectivul — ce-i releva oarecum origina — *sfântă*.

Cei cinstiți, la *sfânta dreptate* recurgeau în neînțelegerile întru care îi aruncau impurările, iar în sens evanghelic noțiunea de *drept* sintetizează într'ansa toate virtuțile pe care trebuie să le întrunească creștinul pentru a dobândi mântuirea, căci numai „*drepții*” vor moșteni împărăția cerurilor.

Unde mai punem că până intratât s'a confundat în conștiința poporului român ideea de drept cu ideea de bine — ambele firește influențate de tradiția creștinească învățături — că omul cu sufletul curat și mintea cinstită din popor când are nevoie de ceva nu se adresează

vecinului în termen de drept: *dă-mi te rog un împrumut etc.* Ci totdeauna ruga lui cuprinde în sine o idee moral-creștină și în acest sens o și formulează: *Te rog să-mi faci un bine*, ajutându-mă cu atâta sau cu aceea, etc.

Din toate aceste fapte se poate, credem, foarte ușor deduce cât de mult a pătruns în viață și în cultură, în morală și în Drept, elementul creștin cu tot ce a adus el ca influențare, ca transformare, ca înălțare, ca purificare.

Dar morala creștină a avut asupra evoluției dreptului în decursul timpului nu numai această influență de natură mai mult principială, ci ea și în cazuri de reglementare specială și concretă a anumitor raporturi sociale și a anumitor situațiuni juridice dintre oameni și-a spus cuvântul.

Astfel, deși Romanii aveau despre justiție o idee destul de înaltă împrumutată de sigur dela Greci, toluși „ei n'au cunoscut nici forța obligatorie a cuvântului dat, nici justul echilibru al pres'ățiunilor promise, nici protecțiunea contractantului celui mai slab, nici securitatea față de cel ce abuzează de dreptul său, nici reparațiunea prejudiciului cauzat altuia, nici datoria de asistență” etc. Toate aceste bunuri juridice încadrate în legea pozitivă și-au smuls ființa din ambianța moral creștină a umanității. (*Ripert*).

Fiindcă se poate chiar dintru începuturi ușor observa că pe măsură ce Creștinismul cucerea Societatea, codurile romane admiteau reguli noi și instituții noi. (*Fustel de Coulanges*).

Și dacă dreptul evoluând în scurgerea vremurilor de tradiție creștină până la gradul de prezentare al zilelor noastre, a ajuns „să fortifice datoria de ajutor între soți, să autorizeze căutarea paternității naturale, să autorizeze protecția copiilor, să interzică contractul imoral, să înfrâneze specula, să augmenteze responsabilitatea, să nu tolereze îmbogățirea injustă, să protegiască pe lucrător contra exploatațiunii patronului, să asigure repausul duminical, să lupte contra licenței moravurilor, să încerce de a asigura o justă repartitie a impozitelor” (*Ripert*) etc. el de sigur, prin aceasta n'a făcut decât să realizeze scopurile moralei creștine.

Nu mai vorbim despre „problema jurământului, a căsătoriei, a proprietății individuale soluționată mai ales în lumina scopurilor sociale vizând binele comun, cum e de altminteri tendința generală a dreptului de azi, problema condiției sociale a lucrătorilor, problema conservării persoanelor și demnității morale a omu-

lui față de presiunile exigențelor brutale și materialiste ale organizațiilor industriale etc. (*Geny*), în sfârșit problema crizelor economice și financiare prin care poate să treacă la un moment dat un Stat sau o societate, nu mai vorbim despre aceste probleme, fiindcă este evident că ele n'au fost și nu vor putea fi cu folos rezolvate decât în cadrul etico-religios al unui creștinism viu, activ, constructor și realizator vivificând pentru deapururi forțele spirituale ale omului în lupta pentru conservarea dar și pentru *desăvârșirea* vieții.

Și ca o mai palpabilă dovadă de ceea ce poate să reprezinte, ca sursă permanent inspiratoare și ca factor de superioară purificare, morală creștină pentru Drept, credem că nu e în paguba nimănui dar în folosul tuturor să amintim aicea și noua legislație penală ce ființează astăzi pe întreg teritoriul României întregite.

Căci această legislație fundamental implinește doar trei chemări și anume:

Întâiu: reprimă cu severitate toate atingerile aduse moralei așa cum se reștrânge ea din doctrina creștină, aceasta fiindcă drept este ca „*tot pomul care nu face roade bune să se taie și în foc să se arunce*”.

Al doilea: sancționează cu blândețe pe cei cari au călcat legea mai mult prin forța împrejurărilor decât prin perversitatea lor de suflet, fiindcă „*Dumnezeu nu voește moartea păcătosului ci îndreptarea lui*”.

Și al treilea: prevede toate măsurile și creează toate instituțiile pentru ca cei mici, cei slabi, cei nevoiași și cei mizeri să se bucure de protecție și de sprijin, iar cei decăzuți, prin corecție să se ridice și prin educație să se însănătoșeze, aceasta, fiindcă *mila de om și de suferințele lui ca și îngrijirea de pruncii cei fără de îngrijire, cine nu știe, sunt unele din cele mai capitale porunci pe cari ni le-a dat Domnul*.

În sfârșit, în stadiul de evoluție în care se găsește azi dreptul pozitiv, nu trebuie să uităm nici noua direcție pe care a luat-o interpretarea textelor, interpretare care se depărtează cu tot dinadinsul de sensul literal al legii, așa cum cerea exegeza clasică a Dreptului, spre a se apropia tot mai mult de spiritul care animă textele de lege, aceasta în deplinul acord al exegezii creștine care știe că: „*litera ucide, numai Duhul face viu*”.

Incheiem acum această critică pe care deși o socotim puțin prea extinsă, credem că nu acest fapt îi va diminua interesul, de dragul căruia a și fost — *sine ira et studio* — scrisă.

Problema pe care însă tânărul nostru doc-

tor și-a pus-o — firește, cu bune intențiuni și cu laudabilă risipire de muncă și de energie, — spre soluționare în lucrarea-i amintită dar mai cu seamă mult prea curajoasele afirmațiuni pe care, cu timbrul judecăților definitive, a găsit de cuviință să le presare în carte, reclamau o punere la punct categorică și tot așa de hotărâtă.

Căci nu e vorba aici doar de chestiuni de minimă importanță și de concepțiuni fără însemnătate, care, în subiectivismul în care fiecare din noi plutim, ar putea până la un oarecare punct să treacă nebagate în seamă și să pară oarecum, dacă nu justificate, cel puțin explicabile.

Nu. Ci e vorba de însăși principiile de bază ale culturii noastre și e vorba de însăși concepțiile fundamentale, etice și religioase, ce va să ne guverneze și viața și întreaga noastră ființă moral-spirituală.

Ei bine, așa stând lucrurile — o încercare de restabilire a lor în cadrul adevărului și de reajustare a lor în limitele exactității se impunea cu necesitate pentru oricine vrea să înălțare — pe cât îi e cu putință firește și sub unghiul mult prea relativelor forțe de care fiecare dispunem, — din viață răstăcirea, din cultură insuficiența, din știință eroarea iar din credință erezia

I. N. Lungulescu.

UN ASPECT AL UNIFICĂRII LEGISLATIVE: Extinderea legiurii române în Bucovina.

Legiuirea astăzi în vigoare în Bucovina, prin extinderea întregii legiurii române și punerea în aplicare a legii pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, înfățișează un prim aspect al unificării legislative.

Pe de o parte, s'a păstrat, instituția cărților funciare, care s'a dovedit a fi un instrument admirabil de pace socială și progres economic.

Pe de altă parte, s'a întins și la imobile principiul siguranței comerțului juridic, atât de isbitor concretizat în codul Napoleon, în materie mobilă „*En fait de meuble possession vaut titre*”, încheind astfel evoluția firească a instituțiilor noastre juridice.

Bucovina, provincie ruptă din trupul Moldovei, se va putea mândri cu drept cuvânt, că de aci pornește prima rază care, mai repede decât s'ar crede, va pune în lumină variatele aspecte ale problemei unificării legislative, atât de desbătută în ultimul timp.

Codul Napoleon, cod al libertății și demnității umane, trezește cea mai sensibilă tresărare în sufletul unui ardelean.

În codul Napoleon sau întipărit toate aspirațiile noroadelor însetate de libertate, pentru care, cei trei martiri și mucenici ai neamului: Horia, Cloșca și Crișan, și-au jertfit viața în cele mai cumplite chinuri, cu puțin timp înainte de făurirea acestui monument de gândire juridică.

Principiile în numele cărora Horia a cerut dreptate pentru norodul românesc dela Împărat, sunt aceleași ce se găsesc înscrise în codul Napoleon: descătușarea din lanțurile robiei, dreptate și egalitate pentru toți, în drepturi și îndatoriri.

Intr'adevăr, codul Napoleon este un imn închinat drepturilor individuale, acelui individualism eroic, care a fost în stare să frângă lanțurile feudalității și să deștepte popoarele din somnul letargic al secolelor de robie, ilustrând tot secolul al XIX-lea, precum și secolul ce trăim, cu lupte duse pentru neamănare și unitate națională.

Iată motivele ce au determinat legiuitorii multor țări să ia drept model codul Napoleon, pentru alcătuirea codurilor lor naționale.

Legiuitorul Român din 1864 a dat dovadă de multă deșteptăciune și maturitate politică, când din toate codurile de atunci, a luat drept model codul Napoleon, pentru a da Principatelor Unite o nouă așezare juridică.

Pe acele vremuri, codul Napoleon a constituit o carte sfântă în care erau înscrise drepturile nepieritoare ale neamului de a dispune de destinele sale pregătind generațiunile pentru jertfele mari ce urmau să fie aduse pentru libertate și unitatea națională.

Dar codul Napoleon, care este fructul marilor frământări revoluționare, presupune însă existența unei societăți cu membrii egali între ei. Individul este socotit ca o valoare în sine, Statul mărginindu-se să ocrotească drepturile individuale, isvorite din exercitiul liberei sale voințe. De atunci însă, în viața colectivităților s'au produs mari prefaceri: prin dezvoltarea industriei s'a operat o concentrare a avuțiilor; s'a accentuat antagonismul dintre capital și muncă; mulțimile au început să dibuiască noi forme politice pentru împlinirea năzuințelor lor de ordin social. Statul însuși a fost nevoit să intervină pentru a ocroti pe individ contra exceselor ideologiei individualiste.

Astfel, alături de acest individualism plin de conținut și eroic din epoca napoleonică, a crescut ca o buruiană cotropitoare, cu un alt individualism, materialist, strâmt și cupid, cu un cuvânt, unul anarhic și antisocial.

Cei douăzeci de ani postbelici au învederat în destulă excesele acestui individualism, care a făcut să prevaleze interesele individuale față de interesul general.

Astăzi ne găsim la o răscruce a istoriei. O nouă concepțiune de viață, o nouă etică, o nouă orânduială de Stat se desprinde din Constituția din luna Februarie 1938. Noua Constituție transformă Statul dominat de o concepțiune abstractă — individualistă — într'un

Stat real, cu conținut viu, intruchidând interesele permanente ale națiunii. În spiritul noii Constituțiuni, membrii colectivității având în primul rând îndatoriri sociale, o funcțiune socială de îndeplinit, drepturile le sunt ocrotite, într-o largă măsură, pentru a le permite să-și îndeplinească obligațiunile față de Stat.

Astfel fiind, pentru desăvârșirea operei de îndrumare spirituală a noii Constituțiuni, legile noastre pozitive trebuesc să fie puse în armonie cu noua concepțiune politico-socială a Statului.

Prin câteva pilde vom căuta să ne deslușim gândul:

1). În codul nostru civil, puterea părintească este un drept absolut, socialmente incontrollabil, care poate da prilej la regretabile abuzuri din partea unor părinți brutali și nedemni. Dacă considerăm însă puterea părintească sub aspectul ei social — viitorul însuși al societății fiind angajat prin buna creștere a tinerelor vlăstare — ea se învederează a fi mai presus de orice ca o funcțiune socială și ca atare, o asemenea putere trebuie să fie pusă sub privigherea Societății.

2). Organizarea actuală a tutelei nu poate corespunde cu ideea unei cât mai desăvârșite ocrotiri a intereselor celor puși sub tutelă. Consiliul de familie nu funcționează în mod permanent, ci de câte ori îl convoacă instanța tutelară, iar aceasta din urmă se găsește prea departe de tot sbuciumul vieții, ce pulsează în dosul dosarelor prăfuite.

O lege recentă și admirabilă „*legea serviciului social*“, care va lăsa o brazdă adâncă în viața poporului român, ne face să credem în posibilitatea organizării tutelelor comunale, în cadrul căminelor culturale. Astfel, tutelele comunale, auxiliile ale instanțelor tutelare, vor putea exercita o permanentă priveghere asupra activității tutorilor și îndrumării spirituale a minorilor, putând propune luarea celor mai potrivite măsuri întru apărarea intereselor celor ocrotiți;

3). În concepțiunea quasi-mistică a autonomiei de voință, contractul este legea părților, indiferent de calitatea finalităților urmărite sau de lipsa echilibrului economic al operațiunii contractuale.

Dacă însă finalitatea juridică urmărită de contractant este imorală sau antieconomică, sau incompatibilă cu interesele sociale, ce ar putea oare să silească pe legiuitor să pună injustiția sau imoralitatea sub scutul justiției?

Urmând și în această materie evoluția gândirii juridice contemporane, trebuesc introduse în noua legiuire normele imperative sau prohibitive, prin care se țarmurește câmpul de aplicare a libertății contractuale, sub semnul justiției sociale;

4). Spiritul individualist și egalitar al codului Napoleon se învederează îndeosebi în materia succesiunilor. Într'adevăr, acest cod nu reglementează procedura succesorială, în cursul căreia se rezolvă următoarele probleme: se constată calitatea de moștenitor a celor îndreptățiți; se procedează la lichidarea colectivă a pa-

trimoniului succesorial, achitându-se creditorii succesiunii, precum și legatarii; se împart bunurile rămase în succesiune atribuind unuia dintre moștenitori bunurile ce împreună formează o unitate economică, iar celorlalți contravaloarea părților lor de moștenire, de câte ori prin împărțeală bunurile suferă o astfel de scădere, încât nu mai pot corespunde scopului economic de mai înainte.

Astfel fiind, lipsa procedurii succesorale în legiuirea română, pe de o parte, iar pe de alta, principiul înscris în art. 741 din codul civil, după care în caz de partaj judecătoresc, loturile trebuesc astfel alcătuite ca fiecare moștenitor să primească, pe cât se poate, din toate bunurile, au contribuit la pulverizarea și devalorizarea averilor, fenomen ce îndeosebi la țară a îmbrăcat aspecte îngrijorătoare din cauza îmbucătățirii gospodăriilor țărănești;

5). Tot astfel, trebuie revizuit și adaptat la ritmul nou al vieții sociale, codul de procedură civilă, care deasemenea păcătuiește printr-o concepțiune prea individualistă.

În codul nostru de procedură, procesul civil este socotit ca o chestiune personală a părților. Judecătorul are o atitudine pur pasivă; el nu intervine în proces pentru a lua măsuri de conducere și accelerare. Astăzi însă, în toate legiuirile moderne, judecătorul a fost re-integrat în adevăratul său rol: agentul cel mai activ al vieții sociale, care prin puterea ce i s'a dat, asigură triumful justiției sociale. Într'adevăr, orice proces, prin starea de nesiguranță și animozitate, ce creiază, este dăunător păcii sociale. Astfel fiind, Statul are tot interesul să curme, cu un ceas mai de vreme, diferendul între cetățeni, făcând justiția mai expeditivă, mai rapidă și mai accesibilă, cu scopul de a pune populațiunea nevoiașă în posibilitatea de a-și valorifica drepturile. O atare preocupare se desprinde și din legea recentă pentru organizarea judecătorească, care înființând judecătoriile comunale, își propune îndeosebi, să curme dintr'un început procesele, pe calea concilierii.

Noua așezare juridică a țării trebuie să fie astfel cum atât de lapidar și-a exprimat gândul Dl Victor Iamandi, Ministrul Justiției, cu prilejul festivităților ce au avut loc la Cernăuți, pentru a sărbători extinderea legiurii române în Bucovina — „*un regim de adevărată armonie socială, în care singurul izvor de drepturi pentru fiecare să fie munca creatoare și îndeplinirea cu strictețe a tuturor îndatoririlor către Stat și națiune*“.

Într'adevăr, idealurile sociale nu pot fi îndeplinite decât în măsura în care individualitățile se identifică cu ele, în faptele și năzuințele lor.

Poporul român trebuie să fie adaptat la noile condițiuni de viață, determinate, prin pozițiunea geopolitică a țării, de importanța ei din punct de vedere demografic, precum și de bogăția solului românesc.

Trebuie creat un nou tip de „Român“ care să-și consacre toată puterea de muncă și creațiune Statului, care până mai ieri nu era un scop în sine, ci un mijloc pentru satisfacerea poftelor nesăbuite.

În această ordine de idei, noua legiuire românească trebuie să fie stăpânită de o largă concepțiune socială, întemeind prin înfăptuirea reformelor pe care le cere vremea, noul cadru de viață al poporului Român.

Salvator A. Brădeanu

Referent titular în Consiliul Legislativ.

DE LEGE FERENDA.

Art. 329 pr. pen Carol II.

Hotărârea se comunică inculpatului, părții civilemente responsabilă și părții civile, *afară de cazul când au fost prezenți la pronunțarea hotărârei, ori la desbateri și s'au retras înaintea pronunțării*.

Acest text din pricina ultimelor cinci cuvinte dă loc la discuții.

Un exemplu:

În afacerea penală.... Tribunalul ca for de primă instanță amână pronunțarea — procesul s'a judecat în prezența inculpatului și apărătorului cari au luat cunoștință de termenul fixat pentru pronunțarea sentinței. — La acea dată procedura completă, inculpatul și apărătorul lipsă. Tribunalul dispuse comunicarea sentinței, iar apelul a fost declarat de inculpat în termen de 10 zile de la primirea copie de hotărâre însă după două luni dela pronunțare.

Curtea a respins apelul ca tardiv, de oare ce termenul de apel curge dela pronunțare, nu de la comunicare (Casația s'a pronunțat la fel art. 445, 96 și 97 pr. pen.)

Recursul a fost declarat pentru violare de lege deoarece zice că partea a fost prezentă la desbateri dar s'a retras înaintea pronunțării care s'a făcut astfel în lipsă.

N'ar fi bine să se precizeze de pildă: nu se comunică hotărârea inculpatului lipsă la pronunțare chiar dacă a fost prezent la desbateri? Sau să adauge: în caz de amânarea pronunțării sentinței, termenul de atac curge tot de la acea dată chiar și pentru inculpații cari prezenți la desbateri vor fi lipsă la pronunțare.

Art. 455 al. III. pr. pen,

În contra încheerilor date de prima instanță nu se poate face apel de cât odată cu fondul, cu excepția cazului când instanța s'a pronunțat asupra unei cereri de eliberare sau când instanța a hotărât întreruperea procesului,

Ce se va întâmpla când Tribunalul prin încheiere și-a declinat competența?

Apelul contra unei astfel de încheieri se va face odată cu fondul?

Declinatoral de competență este egal cu o întrerupere a procesului? cum ar fi *prescripția, amnistia, grațierea* de constatat.

Din pricina textului prea concis s'au iscat discuții.

Sub vigoarea vechii proceduri declinatorul se pronunța prin sentință la fel cu condamnarea, achitarea sau absolvirea.

Conform art. 325 și 326 mai ales din pr. pen. Carol II lea, prin hotărârea sa instanța pronunță condamnarea, achitarea, încetarea ori anularea urmărilor.

Așa cum este alcătuit textul articolului de care ne ocupăm, are nevoie de analogie și comparație cu art. 471 al. II. p. p. care vorbește de încheerile de desinvestire în instanța de apel — pentru a fi aplicat, — ceea ce nu e admisibil,

Art 3 c. p. Carol II al. I. ultimele 7 cuvinte, ale cărui dispozițiuni sunt mai favorabile — ar trebui poate modificat rămânându-i înțelesul de concretizare, în aplicarea principiului legii cele mai blânde.

Acest text mai ales în epoca lui de tranziție în aplicarea codului când adică instanțele de apel și recurs au încă de judecat procese soluționate conform textelor din c. p. transilvanean și austriac — ar avea poate nevoie de o altfel de redactare.

Exemple:

Contra unei sentințe a Tribunalului prin care 2 inculpați pentru furt calificat săvârșit în anul 1936 în Banat, au fost pedepsiți conform art. 524, 525 pct. 3 lit. c. cp. Carol II, la câte o lună închisoare corecțională și amendă. a declarat apel procurorul pentru motivul că pedeapsa aplicată este mai mică decât limita fixată de art. 157 pct. 2. lit. b. c. p. Carol II, chiar prin ultima modificare.

Curtea a admis apelul procurorului, a reformat sentința Tribunalului și făcând pe baza art. 3 c. p. Carol II aplicarea textelor din c. p. ardelean aflate în vigoare la săvârșirea faptelor, a menținut ca pedeapsă una lună închisoare corecțională (minimum fiind 1 zi închisoare corecțională) cu motivarea că din combinarea articolelor din c. p. ardelean, 333, 336, 49 n. p. și art. 92 al circumstanțelor atenuante, reesă că pedeapsa de aplicat este mai blândă decât cea prevăzută de c. p. Carol II, care prevede chiar cu circumstanțe atenuante un minim de 3 luni, s'a declarat recurs de procuror pe motiv că fapta săvârșită sub vigoarea codului penal ardelean era calificată crimă, iar de c. p. Carol II este calificată delict, deci urma să i se aplice disp. c. p. Carol II, adică un minimum de 3 luni închisoare corecțională.

Curtea în motivare a explicat că în ce privește calificarea infracțiunii *furt* — c. p. maghiar prevedea 3 feluri de calificări: contravenție, delict și crimă și spre deosebire de c. penal românesc în vigoare de altfel la data comiterii infracțiunii a cărui apel se judecă, furtul din speță care conform codului penal maghiar a fost calificat crimă, era considerat delict conform c. p. român în aceeași vreme.

Că dacă *Înalta Curte* cu drept cuvânt a hotărât că 1 zi de recluziune este mai grea decât 1 an de închisoare corecțională — nu e mai puțin adevărat că suprema instanță a avut în vedere crimele de compe-

tența Curții cu jurați, nefiind cunoscută în Regat crima de furt calificat.

Așa fiind este inechitabil ca făptuitorii de furturi în Ardeal să se bucure de efectele disp. art. 3 c. p. Carol II, cel puțin la fel cu cetățenii din întregul Regat și prin efectul disp. art. 92 să fie pedepsiți cu închisoare corecțională.

Alt exemplu :

Un condamnat definitiv pentru crima de incendiu a făcut cerere de reabilitare conform art. 613 pr. pen Carol II.

Aceasta cerere a fost făcută după expirarea numai a unui termen de 5 ani dela executarea pedepsii deși petiționarul rămăsese condamnat la 1 an reclusiune, pentru crima de incendiu prev. și ped. de art. 422 și următorii cod. pen. ardelean.

Față de faptul că Noul Cod Penal Carol II prin art. 353 și următorii corecționalizează această infracțiune, se pune întrebarea n'ar intra în dispozițiunile art. 3 c. p. Carol II ca mai blânde beneficiarii de către petiționar a reducerii de introducerea cererii termenului la 5 ani, iar nu la 10 ani?

Vasile M. Dimitriu

Consilier la Curtea de Apel Timișoara.

În memoriam...

S'a dus și el acolo unde fiecare ne vom duce și de unde nimeni nu se va mai întoarce...

S'a dus la cele veșnice acel ce și-a dorit viața cuib al eternității pe pământ.

S'a dus întru imperiul păcii acel ce atât și a zburat aicea ființa.

S'a dus întru Imperiul liniștei acel ce atât s'a chinat întru suferință și durere.

S'a dus întru imperiul Binelui acel căruia atât de mult îi strălucea de bunătațe inima.

S'a dus pentru de a pururi acel ce a fost întâiu prieten cald, dulos și sincer — și apoi coleg de superioară construcție al nostru al tuturor, *Iosif Hossu*, consilier la Curtea de Apel Timișoara.

* * *

Mantia neagră a nopții acoperia încă pământul iar pe bolta senină a cerului nu se ivise luea-fărul, — când în casa de pe Diaconovici Loga a Timișoarei, în care par'că e eternizase suferința, destinul își spusese irevocabil verdictul: intrarea în neființă a unui biet trup sfărtecat de boală.

Și astfel, în spre dimineața zilei de 8 Ianuarie, a anului dela Christos 1939, pe când mâinile iubitoare ale unei soții, devotate până la jertfă, îi mângâiau, în chin și jale amară, fața-i supție de durere, sufletul bunului și

blândului *Iosif* își croia acum drum spre stele, pentru că moartea îi înghețase pentru totdeauna caldă-i inimă.

Pământule avar, pământule crud, știi tu pe cine vei primi astăzi în ale tale brațe?

Viță de autentică și nobilă rasă românească, cu rădăcini adânc înfrupte în solul acestei nații, înrudit cu marile și istoricele familii ale românismului ardelenesc, familii ce s'au înălțat pre ele și au înălțat prin a lor operă Neamul, minte limpede, suflet de elită, inimă bună ca bunătațe și iubitoare ca iubirea, magistrat cu vază camarad fără prihană și cavalier în toată puterea cuvântului, — iată cine a fost Consilierul de Curte *Iosif Hossu*.

Fie-i dar somnul lin și întru deapururi țărina ușoară, căci de acum, mereu va trece vremea, — el va dormi mereu!

I. N. L.

INFORMATOR LEGISLATIV.

Principalele legi, regulamente și decizii ministeriale publicate în Monitorul Oficial în cursul lunii Decembrie 1938.

Apărarea națională.

Lege No. 4217 din 10 Decembrie, 1933 Mon. Of. No. 290 din 13 Decembrie 1938, privitoare la organizarea și administrarea fondului apărării naționale, fondului național al aviației și fondului național al marinei și la crearea caselor autonome a fondului apărării naționale și aerului și marinei.

Comercianți și industriași.

Lege No. 4353 din 19 Dec. 1938, publicată în Monitorul Of. No. 296 din 20 Dec. 1933, pentru înființarea oficiului pentru asistența și asigurarea comercianților și industriașilor.

Articolul 2 al legii fixează drept scop al acestui oficiu să acorde comercianților și industriașilor săraci, cari au sau au avut firme înscrise în registru de comerț, următoarele înlesniri: îngrijire medicală, medicamente și pansamente în caz de boală sau accidente, ajutoare bănești în caz de invaliditate permanentă care i-ar împiedeca de a-și mai continua comerțul sau industria ajutor de înmormântare, lor sau soției și copililor minori decedați în timpul vieții membrilor ce nu-și mai pot continua comerțul sau industria din cauza pierderii capitalului și a sărăciei, rămași fără nici un fel de mijloace de trai, precum și văduvel și copililor lor minori fără mijloace de existență. Mai intră în atribuțiile oficiului să încheie pentru toți membrii săi și pentru familiile acestora, asigurări facultative asupra vieții.

Conversiune.

Lege No. 4256 din 13 Dec. 1933, publicată în Mon. Of. No. 293 din 16 Dec. 1938, pentru interpretarea art. 63 pct. 3 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Articolul unic al acestei legi prevede că dispozițiile art. 63 pct. 3 ale legii din 7 Aprilie 1934 se aplică numai împrumuturilor în scrisuri funciare contractate după 1 Ianuarie 1919.

Culte.

Decizia No. 52327 din 7 Dec. 1933, publicată în Mon. Of. No. 276 din 8 Dec. 1938, Ministerul cultelor și artelor fixează obligațiile asociațiilor religioase recunoscute, privitor la obținerea autorizației de funcționare.

Prin decizia No. 26208 a ministerului cultelor și artelor publicată în Mon. Of. No. 133 din 14 Iunie 1938, au fost declarate interzise următoarele secte religioase: Asociațiile mileniste, Asociația internațională a studenților în biblie, martorii lui Dumnezeu Jehova, prin societate de Biblie și Tratatate sau sub orice altă denumire religioasă sau comercială s'ar prezenta: Penticostaliștii Tremurătorii, Biserica lui Dumnezeu Apostolică, Pocălții, Nazarinienii, Adventiștii, Reformiștii, Secerătorii, Hliștii, Inochentiștii și Stiliiștii.

Finanțe publice.

Lege No. 4218 din 10 Dec. 1938 Mon. Of. No. 290 din 13 Decembrie 1938, pentru înființarea Casei Autonome de finanțare și amortizare.

Casa Autonomă are menirea de a crea mijloace de trezorerie necesare tezaurului, de a procura credite și fonduri de rulment pentru toate instituțiile publice, de a administra averea mobilă și participațiile Statului la întreprinderile publice și particulare, de a administra și publica orice efecte comerciale pentru Stat și de a executa operații financiare, pentru amortizarea datoriei publice.

Atribuțiile și operațiile casei de amortizare, înființate prin legea din 6 Iulie 1934, trec asupra Casei autonome înființate prin legea de față.

Frontul renașterii naționale.

Lege No. 4321 din 15 Dec. 1938, Mon. Of. No. 293 din 16 Dec. 1938, pentru înființarea organizației politice a „Frontului Renașterii Naționale”.

Data fiind importanța acestei legi, o publicăm în extenso în acest număr.

Monumente publice.

Regulamentul pentru monumentele publice publicat în Mon. Of. No. 293 din 16 Dec. 1938.

Acest regulament dă în atribuția ministerului cultelor și artelor controlul și supravegherea tuturor lu-

crărilor de monumente publice din întreaga țară. Nici o asemenea lucrare nu poate fi începută decât în baza aprobării prealabile a ministerului cultelor și artelor. Drept monumente publice regulamentul enumeră în mod enunciativ: statuile, busturile, crucile, troițele, pietrele comemorative, monumentele de eroi, fântânile, colanțele, plăcile comemorative etc.

Procedura fiscală.

Lege No. 4216 din 10 Dec. 1938, Mon. Of. No. 289 din 12 Dec. 1938, interpretativă a art. 154 din legea pentru unificarea procedurii fiscale, publicată în Mon. Of. No. 246 din 22 Oct. 1938.

Prin articolul unic al acestei legi, se dispune că în materie fiscală, nu sunt aplicabile dispozițiile de ordin procedural, cuprinse în legea pentru organizarea corpului de avocați publici din 10 Noembrie 1938.

Registru de comerț.

Lege No. 4309 din 14 Dec. 1938, Mon. Of. No. 292 din 15 Dec. 1938, pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni din legea pentru înființarea unui registru al comerțului

Prin această lege, legea pentru înființarea unui registru al comerțului din 10 Aprilie 1931, modificată prin legile din 27 Iulie 1931, 29 Martie 1932, 9 Aprilie 1932, și 19 Mai 1938 suferă o nouă și importantă modificare. Immatricularea în registrul comerțului pentru acei cari vor să exercite un comerț individual cât și pentru societățile comerciale se va face de aci înainte numai în baza unei autorizații de a face comerț, pe care o acordă o comisie specială instituită pe lângă Camera de Comerț din capitala fiecărui ținut, cu avizul informativ al Camerei de comerț în circumscripția căreia urmează a fi exercitat comerțul. (art. 1, 7, 8, 9.) Comisiunea specială se va pronunța prin hotărâre motivată, supusă recursului în casare la Curtea de apel respectivă în termen de 15 zile libere dela pronunțare (art. 9. al. 3.) Hotărârile comisiei sunt obligatorii atât pentru oficiul registrului comerțului, cât și pentru tribunal. Pentru persoanele scutite în baza art. 6 pct. b, c, și d de a îndeplini condițiile art. 2 pct. B., autorizația de a face comerț o dă însăși Camera de Comerț respectivă prin hotărâre motivată, supusă recursului, în fața comisiei speciale. (art. 11.)

Dispozițiile noii legi se aplică și comercianților și societăților comerciale existente la data promulgării ei, în caz de schimbare a felului de comerț exercitat sau de extindere a activității lor comerciale și la alte ramuri de comerț (art. 17.)

Contravențiile la această lege vor fi sancționate cu amenda dela 10.000 la 50.000 Lei și cu închisoare dela 3 luni la 1 an pentru cei cari în cursul exercitării comerțului ar suferi vreuna din condamnările prevăzute la art. 2, iar pentru cei cari exercită comerțul fără autorizație prin persoane interpușe, au obținut autorizația

prin fraudă sau cari exercită alt cormerț decât cel autorizat, pedeapsa va fi amenda dela 10.000 la 100.000 lei și închisoare dela 6 luni la un an. (Art. 13, 14).

Data fiind importanța acestei legi o publicăm în extenso tot în acest număr.

Rezidenți Regali.

Jurnal al consiliului de miniștri No. 3023 din 28 XI. 1938, publicat în Mon. Of. No. 289 din 12 XII. 1938.

Acordarea de atribuții ce cad în competența Minist. Agriculturii și Domeniilor.

Prin acest jurnal Rezidenții Regali al Ținuturilor sunt investiți cu importante atribuții, privitor la agricultură, viticultură, horticultură, pășuni, creșterea și sănătatea animalelor, pescuit și personal.

Straja Țării.

Lege No. 4078 din 3 Decembrie 1938, Mon. Of. No. 292 din 15 Decembrie 1938, — pentru organizarea și funcționarea străzii țării.

Prin această lege Straja Țării este decretată o instituție de Stat autonomă, dotată cu personalitate juridică și patrimoniu propriu. Scopul ei este educația morală, național patriotică, socială și fizică obligatorie pentru tot tineretul de ambele sexe, pentru băieți dela 7—18 ani, iar pentru fete dela 7—21 ani inclusiv, (art. 1—9). Comandantul Suprem al Străzii Țării este Majestatea Sa Regele, purtând titlul de „Marele Străjer al țării” (art. 16). Articolul 24 al legii stabilește următoarea ierarhie și grade străjerești: Comandantul străzii țării, comandant de falangă, comandant de ținut, comandant de legiune, comandant de cohortă, comandant de stol, comandant de centurie, șef de grupă, șef de cub, șef de cuibușor.

Noua lege abrogă decretele-legi din 8 Octombrie 1937 și 27 Iunie 1938 privitor la înființarea și organizarea „Străzii țării”.

Valorificarea grâului.

Lege No. 4444 din 20 Dec. 1938, publicată în Mon. Of. No. 299 din 23 Dec. 1938, — pentru modificarea unor dispoziții din decretul-legi No. 2816 din 5 Aug. 1938, privitor la măsurile pentru valorificarea grâului.

Dispoziția cea mai importantă a acestei legi este

posibilitatea dată țăranilor de a-și măcina pentru trebuințele proprii făina de calitate superioară. Cantitatea este însă limitată la 50 kgr. de fiece cap de familie și timpul în care morile țărănești pot măcina asemenea făină este țărmurit la 15 zile libere înainte de sărbătorile Crăciunului și Paștelui.

Zone militare.

Lege No. 4215 din 10 Dec. 1938, Publicată în Mon. Of. No. 293 din 16 Dec. 1938, pentru crearea zonelor militare și pentru măsurile necesare apărării țării.

Prin această lege se prevăd 3 categorii de zone militare: zone de fortificații, zone de interes militar și zone de graniță. Aceste zone se stabilesc, se modifică sau se desființează prin jurnal al consiliului de miniștri, întărit pr'n decret regal.

Legea cuprinde dispoziții de mare importanță juridică. Toate terenurile situate în zona de fortificații aparținând ținutului, comunelor sau instituțiilor publice trec de drept în proprietatea Statului și în folosința ministerelor apărării naționale și aerului și marinei, iar imobilele aparținând particularilor, situate în aceleași zone, vor fi expropriate pentru cauză de utilitate publică (art. 6, 7 și 14). Toate imobilele cu sau fără clădire, situate în zonele militare cari nu vor fi expropriate, sunt supuse unui sever regim de control și restricții. Astfel prin decizie ministerială pot fi interzise construcțiile, plantațiile, instalarea de conducte, exploatarea minelor etc. (art. 9). Nici o persoană nu se poate stabili în cuprinsul zonelor militare fără autorizația prealabilă a ministerului apărării naționale sau a aerului și marinei. (art. 10). Legea mai prevede dispoziții cu privire la înstrăinarea imobilelor, așezarea de fabrici, stabilimente de tot felul în zonele militare. În capitolul IV. se prevăd măsuri speciale pentru aeronautică și marină. În sfârșit capitolul V. sancționează încălcarea dispozițiilor legii cu pedepse cari variază dela 1 lună la 5 ani închisoare și amendă până la 500.000 lei.

Toți cei ce locuiesc sau au proprietăți în zonele militare sunt obligați a se prezenta în termen de 30 de zile dela publicarea legii în fața organelor ministerului apărării naționale sau ministerului aerului și marinei pentru obținerea autorizației de ședere în aceste zone

Dr. Ion Tenchea.

Abonați

Revista Cercului Juridic Bănățean

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. DREPT CIVIL.

1. DONAȚIUNE. *Neindeplinirea condițiilor impuse de donator atrage rezilierea contractului. Acest principiu se aplică și bunurilor donate Statului maghiar, dobândite în baza tratatelor de pace de Statul Român.*

In fact: Reclamantii, în calitate de moștenitori ai decedaților S. Z. și soția lui S. Z. născ. B. M., formulează acțiune, la Jud. rurală V. contra Statului Român, reprezentat prin Ministerul Educației Naționale, cerând să fie obligat, părătul, să le dea un act apt pentru reintabularea dreptului lor de proprietate, asupra imobilului cuprins în c. f. Nr. 801, a com. M. Nr. top. 207/a, cu Nr. de casă 209, sau să sufere reintabularea, în baza sentinței în proporțiunea stărei anterioare și să le plătească cheltuieli de judecată, susținând, că acel imobil a fost donat, de antecesorii lor de drept, cu contractul de donațiune, datat în Budapesta la 18 Noembrie 1913, statului Maghiar, cu condițiunea ca donatarul să construiască pe acel intravilan, în termen de trei ani, de la data donațiunii, o școală cu două săli de învățământ, locuință pentru conducătoarea grădinei de copii și grădină de copii, iar întrucât n'ar satisface această obligațiune, dreptul de proprietate, al imobilului donat, trece din nou asupra donatorilor, astfel că, Statul Român, fiind succesorul de drept al Statului Maghiar, care n'a îndeplinit condițiunea contractului de donațiune, în cestiune, acțiunea trebuie admisă în contra Statului Român.

Jud. rurală V. și-a declinat competența în favoarea Jud. urb. I. din T., unde părțile fiind citate, reclamantii și-au susținut acțiunea, iar părătul a cerut respingerea acțiunii, susținând că de la expirarea termenului de edificare, până la moartea antecesorilor de drept ai reclamantilor, contractul de donațiune, în cestiune, n'a fost atacat, făcând să se presupună astfel că reclamantii au achiesat, la donațiune, fără obligațiuni, iar Statul Maghiar nu a acceptat donațiunea cu obligațiunile impuse în acel contract și, în fine, că conf. art. 191 din tratatul de pace de la Trianon, Statul Român nu a preluat și obligațiunile Statului Maghiar.

Judecătoria, prin sentința civilă Nr. 5748, de la 6 Maiu 1936, respinge acțiunea reclamantilor, cu motivarea că Statul Român nu succede, în obligațiuni, Statului Maghiar, deoarece nu-i este, nici succesor universal nici succesor singu-

lar. căci tratatul de pace de la Trianon nu prevede obligațiunea, specificată în contractul de donațiune, în cestiune; că Statul Român nu a recunoscut, nici odată, această obligațiune, pretinsă de reclamanți și eventual, acceptată de Statul Maghiar, iar prin art. 7 al decretului-lege din 10 Junie 1919, cu Nr. 1380, al consiliului Dirigent, intervenit încă înainte de tratatul de pace, Statul Român declară, implicit, că nu voește să fie considerat ca succesor al fostei monarhii Austro-Ungare.

În urma apelului reclamantilor, Trib. Timiș-Tor. a confirmat sentința Judecătoriei, respingându-le apelul, cu motivarea, că din contract reesă, că donațiunea n'a fost încheiată sub condițiune suspensivă ci cu sarcină, așa că în caz de neindeplinire, reclamantii au dreptul să intenteze față de Stat o acțiune, în care să se stabilească un termen pentru îndeplinirea sarcinei luate, însă fără obligațiunea Statului, de a îndeplini sarcina sub sancțiunea executiei, Statul având drept să restituie reclamantilor intravilanul donat, cu atât mai mult că Statul Maghiar, antecesorul Statului Român, n'a satisfăcut obligațiunii stipulate, în termen de trei ani, iar donatorii au intentat acțiunea, de față, numai după douăzeci și unu de ani, în loc să intenteze o acțiune pentru îndeplinirea sarcinei stipulate în contract, în cursul căreia avea să se examineze, dacă este vorba despre o obligațiune, pe care Statul, independent de tratatul de pace, ar fi recunoscut-o, sau despre o succesiune singulară, când, în ambele cazuri, părătul și în conformitate cu tratatul de pace de la Trianon, ar fi ținut a îndeplini sarcina stipulată.

Impotriva sentinței Tribunalului, formulează recurs reclamații invocând ca motive: denaturare de acte, rea aplicațiune a a.t. 709 cod. civ. austr. și a principiilor de drept maghiar și exces de putere, toate comise prin faptul că Tribunalul a denaturat sensul contractului de donațiune, dându-i interpretarea, că este o donațiune cu sarcină și nu o donațiune cu condiție resolutorie.

In drept: Având în vedere că sub B. 3 c. f. 801 a comunei, M. sub Nr. 914/1914 prez. la 14 Februarie 1914, în baza contractului de donațiune încheiat la 4 Martie 1912, resp. 18 Noembrie 1913 sub Nr. 1087/913/VI dreptul de proprietate asupra imobilului, din cestiune descris sub A. I. 1, se vede intabulat cu titlu de

donățiune, în favoarea Fiscului Regal (adica Statului Austro-Ungar), — iar sub B. 4, aceiaș carte funduară, se vede notată interdicțiunea de înstrăinare și grevare în favoarea Statului Român, asupra aceluiaș imobil.

Având în vedere deci, că din datele de carte funduară și din descrierea faptului generator de acțiune, făcută în sentința Tribunalului, rezultă că donățiunea făcută fostei monarhii Austro-Ungare s'a realizat, însă nu s'a realizat și scopul pentru care a fost făcută acea donățiunea, care scop a fost arătat de autorii donățiunii, în cuprinsul contractului încheiat cu Statul Austro-Ungar.

Considerând că, pentru neîndeplinirea sarcinei impuse donatarului, reclamantii, ca succesorii universali ai donatorilor, au acțiune în repetițiunea acelei donățiuni, sub modo, conditio causa data, causa non secuta. (În acest sens: Dr. Camil Negrea „Dreptul civil al Ținuturilor Ardeleni și Ungurene, vol. III. pag. 243—244.)

Pârâtul nu se poate apăra cu împrejurarea că nu a preluat sarcina impusă prin contractul de donățiune Statului Austro-Ungar, căci dreptul acelui Stat a fost rezolvat în contra lui prin, neîndeplinirea sarcinei, în termenul de 3 ani, prevăzut în acel contract, instanțele judecătorești ne având decât să-l declare ca atare, așa că, argumentele trase de pârât, și acceptate de Judecătoria, din dispozițiunile articolului 191 al tratatului de la Trianon și din art. 7 al decretului lege din 10 Iunie 1919, cu Nr. 1380, sunt inoperante în cauză.

Că deci, acțiunea reclamanților trebuia admisă, iar Tribunalul face o greșită interpretare a normelor de drept privitoare la repetițiunea donățiunilor pentru neîndeplinirea sarcinilor, atunci când constată, că reclamantii trebuiau să formuleze o acțiune, în care să stabilească pârâtului un termen pentru îndeplinirea sarcinilor, deoarece, în cazul prezent scopul donățiunii era determinat și esențial, nu incidental, pentru a fi nevoie de termen pentru îndeplinirea scopului.

În contractul de donățiune din speță s'au prevăzut și urmările pentru neîndeplinire, care fiind clar exprimate, pârâtul le-a cunoscut și de altfel, pârâtul nici nu se apără că n'ar fi cunoscut scopul contractului și nici nu cere termen de îndeplinire.

Deci, Tribunalul, făcând o rea aplicațiune a normelor de drept, care guvernează prezenta relațiune juridică, a dat loc motivului de recurs: „rea aplicațiune, în speță, a principiilor de drept local“, invocată de recurenți și că urmare, Curtea a trebuit să caseze sentința Tribunalului și, evocând fondul să admită acțiunea reclamanților,

asa cum au formulat-o ei căci contractul de donățiune, pe care dâșii își bazează această acțiune, se rostește expres, că: întrucât donatarul nu ar satisface obligațiunilor stipulate întrânsul, dreptul de proprietate al casei și intra-vilanul donat, trece din nou asupra donatorilor” ceea ce nu se poate satisface decât în felul cum se arată în petitul acțiunei.

(C. de Apel Timișoara S. III.D.N. 334—1938 din 18 Iunie 1398. Președinția D-lui Dimitrie Ianculescu, consilier; redactor D-l Ioan D. Popescu, consilier.)

2. SOTI CONJUGALI. Imprumut contractat de soție pentru procurarea celor necesare întreținerii familiei. Răspunderea bărbatului. Condițiuni.

In fapt: Reclamanta a chemat în judecată pe soții pârâți pentru a fi obligați solidar să-i restituie suma de 7941 Lei pe cari i-a împrumutat numai soției în scopul acoperirii cheltuelilor necesare susținerii familiei.

Judecătoria a admis acțiunea pentru 5600 Lei.

Tribunalul, în urma apelului ambelor părți, majorează suma la 7200 Lei, dar obligă la plata ei numai pe soția pârâtă fiindcă numai aceasta a cerut banii în împrumut.

Reclamanta a înaintat recurs.

In drept: Este normă de drept că despre cele necesare întreținerii soților și membrilor familiei în timpul conviețuirii lor, bărbatul, în calitate de șef al familiei, este dator a se îngriji, de unde rezultă că datoriile făcute de soție în timpul conviețuirii soților, pentru acoperirea celor necesare întreținerii lor, cad și în sarcina bărbatului și prin urmare soții răspund solidar pentru p'ata unor asemenea datorii;

Este de asemeni normă de drept, că împrumuturile ce le face soția în timpul căsniciei cu știrea bărbatului, în caz de dubiu, se prezumă că au fost întrebuințate pentru întreținerea ambilor soți;

În speță reclamanta, care a fost audiată și admisă la jurământ, a declarat categoric că banii împrumutați, pârâta i-a întrebuințat la plata taxelor școlare și plata chiriei locuinței.

Deși această declarație este sprijinită și

de depozițiile martorilor J.M. și Sch. E., totuși Tribunalul omite să se preocupe de aceste probe mărginindu-se să afirme că prin probele administrate nu se face nici o dovadă că sumele împrumutate s'au întrebuințat în menajul comun al soților.

Astfel fiind, Tribunalul numai cu exces de putere, eroare grosieră de fapt și rea apli-

cațiune a normelor de drept material, cu privire la răspunderea bărbatului pentru datoriile făcute de soție, a putut constata lipsa unui raport de drept între reclamantă și soțul pârât.

(Curtea de Apel Timișoara secția II, Dec. No. 2970—1937 din 3 Mai 1938. Președinția Dlui N. Perieșianu președinte; redactor Dl I. Popiștiu, consilier.)

II. PROCEDURĂ CIVILĂ

3. ORDONANȚĂ PREZIDIALĂ. *Executată în Ardeal. Căi de atac (art. 28 legea pentru reglementarea contractului de consignatie, și art. 66 bis. pr. c. r.) Contestație: Admiterea ei; Apel: Admitere și respingerea contestației ca inadmisibilă.*

In fapt: La cererea reclamantei S. A. R. P. E. — București, Trib. Ilfov Sec. II. comercială cabinetul prezidențial, a dat la 20 August 1938 Ordonanța prezidențială No. 6854 prin care ordonă să se ridice dela pârâta firmă H. V. sau dela ori cine s'ar afla, după preciziunea reclamantei, anumite mărfuri, care au fost lăsate în consignatie pârâtei.

În contra acestei ordonanțe se face apel în fața Tribunalului Ilfov, de către Banca de Industrie și comerț Sibiu, apel care este respins de tribunal.

Se trece la executarea ordonanței și prin comisie rogatorie Corpul de Portărei Sibiu ridică obiectele în ziua de 22 August 1938 dela Banca de Industrie și Comerț Sibiu, care recunoaște că deține aceste mărfuri dela firma pârâtă, dar arată că le are sub titlu de gaj, în baza unor acte.

În contra executării se face contestație la Judecătoria mixtă Sibiu, care anulează procedura efectuată de portărel și obligă pe firma reclamantă la plata cheltuielilor de judecată.

Înainte Tribunalului vin cu apel: 1. — contestatoarea pe motiv, că nu s'a ordonat de prima instanță și restituirea obiectelor, cerându-se totdeodată și condamnarea portărelului la plata speșelor cauzate prin contestație; 2. — reclamanta cerând respingerea contestației ca inadmisibilă.

In drept: Ordonanța prezidențială prevă-

zută de art. 66 bis. proc. civ. rom. a fost extinsă în Ardeal în ceace privește aplicațiunea legii pentru reglementarea contractului de consignatie în baza art. 28 al acestei legi. Deci, dela 30 Iulie 1934 — data apariției acestei legi — și numai în ceace privește această lege, ordonanțele prezidiale se pot discuta în provinciile alipite. Tribunalul a trebuit să constate că aceste ordonanțe sunt executorii prin ele însăși și că nu există cale de atac în contra executării, din moment ce portărelul — care nici nu putea să facă altfel — a executat ordinul dat, tocmai pentru a-se înlătura piedicele ce se opun unei executări.

Singura cale de atac în contra ordonanței prezidiale, este apelul, cale pe care contesta-toarea a epuizat-o, discutând în fața acestei instanțe chestiunea pe care o aduce în fața Judecătoriei pe calea contestației și fiind astfel între părți și autoritate de lucru judecat.

Astfel fiind, Tribunalul a găsit, că numai apelul reclamantei este admisibil și el a fost admis ca atare, respingându-se contestația ca inadmisibilă.

(Tribunalul Sibiu Secția I-a Dos. Ga. I. 2545—1938. Încheierea din 8 Noembrie 1938. Președinția Dlui Emil Gheorghiu, prim-președinte.)

NOTĂ: În speța de mai sus, mai multe chestiuni juridice fuseseră rezolvate greșit de prima instanță, din care cauză s'a ajuns la admiterea contestației. Vom lua și desbate aparte aceste chestiuni.

I. Ordonanța prezidențială, a fost introdusă în Legislația Vechiului Regat în 1900 și este prevăzută de art. 65 bis proc. civ. rom în baza acestei inovații, președintele Tribunalului are cădere în cazurile urgente, să dea o ordonanță prezidențială în Camera de consiliu, fie pentru păstrarea unui drept, ce s'ar păgubi prin-

tr'o întârziere oarecare, fie pentru a înlătura piedicele ce s'ar ivi cu ocazia aducerii la îndeplinire a unui titlu executor. Ordonanța prezidențială constituie astfel o excepție la dreptul comun.

Prin art. 28 legea pentru reglementarea contractului de consignatie, s'a extins această ordonanță în Ardeal. Legiuitorul a fost logic, căci reglementarea pe cale de lege a contractelor de consignatie s'a făcut pentru ca nu cumva relațiile dintre factorii economici să se desființeze sau să se piardă echilibrul dintre ei, prin faptul că negustorii care ar primi mărfuri în consignatie ar fi necinstiți. Pentru a avea o singură jurisprudență, legiuitorul trebuia să extindă și posibilitățile pe care le avea președintele Tribunalului în Vechiul Regat, de a da ordonanțele prezidențiale.

Felul însă cum trebuie înțeleasă această extindere, pe care de altfel o admite și prima instanță este complet greșit arătată de Judecătoria, atunci când spune că „procedura de executare a acestei hotărâri trebuie să se îndeplinească conform dreptului comun”, adică din momentul în care a fost delegat portărelul să facă executarea „urmează să se aplice dispozițiunile legii aplicabile locului unde se îndeplinește actul de executare”, adică în speță, Legea execuțională, care în Art. 40 prevede contestația.

Credem, că este o părere complet greșită. Extinderea nu se putea face în acest sens, deoarece tocmai de acest lucru s'a ferit legiuitorul, atunci când a prevăzut ordonanța prezidențială: a nu se da diferite soluții în aceeași instituție.

Extinderea ordonanței se va înțelege deci așa fel, că ordonanța prezidențială ne-a venit în Ardeal cu căile ei de atac și cu felul ei de a fi privită în drept și nici o altă soluție nu se poate da în ceea ce privește aplicarea ei.

II. Căi de atac: Ordonanța prezidențială să dă fără drept de opoziție, cu drept de apel înaintea Tribunalului, și cu recurs.

Acest drept îl are ori ce parte lezată.

Ordonanțele fiind date fără citare, ele se adresează tuturor și cel lezat are astfel calea de atac. În speță Banca contestatoare a uzat de calea apelului care i-a fost respinsă de Tribunalul Ilfov la 5 Septembrie 1938.

III. Executarea ordonanței prezidențiale. Ordonanțele prezidențiale sunt executorii prin ele însăși. Portărelul nu va ține seamă aici decât de ceea ce s'a ordonat și el nu se va conforma în executare regulilor dreptului comun, ci acelor ce li sunt ordonate.

În speță, portărelul a executat întocmai ordonanța, astfel că el nu se face vinovat de nici o încălcare de lege și nu poate fi obligat la spese.

Portărelul însă din greșală a trimis procesul verbal de executie, Judecătoriei, întrucât această instanță nu putea cenzura în niciun fel actele Tribunalului în cazul unei ordonanțe prezidențiale.

IV. După ce s'a săvârșit executarea ordonanței prezidențiale: Judecătoria admitând contestația în cazul de față a găsit că executarea unei ordonanțe prezidențiale este în sine o executie și a aplicat principiile execuționale din Ardeal, deși cum am văzut la punctul I. nu putea face acest lucru.

Aducerea la îndeplinire a unei ordonanțe prezidențiale riguros vorbind, nu este o executie și nici nu i-se poate aplica regulile procedurii execuționale. Aici, nu se aplică niciun sechestr, nu se poprește nimic, ci se aduce la îndeplinire un ordin cu un caracter vremelnic.

Întrucât de ce nu există contestație în cazul unei ordonanțe prezidențiale, deoarece ea ar echivala cu o anulare a ordonanței, iar pe de altă parte ar dispărea caracterul urgent al unei astfel de măsuri, dacă s'ar admite dreptul comun (Vezi Decizia 16/1933 Cas. I. Bul. Cas 1984 pag. 63 și Cas. II. dec. 1027/1936 speța 842 Jurisprudența Generală 1936).

Lezatul are însă o acțiune în daune (Pandectele Române I. 925 pag. 175 Cas. I.) și poate cere el însuși cu ordonanță prezidențială, arătând motivul lezării sale (Cas. III. Decizia 152 Jurisprudența Generală 1935 pag. 1205).

Acest lucru rezultă destul de neîndolios în Doctrina română (A se vedea G. M. Popa: Ordonanța prezidențială ediția III. 1928 pag. 144; Eugen Petit și Trandafirescu: Art 66 bis. proc. civ. pag. 78).

V. Autoritatea lucrului judecat: În speță însă. Judecătoria în afară de faptu', că nu exista cale de atac la executarea ordonanței, că ordonanța prezidențială are deci a se governa de regulile ei și nu de legea execuțională din Ardeal, că nu era competentă să cenzureze actele președintelui tribunalului, dar se mai lovea și de faptul că în apelul judecat între părți se discutaseră aceleași chestiuni de drept pe care contestatoarea le pune și pe calea contestației și i-se respinseseră, ceea ce a dat loc autorității lucrului judecat, de care prima instanță de asemenea nu a ținut seamă.

De sigur că, soluția Judecătoriei a fost influențată de legiuirile care sunt încă în vigoare în Ardeal, ceea ce ne face să spunem la sfârșitul acestei note: *unificarea legislației a lăsat destul de mult de dorit și dacă nu o putem cere cu ori ce preț, o cerem cât mai urgent.*

M. Pârvulescu

judecător de ședință, Trib. Sibiu.

III. DREPT COMERCIAL

4. ASIGURARE. Acțiunile ce isvoresc din contractul de asigurare se prescriu prin trecerea unui an, socotit din ziua evenimentului care a dat naștere acțiunii. Ce se înțelege prin acest eveniment?

Potrivit disp. art. 96 din legea pentru reglementarea contractului de asigurare, acțiunile ce isvoresc din contractul de asigurare se prescriu prin trecerea unui an, socotit din ziua evenimentului care a dat naștere acțiunii.

Acest text stabilind durata termenului de prescripție în acțiunile în daune ce isvoresc din contractul de asigurare într'un an, fixează ca punct de plecare pentru începerea curgerii termenului de prescripție, ziua evenimentului care a dat naștere acțiunii, fără însă a arăta și preciza, ce se înțelege sub acest eveniment.

Considerând că, prin evenimentul care a dat loc acțiunii în daune întrebuintat de legiuitor prin art. 96 sus citat, nu se poate înțelege decât faptul, care rezidă la bază și care servește drept temei al acțiunii în daune, astfel că în acțiunile bazate pe contractul de asigurare contra incendiului, evenimentul ce dă loc nașterii unei atare acțiuni, îl constituie însăși incendiul care a cauzat paguba ce se reclamă prin acțiune.

Așa fiind și intrucât în speță e constant, că acțiunea în daune a fost introdusă de recurent peste termenul de un an, calculat dela data izbucnirii incendiului, Curtea de Apel cu drept cuvânt a considerat ca prescristă acțiunea introdusă de recurent în atari condițiuni și sub acest raport, prin soluția dată a făcut o justă aplicare a art. 96 din legea pentru reglementarea contractului de asigurare.

(Cas. III. Dec. No. 127—1938 din 21 Ianuarie 1938. Președinția D-lui Gh. Nedici, consilier)

rezulte în mod evident, voința lor de a nova.

In caz de cesiune de creanțe, raportul de debitor al datornicului cedat față de cesionar, se naște în momentul când are loc cesiunea iar nu în acela când se dă o cambie pentru aranjarea creanței. Consecințe în ce privește legea conversiunii.

In fapt; Prin decizia atacată cu recurs, Curtea de Apel Cluj S. III-a a admis apelul făcut de Administrația Fondului Scolastic și de Stipendii din districtul Năsăud, contra sentinței Trib. Cluj S. III-a Nr. C. II. 518—1933 din 12 Noembrie 1934, pe care o reformează și în consecință menține mandatul cambial pentru suma de 1.000.000 lei, emis în favoarea Băncii „Albina” Sucursala Cluj și constată că pârâta debitoare beneficiază de avantajele legii lichidării datoriilor agricole și urbane în ce privește datoria cambială de 1.000.000 lei.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel bazându-se pe actele dela dosar, constată că inginerul I. F. N. avea de primit dela Fondul Scolastic o sumă de bani, drept preț al unei construcțiuni și cum numitul inginer datora Băncii Albina o sumă aproape egală cu aceia ce avea de primit dela Fondul Scolastic, acest Fond a decis, prin procesul verbal din 28—29 Decembrie 1931, ca să preia asupra sa datoria inginerului N.; că această hotărâre a Fondului Scolastic era motivată pe faptul că inginerul N. cedase, cu mult înainte, Băncii Albina creanța ce avea de primit dela Fondul Scolastic fapt ce rezultă din scrierea din 14 Decembrie 1929 a Fondului Scolastic către Banca Albina; că din scrisoarea din 22 Septembrie 1930 intervenită tot între Fond și Banca Albina, Curtea constată că Fondul Scolastic declară că ia cunoștință de cesiune, iar Banca prin scrisoarea din 5 Noembrie 1930, confirmă față de Fondul Scolastic cesiunea, cum și conținutul scrisorii din 22 Septembrie 1930, că mai constată Curtea, că prin scrisorile din 11 Septembrie 1931 și 9 Decembrie 1931, Banca Albina cere Fondului Scolastic să plătească Băncii creanța cedată, ca urmare a obligațiunii luate; că cuan-

7 5. CAMBIAL. In principiu o cambie nu novează, ci regulează plata unei datorii; pentru a opera o novațiune, trebuie ca să existe o declarațiune expresă a părților, din care să

tumul creanței datorată de Fondul Scolastic inginerului N. s'a fixat, conform înțelegerii dintre părți, prin recepția dela 29 Februarie 1932, la suma de 970.000 lei iar pentru plata acestei datorii față de inginerul N., Fondul Scolastic a cerut la 25 Aprilie 1932, Băncii Albina să-i sconteze o poliță de 1.057.000 lei, cu data de 1 Martie 1932 și cu scadența la 1 August 1932;

Din totalitatea probelor dela dosar, Curtea conchide că raportul juridic, creator al cambiilor din discuțiune, este cesiunea creanței inginerului N. pe care o avea asupra Fondului Scolastic; că atât creanța cât și cesiunea au avut loc înaintea de 18 Decembrie 1931, și că polițele semnate de Fondul Scolastic au avut de scop stingerea cesiunei, adică plata creanței lui N., părătul asigurându-și înlesnirea ca prin preschimbări de polițe să ajungă treptat la achitarea datoriei; că Banca n'a numărat nici o sumă de bani în momentul emiterii cambiei, astfel, că susținerile Băncii că datoria cambială nu ar avea vre-o legătură cu raporturile contractuale menționate și că cesiunea s'ar fi stins, sunt nefondate, mai ales că stingerea cesiunei nu s'a dovedit; că de asemenea Curtea mai constată că în speță, nu s'a operat vre-o novațiune, deoarece nu există o declarație expresă din care să rezulte voința de a nova, ci este stabilit că polițele din proces s'au dat pentru acoperirea creanței cedată, în care caz debitoarea este în drept să opună creditoarei, cesionare, excepțiunea bazată pe legea lichidării, dat fiind că creanța este născută înainte de 18 Decembrie 1931.

În contra acestei soluțiuni a Curții de Apel, Banca Albina a formulat motiv de casare dedus în judecata completului de divergență, prin jurnalul din 8 Iulie 1937.

În drept: În speță — după cum s'a arătat mai sus — Curtea de Apel, examinând actele dela dosar și în special scrisorile din 14 Decembrie 1929, din 22 Septembrie 1930, din 5 Noiembrie 1930, din 11 Septembrie și 9 Octombrie 1931, intervenite între Fondul Scolastic și Banca Albina, constată în fapt că, încă din Decembrie 1929, inginerul N. a cedat Băncii Albina creanța ce o avea față de fondul Scolastic; că Banca a confirmat această cesiune și

chiar a cerut Fondului Scolastic să plătească creanța cedată; că în vederea aranjării plății acestei creanțe s'a emis cambia cu data de 1 Martie 1932, din litigiu, fără să se fi numărat vre-un ban din partea Băncii Albina;

Această stabilire în fapt a Curții de Apel este făcută printr'o justă interpretare a tuturor actelor dela dosar, fără a se fi denaturat prin ceva vreunul din aceste acte, astfel că în această privință motivul de casare este nefondat.

Considerând că în principiu o cambie nu novează, ci regulează plata unei datorii, iar pentru ca o cambie să poată opera o novațiune, trebuie ca să existe o declarație expresă a părților, din care să rezulte în mod evident voința lor de a nova;

În speță, Curtea de Apel constată și motivează, pe deoparte, că o asemenea declarațiune expresă cu privire la novațiune, nu există, iar pe de altă parte, mai constată, că polița din litigiu a fost emisă în scopul aranjării plății creanței ce o avea N. față de Fondul Scolastic și pe care o cedase Băncii Albina.

Față de aceste constatări în fapt, care sunt suficient motivate și făcute printr'o justă interpretare a actelor și probelor dela dosar, bine și legal Curtea de Apel a decis că în speță nu există o novațiune.

În adevăr, fiind pe deplin constatat că această cambie s'a emis în vederea aranjării creanței cedată de N. Băncii Albina, este evident că prin emiteria cambiei în 1932 nu s'a născut o nouă datorie a Fondului Scolastic, independentă de creanța lui N., care să poată constitui o novațiune;

Deci raportul de debitor al Fondului Scolastic față de Banca Albina s'a născut în momentul când a avut loc cesiunea creanței ce o avea N., adică în 1929, iar nu în momentul când Fondul a cerut Băncii Albina cambia de 1.035.700 lei în vederea lichidării creanței lui N., deoarece — cum s'a arătat mai sus — această cambie nu constituie o novațiune, adică o obligație a Fondului independentă de creanța lui N., ci a fost emisă tocmai în scopul aranjării acestei creanțe.

Așa fiind, Curtea de Apel n'a violat nici

un text de lege, când a hotărît că intrucât atât creanța cât și cesiunea, în speță, s'a născut înainte de 18 Decembrie 1931, Fondul Scolastic beneficiază de avantajile legii lichidării dato-

riilor agricole și urbane din 1939.

(Cas. III. Dec. Nr. 1256 din 1 Iunie 1938. Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte).

IV. DREPT PENAL ȘI PROCEDURĂ PENALĂ

6. CALE DE ATAC. INDREPTARE. *Dispozițiunile art. 446 alin. ultim pr. pen., potrivit cărora cererea cuprinzând o cale de atac îndreptată greșit la o altă instanță decât cea în drept se trimite de îndată spre judecare instanței competente se aplică numai atunci când partea se folosește de o cale de atac admisă de lege, dar greșește în ce privește instanța căreia i-a adresat-o, iar nu și atunci când se folosește de o cale inadmisibilă.*

În fapt: Recurentul prin decizia Curții cu Jurați C. a fost condamnat la un an închisoare corecțională. Împotriva acestei deciziuni, a declarat contestație în fața aceleiași Curți, cerând aplicarea decretului de grațiere din 15 Ianuarie 1938.

Respingându-i-se această contestație prin deciziunea din 13 Mai 1938, a declarat apel în fața Curții de Apel C. care i s'a respins ca inadmisibil prin deciziunea Nr. 811—938, pentru motivul că în baza art. 518 Pr. pen. hotărârile date asupra contestațiilor pot fi atacate numai pe calea pe care putea fi atacată și hotărîrea de fond. Ori, intrucât contestația este îndreptată împotriva executării unei deciziuni a Curții cu Jurați, care nu era atacabilă decât cu recurs în casație, partea trebuia să uzeze de această cale de atac și nu de calea apelului.

În drept: Prin motivul de casare, recurrentul susține că s'a violat disp. art. 446 alin. ultim Pr. pen. potrivit căruia instanța de fond, dacă socotea că apelul este greșit îndreptat, trebuia să-l considere drept recurs, și să-l îndrepte la Înalta Curte de Casație spre a fi rezolvat.

Legiuitorul, prin art. 446 Pr. pen. reglementând modul cum urmează a se face declararea unei căi de atac, pentru a înlătura un formalism vătămător intereselor părții, dispune, prin aliniatul final, că atunci când cererea prin care se declară o cale de atac este, din eroare, îndreptată la o altă instanță de cât aceia care este competentă să o judece, urmează a fi scoasă depe rol și îndreptată la instanța competentă.

Această dispozițiune urmează a se aplica însă numai atunci când o cale de atac existând dela lege, partea greșește numai în ceea ce privește instanța căreia i-a adresat declarațiunea pentru exercitarea acelei căi de atac.

Atunci când, ca în cazul de față, partea declară că înțelege să exercite o cale de atac, care dela lege nu există, nu mai sunt aplicabile dispozițiunile acestui text, deoarece nici nu există o instanță competentă, în sensul art. 446 Pr. pen., căreia să se poată îndrepta spre rezolvare o asemenea cerere.

Așa fiind, Curtea de Apel, din moment ce a constatat că în speță calea de atac nu era apelul ci recursul, bine a respins apelul declarat de recurent ca inadmisibil, astfel că, critica ce se aduce acestei deciziuni prin motivul de casare este neintemeiată.

(Cas. II. Deciziunea din 17 August 1932. Președinția D-lui M. Mosgos, consilier).

7. PARTE CIVILĂ : *Alegere de domiciliu. Ordonanță de neurmărire. Termen de apel. Termenul de apel pentru partea civilă, în caz că nu a făcut alegere de domiciliu în circumscripția judecătorului de instrucție, curge dela pronunțarea ordonanței date în cauză. art. 73 alin. ultim. pr. pen.*

Asupra chestiunii dedusă înaintea completului de divergență în recursul făcut de îng. A. B. contra deciziunei Nr. 678—937 a Camerei de Acuzare a Curții de Apel B. și anume de a se ști: dacă conform disp. art. 73 alin. ultim. pr. pen., reclamantul A. B. cu ocazia constituirii de parte civilă la judecătorul de instrucție, era obligat a face alegere de domiciliu chiar în circumscripția acelei instanțe, pentru a i se face pe tot timpul procesului comunicările necesare, sau a fost suficient pentru îndeplinirea acestei obligațiuni, să-și indice domiciliul în afara circumscripției acelei instanțe — în speță instrucția se făcea prin unul din cabinetele de instrucție ale Trib. Prahova, iar reclamantul în cererea de constituire de parte civilă a arătat domiciliul său real în București și aceasta pentru a se putea stabili momentul de când începe a curge pentru partea civilă termenul de apel în contra ordonanței definitive.

Având în vedere că potrivit art. 272 pr. pen. ordonanța definitivă se comunică Ministerului public și părților.

Conform art. 73 alin. ultim. pr. pen. partea

vătămată, este datorare să-și aleagă un domiciliu în circumscripția instanței unde urmează a i se face, în tot timpul duratei procesului, comunicările necesare.

Dacă partea civilă nu-și alege domiciliu în circumscripția instanței, potrivit art. 73 alin. ultim. citat, consecința este că termenul pentru exercitarea dreptului de apel curge pentru ea dela darea ordonanței.

Această soluție se impune prin aceea că, pe de o parte judecătorul de instrucție nu este obligat să comunice ordonanța la un alt domiciliu din afara circumscripției sale, iar pe de altă parte, că nu se poate admite ca partea civilă să-și creadă, prin nerespectarea din neglijență sau cu voință a legii, dreptul de a face apel ori când va voi.

Din contră, dacă partea civilă nu și-a ales domiciliu pentru comunicarea actelor de procedură, ea trebuie să fie diligentă și să se intereseze când s'a dat ordonanța definitivă pentru a-și exercita dreptul de apel.

În speță, recurentul nu poate susține că dispozițiunea art. 73 alin. ultim. Pr. pen. nu este aplicabilă, fiindcă el s'a constituit parte civilă înainte de intrarea în vigoare a procedurii penale Carol II., întrucât ordonanța definitivă s'a dat sub imperiul noului cod și fiind vorba de o dispozițiune procedurală recurentul trebuie să o îndeplinească imediat după punerea ei în aplicare, precum și fiindcă, chiar după vechiul cod de procedură, art. 137, partea era obligată să-și aleagă domiciliu pentru comunicarea actelor de procedură în chiar orașul de reședință al Tribunalului.

Intrucât recurentul A. B. nu și-a ales domiciliu în circumscripția Tribunalului Prahova, conform art. 73 Pr. pen. și că a făcut apel după mai mult de 10 zile libere dela darea ordonanței definitive, urmează că bine Camera de Acuzare, prin decizia supusă recursului de față, i-a respins apelul ca tardiv și prin consecință recursul este neintemeiat.

(Cas. II. Deciziunea din 21 Iunie 1938, Președinția D-lui N. Bădescu Roșiori, președinte.)

8. DELAPIDARE. Dreptul învățătorului director, care locuiește în localul școlii, de a arde o cantitate de 12 m³ lemne din cele destinate pt. combustibilul școlii, — nu implică dreptul de a schimba destinația acelor lemne, adică de a le vinde în loc de a le arde.

Ignoranța sau eroarea inculpatului — în lipsa clarității legii, — în privința schimbării destinației lemnului cuvenite lui drept combustibil, îl apără de răspundere penală.

In fapt: Inculpatul V. C. învățător, director școlar, din comuna B. a fost trimis în judecată prin ordonanța definitivă Nr. 34—938, din 33 Maiu 1938 a Cabinetului I. de instrucție a Tribunalului A., pentru delictul de delapidare prev. de art. 236 cod penal Carol II., comis prin aceea că în cursul anilor: 1935, 1936 și 1937, în calitate de funcționar public a vândut circa 31 metri steri lemne de foc din proprietatea școlii primare din comuna B., — pe care o conducea, — locuitorilor F. A. și G. K., ambii din B.

Tribunalul procedând la judecarea cauzei în urma probelor administrate, în baza art. 4 alin. 1. pct. 3 pr. p. a achitat pe inculpat.

Parchetul a făcut apel.

In drept: Din cuprinsul art. 324 și urm. din regulamentul legii pentru învățământul primar, reiese că învățătorul director, care locuiește în localul școlii, are dreptul să ardă o cantitate de 12 m. cubi de lemne, din cele destinate pentru combustibilul școlii, însă acest drept nu implică pe acela de a schimba destinația acelor lemne, adică a le vinde în loc de a le arde.

Totuși, dispozițiunile susmenționatele din reg. legii învățământului primar, nefiind clare, în sensul opreliștei schimbării destinației lemnului, inculpatul a putut fi în eroare asupra împrejurării, că schimbarea destinației acelor lemne este generatoare de infracțiune, fiind calificată delict de delapidare.

Potrivit art. 136 c. p. Carol II, împrejurările de fapt calificative de infracțiune, ignorate de autor în momentul comiterii vre-unui fapt punibil, nu atribuiesc caracter de infracțiune aceluia fapt.

Prin urmare, ignoranța sau eroarea inculpatului, în lipsa clarității legii, privitoare la împrejurarea schimbării destinației lemnului cuvenite lui ca combustibil, îl apără de răspundere penală.

Că dar, apelul Parchetului nefiind întemeiat, urmează a fi respins ca atare.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. Nr. 3585/7 1938 din 30 Septembrie 1938. Președinția, D-lui D. Ianculescu consilier ; redactor D-lui D. Popescu, consilier)

9. DELICTUL DE CONVERTIRE ILEGALĂ. Art. 309 cod penal Carol II. Pentru existența acestui delict se cere ca primirea și înscrierea credincioșilor la un cult, să se fi făcut fără respectarea formalităților necesare trecerii dela un cult la altul, printre cari este și aceea de a se lăsa un termen de 30 zile dela data părăsirii vechiului cult.

In fapt : S. D. a fost condamnat în lipsă, la trei luni închisoare corecțională și obligat să plătească Statului 50 Lei cheltueli penale, pentru delictul de convertire ilegală prevăzut și pedepsit de art. 309 c. p., săvârșit prin aceea că în calitate de predicator baptist în comuna B. jud. Severin, a convertit la baptism pe locuitorii : D. S. ; A. C. ; D. V. și D. J., pe cari i-a primit și înscris în Asociația baptistă din B., fără a lăsa să treacă termenul de 30 zile dela data procesului verbal al oficiului stării civile care s'a dresat la 6 Martie 1937.

Inculpatul a declarat apel scris în termen legal, prin care cere a fi achitat de orice penalitate în acest proces.

În apel, inculpatul prin apărătorul său, a depus la dosar patru adeverințe cu Nr. 37, 38, 39, și 40 din 27 Martie 1937, eliberate de Oficiul stării civile din comuna B., din cari rezultă că locuitorii D. S. ; V. D. ; J. D. și A. C., au părăsit religia ortodoxă-română, trecând la baptism, — cum și un registru al comunității baptiste despre înscrierea membrilor ei, din care rezultă, că susnumiții locuitori au fost înscrși la data de 6 Iunie 1937, adică după un termen cu mult mai mare de 30 zile, socotit dela 27 Martie 1937. În fine, mai depune la dosar un certificat din partea comunității Bisericii Baptiste-Române din A., din care rezultă că inculpatul are calitatea de predicator ajutor pentru Biserica B. și jur.

Atât apărarea, cât și Dl Procuror general, au cerut achitarea inculpatului conform art. 4 al. I. pct. 3 pr. pen., intrucât lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 309 c. p.

In drept : Având în vedere că din examinarea actelor dela dosar, coroborate cu actele prezentate în apărare de inculpat, rezultă că inculpatul deși a primit și înscris în Asociația baptistă pe locuitorii indicați mai sus, totuși el a respectat termenul pe 30 zile cerut de regulamente pentru înscrierea membrilor dela data de când autoritățile comunale au făcut mențiunile și eliberat adeverințele de părăsirea confesiunii respective.

Considerând că, pentru a exista delictul de convertire ilegală prevăzut de art. 309 c. p. se cere ca primirea și înscrierea credincioșilor acelu cult să se fi făcut fără respectarea formalităților necesare trecerii dela un cult la altul, care este a se lăsa un termen de 30 zile dela data părăsirii vechiului cult, ceiace în speță nu este cazul, intrucât locuitorii mai sus vizați au părăsit religia ortodoxă — în mod oficial — la 27 Martie 1937 și primirea și înscrierea lor ca membrii la Asociația baptistă s'a făcut la 6 Iunie 1938, adică după un termen

cu mult mai mare de 30 zile care este cerut de regulamentele respective.

Că astfel, în speță, ne fiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 309 c. p. Carol II. pentru care este dat judecății numitul inculpat și nici ale altei infracțiuni, apelul inculpatului este întemeiat și ca atare urmează a fi admis, a se reforma sentința Tribunalului și în baza art. 4 alin. I. pct. 3 teza ultimă pr. pen., a se achita inculpatul de orice penalitate în acest proces.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. Nr. 943/7/1938 din 25 Maiu 1938. Președinte și redactor Dl Scarlat Constantinescu, consilier.)

Notă : În privința formalităților nec. sare pentru trecerea dela un cult la altul, a se vedea art. 44 și 45 din legea pentru regimul general al cultelor, publicat în Mon. Of. No. 89 din 22 Aprilie 1928, cum și disp. art. 44 și urm. din regulamentul legii actelor de stare civilă
Red.

10. INFRAȚIUNI NEÎNȚENȚIONATE SĂVÂRȘITE DE FUNCȚIONARI C. F. R. Iluminarea acelor și semnalelor se face sub controlul și pe răspunderea exclusivă a impiegaților de serviciu cari vor exercita controlul necesar prin revizorii de linie, în stațiunile care au astfel de agenți.

În conformitate cu art. 2. al. 1 din legea privitoare la unele infracțiuni neîntenționate săvârșite de funcționarii C. F. R., se pedepsesc cu închisoare corecțională dela 15 zile la 6 luni și amendă dela 2.000—10.000 Lei, acei aflați în serviciul căilor ferate ale Statului sau particulare și care făcându-se vinovați de faptele sau omisiunile prevăzute de art. 1, adică care din nedibăcie, nebăgare de seamă, ori nepricepere, nu vor păzi legile, regulamentele, instrucțiunile, ordinele primite sau vor admite să întrebuințeze ori să țină seama de semnalele uzitate pe căile ferate, vor fi provocat un accident de cale ferată din care a rezultat vătămarea, degradarea sau distrugerea mărfurilor aflate pe căile ferate. ori a materialului de cale ferată de orice fel.

Din conținutul acestui text, rezultă că scopul urmărit de legiuitor a fost ca să reprime în persoana oricărui funcționar al căilor ferate, care prin fapta ori omisiunea sa de a se conforma îndatoririlor ce-i incumbă, participă la producerea unui accident, consecința decurgând din asemenea fapte sau omisiuni neîntenționate cu privire la materialul sau persoanele cari au avut de suferit pe urma accidentului.

Că deci, această lege este aplicabilă tuturor acelorora cărora li se poate imputa că prin

faptul lor culpos, singuri sau în concurs cu faptele altora de aceeaşi natură comise de alţi funcţionari, au prilejuit un accident de cale ferată, indiferent dacă accidentul se datoreşte unuia sau mai multor vinovaţi, căci în acest caz răspunderea subzistă în întregime pentru fiecare din ei, fără a avea loc repartizarea culpei sau exonerarea unuia pr n greşala altuia.

Nu e mai puţin adevărat, că pentru a-şi avea aplicarea textul citat, este necesar să se constate în sarcina fiecărui funcţionar participant la producerea accidentului, existenţa unei culpe, deduse din fapta sau omisiunea de a se conforma îndatoririlor ce-i incumbă.

În speţă, inculpatului apelant i-se impută numai faptul de a nu fi respectat dispoziţiunile art. 126 pct. 7 din instrucţiunile de mişcare, deoarece în calitatea sa de şef al staţiei nu a luat măsurile necesare ca acul No. 8 peste care s'a executat manevra în timpul căreia s'a produs deraierea să fie prevăzut cu cele necesare luminării.

Având în vedere că, deşi este adevărat, că în conformitate cu art. 126 pct. 7 din instrucţiunile de mişcare, acele peste care se manevrează în timpul nopţii trebuiesc luminate pentru întreaga durată a manevrei, iar potrivit art. 20 pct. 5. din aceleaşi instrucţiuni, controlul iluminării în cuprinsul staţiunilor cade în sarcina şefului de staţie, subşeful sau impiegatului de serviciu. Însă prin acelaşi text se precizează expres că pentru iluminarea acelor şi semnalelor, atât obligaţiunea de control, cât şi răspunderea sunt atribuite exclusiv impiegatilor de serviciu, care vor exercita controlul necesar prin regizorii de linie, în staţiunile care au astfel de agenţi.

Or, din moment ce prin raportul de anchetă amintit este constatat, că în seara când s'a produs accidentul în staţia Reaş, se găsea de serviciu impiegatul de mişcare C. I. având conducerea personală a manevrei executată de trenul la care s'a produs accidentul, iar potrivit instrucţiunilor acel impiegat avea obligaţia de control şi răspunderea exclusivă pentru luminarea acului la care s'a produs accidentul, din acest punct de vedere inculpatului apelant J. C. care nu avea nici obligaţia de control nici răspunderea solidară cu impiegatul de serviciu pentru luminarea acului, nu i-se poate imputa nici o culpă şi deci nu putea fi făcut pasibil de sancţiunea edictată prin art. 2 legea citată.

Că deci, în sarcina apelantului, constatându-se inexistenţa faptului imputat, urmează ca în conformitate cu art. 465 p. p. Carol II, sentinţa Tribunalului să fie reformată, în sensul ca inculpatul C. J. să fie achitat de penalitate, con-

form art. 4 pct. I al. 1 p. p., găsindu-se inutilă probaţiunea cerută.

(C. de Apel Timişoara S. IV-a Criminală Dec. No. 30 din 3 Octomvrie 1938. Preşedinţia D-lui Ioan Hermann, consilier, redactor D-l Eugen Gr. Dabija, consilier).

11. INFRACTIUNI PRIN PRESĂ. AMNISTIE DESPĂGUBIRI. Reclamantul luând cunoştinţă de hotărârea prin care se declară amnistiat faptul penal, fără a se fi luat prin ea vr'o dispoziţiune în privinţa cererii de despăgubiri, nu mai poate cere ulterior continuarea procedurii închise pentru judecarea despăgubirilor dacă hotărârea de amnistiere a rămas definitivă. Sensul prescripţiei prev. de art. 94 cp.

In fapt: Reclamantul V. I. preot ort. rom. în comuna L. a denunţat pe inculpatul E. Sch. pentru calomnie prin presă constituindu-se parte civilă cu suma de 100.000 lei, fiindcă a publicat în ziarul „Banater Deutsche Zeitung” No. 202 din 8 Septembrie 1933, un articol calomnios intitulat „Preotul I. fabricant de denunţuri false”.

Prin deciziunea penală No. 458 din 1 Iunie 1934, Tribunalul a declarat amnistiat faptul în conformitate cu disp. art. 1 din legea pentru amnistierea delictelor de presă, stingând procedura penală în baza art. 323 Pp. ard. şi art. 105 pct. 2 Cp. ard. fără a lua nici o dispoziţiune referitoare la despăgubiri, iar reclamantul şi reprezentantul său prezent la desbatere n'au făcut nici o obiecţiune în această privinţă şi nici ulterior n'au atacat cu apel această hotărâre.

Prin cererea înregistrată sub No. 10719 din 12 Martie 1937, reclamantul a cerut continuarea procedurii pentru despăgubiri. Această cerere a fost respinsă de Tribunal prin sentinţa atacată, pe motiv că instanţa fiind desesizată de denunţul reclamantului şi procedura definitiv închisă, cererea reclamantului nu mai poate fi luată în discuţie;

Impotriva sentinţei Tribunalului, reclamantul a făcut apel susţinând că pentru despăgubiri poate continua procedura în orice stadiu al procesului deoarece atât procedura penală cât şi legea pentru amnistierea delictelor de

presă nu prevăd nici o restricțiune în această privință;

In drept: Într'adevăr art. 3 din legea de amnestie aplicată în cauza de față, dispune că în privința despăgubirilor procesul poate fi continuat în cadrul procedurii penale;

Prin această dispozițiune legiuitorul a înțeles însă să dea posibilitate părții civile să-și valideze pretențiunile de despăgubiri mai rapid, după normele procedurii penale și cu respectarea formelor procedurale;

În cauza de față, reclamantul, la desbateră când s'a stins procedura prin amnestie, deși prezent în instanță, nu a făcut nici o obiecțiune în ce privește despăgubirile civile și nici nu a atacat acea deciziune cu apel în termen legal, singura posibilitate de a continua procedura în cauză, procesul fiind definitiv încheis, Tribunalul bine a procedat respingând cererea reclamantului;

V. CARTE FUNDUARĂ

12. CARTE FUNDUARĂ. Fiecare cerere înaintată instanței de carte funduară trebuie admisă sau respinsă, fără a fi admisibilă completarea ei ulterioară nici măcar în aceeași instanță și prin urmare cu atât mai puțin în instanța a doua. Art. 61 și 129 din regulamentul C. F.

Aplicațiune în materie de conversiune.

In fapt: Intimată prin cererea înregistrată la Nr. 4153 din 5 Iulie 1934, a cerut Judecătoria Satu-Mare, secția cărților funduare, facearea mențiunii prevăzută de art. 26 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 asupra imobilelor recurenților cuprinse în cartea funduară din Satu-Mare sub Nr. 1999, pe motiv că aceștia au invocat conversiunea.

Judecătoria, prin încheierea Nr. 819/1935 c. f. din 1 Februarie 1935 a respins această cerere pe considerațiunea că intimata n'a anexat la ea certificatul doveditor eliberat de instanța unde s'a făcut declarațiunea de asanare, deși i s'a acordat în acest scop chiar și un termen de 8 zile.

Intimata făcând apel (recurs) la care a anexat și certificatul doveditor că recurenții au făcut declarație de asanare la Tribunalul Satu-Mare, acest apel a fost admis de Tribunal prin hotărârea atacată cu recursul de față și s'a ordonat facearea mențiunii cerute de intimată.

Pentru a da această soluțiune, Tribunalul

Deși art. 94 Cp. Carol II. stabilește prescripția de 30 ani, ca în codul civil, pentru acțiunea în despăgubiri derivând dintr'o infracțiune, totuși, în speță, Tribunalul desesizat, printr'o hotărâre definitivă de judecarea ambelor acțiuni de drept public și privat nu mai poate fi sesizat numai pentru judecarea acțiunii de drept privat în termenul de prescripție prevăzut de codul civil în baza art. 94, căci acest text se exprimă principal asupra prescripției acțiunii de drept privat și nu poate milita în favoarea susținerii reclamantului din speță, care nu a apelat hotărârea Tribunalului desesizat și de judecarea acțiunii de drept privat;

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 3066/1938 din 9 Noemvrie 1938. Președinția Dlui D. Ianculescu, consilier; redactor D-l I. Popescu, consilier).

argumentează că deși potrivit dispozițiilor regulamentului cărților funduare, cererea de înscriere în cartea funduară nu poate fi completată ulterior introducerii, totuși în materie de conversiune această completare cu anexele necesare este admisibilă și mai târziu, chiar și în instanța a II-a, căci legea pentru lichidarea datoriilor nu prevede contrariul.

In drept: Potrivit dispozițiilor art. 61 și 129 din Regulamentul cărților funduare, fiecare cerere înaintată instanței de carte funduară trebuie admisă sau respinsă fără a fi admisibilă completarea ei ulterioară nici măcar în aceeași instanță și prin urmare cu atât mai puțin în instanța II-a.

Aceste dispozițiuni, nefiind contrarii celor ale legii pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, n'au fost abrogate și nici modificate prin art. 86 din această lege, așa că ele urmează să fie respectate chiar și în cazul când este vorba de o cerere de înscriere în cartea funduară în baza art. 26 din citata lege.

Astfel fiind, Tribunalul numai cu violarea citatelor texte de lege a putut să admită cererea intimătei, deși a fost introdusă fără anexele necesare și nici n'a fost completată în termenul de 8 zile, ce i s'a acordat în acest scop, așa că motivul II de casare fiind întemeiat, recursul urmează să fie admis fără a mai fi utilă examinarea celorlalte motive de casare, iar hotărâ-

rirea atacată urmează să fie casată și fiind vorba de aplicarea legii la fapte constante, Înalta Curte, evocând fondul, pentru motivele mai sus arătate, menține încheierea primei instanțe, prin care cererea intimată a fost respinsă,

(Cas. I. Dec. Nr. 2535 din 26 Noemvrie 1937. Președinția D-lui E. Bănescu, consilier).

13. Omisiunea radierii notării respingerii întabulării unui drept de ipotecă în c. f. Noua cerere pentru întabularea aceluiaș drept. Rang. Comunicarea hotărîrilor instanței de c. f. Apel în materie de c. f.

Omisiunea instanței de c. f. de a radia din oficiu conform art. 147 din regulamentul C. F., notarea respingerii unei cereri de întabulare a dreptului de ipotecă, după încheierea de respingere a rămas definitivă, nu conferă unei cereri posterioare înaintată de acelaș creditor, pentru întabularea din nou a dreptului de ipotecă respins, rangul notării respingerii cererii anterioare, fără a vătămă drepturile tabulare câștigate între timp de alți creditori.

Creditorul atins în drepturile sale prin atribuirea unui rang anterior unei cereri posterioare dreptului său întabulat în c. f., în baza art. 197 alin. ultim din legea execuțională și art. 148 din regulamentul C. F. poate atăca inscripția sub raportul rangului de carte funduară.

Hotărîrile instanței de c. f., în baza art. 119 și 140 alin. II. din regulamentul C. F. se comunică aceluia care a înaintat cererea împreună cu actul original. Rațiune.

Potrivit art. 142 din regulamentul C. F. în urma apelului înaintat în materie de c. f. nu pot fi îndreptate nici greșelile intervenite în cererile de c. f. nici nu pot fi prezentate acte noi.

In fapt: Judecătoria Sănnicolaul Mare, ca instanță de carte funduară, prin încheierile din 18 Iulie, 13 August și 16 August 1927, a respins cererile Casei de Păstrare Civilă din Arad, antecesoara pârâtei Băncile Bănățene Unite S. A. din Timișoara pentru prenotarea sau întabularea în favoarea ei a dreptului de ipotecă pentru sumele de 60.000 lei, 99.310 lei și 45.000

lei capital și accesorii asupra imobilelor înscrise în c. f. No. 4517 a comunei Cenadul-Mare, ca proprietatea lui E. M. junior din Nerău, iar pentru menținerea rangului, a notat aceste respingeri sub C. 1—5 în suszisa c. f.

Încheierile de respingere au fost comunicate reprezentantului antecesoarei pârâtei, care nu le-a atacat cu apel, în termen legal, iar notările de respingere n'au fost radiate până în prezent din c. f.

Sub C. 6—8, 10, 12, 14, 16 și 18 prin încheierile din 18, 19 și 25 Oct. 1927, s'a întabulat dreptul de ipotecă execuțională în favoarea reclamantei Banca Victoria S. A. Arad Suc. Timișoara pentru sumele de 1.000.000 lei, 1.000 000 lei și 500.000 lei, capital și accesorii asupra aceluiaș imobile din c. f. No. 4517 a com. Cenadul-Mare.

Antecesoara pârâtei, ulterior acestei întabulări la 12/1929, a înaintat secției c. f. a Jud. Sănnicolaul-Mare, noi cereri de întabulare a dreptului de ipotecă pentru sumele de lei 60.000, lei 99.310 și 45 000 lei capital și accesorii asupra imobilului cuprins în c. f. No. 4517 a comunei Cenadul-Mare, Judecătoria a admis aceste cereri și a dispus întabularea dreptului de ipotecă care s'a înscris în c. f. sub C. 21, 23, 24, 25, 27, 28, 30 și 31, dar cu atribuirea rangurilor câștigate sub C. 1—5 neradiate din c. f. cu toate drepturile întabulate între timp ale reclamantei.

Vânzându se la licitație imobilele ipotecate din c. f. No. 4517, cu ocazia dezbaterii de serie, — de distribuire a prețului — reclamanta contestând dreptul pârâtei de a se îndestula pentru creanțele întabulate sub C. 22—31, cu rangul atribuit la data notării respingerilor sub C. 1—5, a fost îndrumată la proces, în urma cărora a înaintat acțiunea de față prin care a cerut să se stabilească că din prețul obținut la licitație, creanțele ei ipotecare trebuiesc achitate înaintea aceluia ale pârâtei, acțiune admisă de Tribunal. Nemulțumită cu această soluție, pârâta a înaintat apelul de față.

In drept: Potrivit art. 197 alin. ultim. din legea execuțională în contra valabilității inscripției în c. f., numai acela poate înainta excepție, care conform regulamentului c. f. este în drept a o ataca prin acțiune.

Conform art. 148 din regul. c. f. și a jurisprudenței constante, poate intenta acțiune de radieră „proprio jure”, acela care în timpul întabulării atacabile, avea vreun drept înscris în c. f., drept ce a fost vătămât prin acea întabulare.

În speță, din cele reținute în fapt, rezultă că în momentul când pârâta și-a întabulat drep-

tul ei de ipotecă, reclamanta avea deja înscris în c. f. dreptul de ipotecă execuțională sub C. 6, 8, 10, 12, 14, 16 și 18.

Reclamanta pretinzându-se prin acțiune vătămată prin această din urmă intabulare, prin rangul anterior de sub C. 1-5, este evident că e în drept a ataca inscripția sub acest raport al rangului și prin consecință și a face excepție în această privință, pretinzând a se stabili că în ordinea de serie a îndestulării din suma eșită la licitație, creanța ei ipotecară trebuie achitată înaintea celeia a pârâtei.

Susținerea pârâtei că cererile de prenotarea drepturilor de ipotecă au fost înaintate de avocați fără procură și că despre rezolvarea lor nu a fost înștiințată nici ea și nici antecesoara ei, nu este fondată, pentru că din dosarele procurate dela c. f., rezultă că aceste cereri au fost contrasemnate și înaintate de avocații lor, iar deciziunile de respingere a prenotării sau intabulării au fost comunicate aceluiași reprezentanți.

Ori, potrivit art. 119 din regul. c. f. și a jurisprudenței constante, avocații dacă prezintă documentul original în baza căruia urmează a se efectua vreo inscripție în c. f. sunt presupuși ca imputerniciți la înaintarea cererii și nu e necesară prezentarea procurei deosebite, iar potrivit art. 140 al. II. din același regulament, cel ce are dreptul de a înainta cererea de c. f. în locul alteia, are și dreptul de a primi deciziunea dată asupra ei, așa că bine s'au comunicat încheierile de respingere cu avocații cari au contrasemnat cererile și au prezentat actele originale.

În speță dovada că aceste rezolvări au fost comunicate și ajunse la cunoștința celor în drept, rezultă și din faptul că pârâta în noile cereri făcute cu 2 ani mai târziu, se servește de documentele restituite avocaților ei cu ocazia comunicării deciziunilor de respingere.

Prin această comunicare pârâta respectiv antecesoara ei de drept, luând cunoștință de deciziunile de respingere, era obligată a le ataca în termen legal, dacă nu era mulțumită cu soluția instanței. Ori nefăcând acest lucru, deciziunile de respingere au rămas definitive, iar ca urmare, radierea notării respingerilor instanța de c. f. trebuia să o facă din oficiu, potrivit art. 147 din regulamentul c. f.

Fiind stabilit că pârâta n'a atacat în termen legal respingerea prenotării sau intabulării notate sub C. 1-5, neradierea acestor notări din oficiu, nu poate avea nici o urmare juridică în relația de drept ce o privește pe pârâta sub raportul rangului cerut ulterior în ordinea de sub C. 1-5, deoarece pârâta știind că cererile

i-au fost respinse și că notările trebuiau radiate din oficiu, ca unele ce și-au pierdut vigoarea de drept, nu poate invoca buna credință intrucât a văzut și cunoscut în momentul introducerii cererilor sale ulterioare, că în rangul următor acestor notări neradiate, s'a intabulat dreptul de ipotecă al reclamantei, buna credință fiind de partea reclamantei care din actele de c. f. a putut constata că deciziunile de respingere au rămas definitive și că numai din eroarea instanței notările au rămas neradiate.

Apărarea pârâtei, că reclamanta ar fi trebuit să ceară ca deciziunile referitoare să-i fie și ei — pârâtei — comunicate, căci fără aceasta nu poate câștiga în mod valid, drepturi privilegiate cu vătămarea sa, nu este fondată fiindcă nici o dispoziție legală nu obligă pe reclamantă la aceasta din moment ce pârâta n'a atacat cu apel deciziunile de respingere și când nu poate invoca în favorul ei, decât eroarea instanței de c. f. cunoscută de ea, de a nu fi radiat notațiile de sub C. 1-5.

Chestiunea dacă instanța de c. f. a respins în mod corect prenotarea sau intabularea de sub C. 1-5, nu se poate discuta în acest proces, atât timp cât acele deciziuni n'au fost atacate la timpul lor și au rămas definitive. Din acest motiv nu este exactă nici susținerea, că intrucât notarea există, urmează a se considera că aceia înlocuiește prenotarea până la stabilirea faptică a acesteia, cu atât mai mult cu cât o atare normă de drept nu există, nici jurisprudența n-a stabilit-o.

Având în vedere că pârâta mai susține că potrivit art. 142 din reg. c. f., dânsa respectiv antecesoara ei n'ar fi putut face apel (recurs), iar complectarea lipsurilor s'a putut face, cât timp există vre'o inscripțiune sau notațiune de fapt.

Este exact, că potrivit art. 142 citat, în apel nu pot fi îndreptate nici greșelile intervenite în cererile de c. f. nici nu pot fi prezentate noi documente.

Însă intrucât pârâta a susținut înaintea primei instanțe și susține încă și în apel, că respingerea cererilor de prenotare a fost greșit hotărâtă de instanța de c. f., în acest caz, fiind în discuție numai o chestiune de drept, pârâta la timpul său ar fi avut dreptul să face apel (recurs), căci prin el nu se tindea nici la îndreptarea unei erori nici nu se prezintă vreun document nou.

Deasemenea, atâta timp cât nu s'a intabulat drepturile de ipotecă ale reclamantei, pârâta putea veni cu cereri noi pentru a îndeplini omisiunile pentru care s'au respins primele cereri de prenotare sau intabulare. Însă

odată intervenite intabulările în favoarea reclamantei, acest drept a încetat a mai exista pentru pârâtă.

Pentru aceste motive Curtea a găsit ne-

intemeiat apelul pârâtei.

(C. de Apel Timişoara S. II. Dec. Nr. C. 1444/1935 din 18 Februarie 1937. Preşedinţia D-lui V. Călinescu, consilier.)

VI. LEGI SPECIALE

14. LEGEA LICHIDĂRII. Debitorul aflat în concordat preventiv, nu mai poate beneficia şi de dispoziţiunile art. 50 din legea lichidării.

In fapt: Banca Transilvania atacând cu apel încheierea Tribunalului Alba S. II Nr. 5640/1935, prin care s'a confirmat încheierea judecătorului delegat în aranjamentul propus în baza art. 50 din legea conversiunii de către firma I. A. şi F. B., creditorilor săi, a susţinut între altele prin apel că aranjamentul propus este inadmisibil, deoarece firma debitoare nu a îndeplinit cerinţa art. 61 din zisa lege de a renunţa la concordatul omologat anterior, iar Curtea de Apel a respins acest motiv de apel pe consideraţiunea că acest text este aplicabil numai instituţiilor de credit, nu şi firmelor comerciale.

In drept: Recurenta Bancă pune în discuţiune chestiunea de a se şti dacă intimata se mai poate prevala de avantajele art. 50 faţă de concordatul omologat anterior.

Potrivit acestui text comercianţii, industriaşii şi societăţile comerciale cu excepţia societăţilor arătate în art. 52 şi următorii, precum şi sindicatele agricole şi viticole cari au cel puţin 15 % din totalul creanţelor lor, supuse prevederilor acestei legi la capitolele I şi II şi cari au acceptat dispoziţiunile lor pentru toţi debitorii cuprinşi în menţionatele articole, au dreptul să solicite tribunalului să procedeze la convocarea creditorilor, spre a declara dacă acceptă propunerea de aranjament făcută chiar prin cererea de convocare, iar în caz contrariu, să ceară aplicarea dispoziţiunilor prescrise mai departe de acest text.

Din modul cum este redactat textul de mai sus, cum şi din spiritul şi economia întregii legi, rezultă că art. 50 care vorbeşte de comercianţi, fără a face nici-o distincţiune, nu se referă decât la marea masă a comercianţilor ale căror creanţe astfel cum au fost contractate prin liberă voinţă a părţilor, iar nu şi la comercianţii cari au beneficiat vreodată de reducerea datoriilor prin intervenţia altor legi anterioare de favoare, fiindcă aceşti debitori beneficiind de reducerea creanţelor lor, au obţinut micşorarea datoriilor lor de plată, iar scopul legii datoriilor agricole şi urbane, nu a fost acela de a ajuta pe aceşti debitori beneficiari, ci numai pe acei împovăraţi cari, indiferent din ce cauză au ajuns în imposibilitate ca să plătească datoriile pe care

le au contractat şi în condiţiunile de plată pe care le-au stipulat prin liberul consimţământ cu creditorii lor.

Ca dovadă că acesta a fost scopul legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934 şi că aceasta este interpretarea ce trebuie dată art. 50, reiese şi din cuprinsul art. 61 fiindcă prin acest text legiuitorul voind să creeze o situaţiune excepţională pentru instituţiunile bancare în scopul de a le da posibilitatea de a se reface, dispune că instituţiunile de credit având un concordat preventiv omologat la promulgarea legii vor putea să beneficieze şi de dispoziţiunile art. 50 şi următorii, cu condiţiunea însă ca, în termen de un an dela data promulgării acestei legi, să renunţe la concordat, de unde rezultă că legiuitorul chiar şi atunci când a voit să creeze o excepţiune de favoare nu a admis, nici chiar în mod excepţional, dreptul ca debitorii aflaţi în concordat, cari au beneficiat odată de reducere, să cumuleze peste reducerile concordatului preventiv şi reducerile legii datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934, întrucât chiar şi în acest caz excepţional de favoare înscris pentru instituţiunile de credit în art. 61, nu a admis acestora dreptul de a se prevala de dispoziţiunile legii datoriilor agricole şi urbane decât numai în condiţiunea ca să renunţe la concordat şi aceasta nu oricând, ci numai într'un termen limitat de un an dela data promulgării legii datoriilor agricole şi urbane.

Aşa fiind şi întrucât în asemenea situaţiune, soluţiunea tribunalului care a respins pretenţiunile debitorului aflat în concordat preventiv, de a beneficia cumulativ şi de art. 50 din legea menţionată este justă pentru motivele mai sus arătate de această Înaltă Curte, astfel că motivul II de casare fiind fondat, recursul cată a fi admis, fără a mai examina şi celelalte motive de casare, deciziunea Curţii de Apel urmează a fi casată fără trimitere, iar în fond, a admite apelul băncii recurente şi ca atare a respinge ca inadmisibilă cererea de propunerea aranjamentului.

(Cas. III. Dec. Nr. 1081 din 17 Mai 1938. Preşedinţia D-lui C. Crăciuneşcu, consilier).

15. LITIGII ÎNTRE DIVERSE MINISTERE ȘI INSTITUȚIUNI DE STAT. Se rezolvă în baza art. 33 alin. d. din legea pentru organizarea corpului de avocați publici din 9 Mai 1933, de către Consiliul Superior al Avocaturii Statului.

In fapt: Reclamanta Casa Autonomă a Pădurilor Statului, a introdus contestație în contra procesului verbal de sechestru cu Nr. 522—934 ce i s'a aplicat pentru realizarea creanței Casei Centrale a Asigurărilor Sociale în valoare de 157.579 lei.

Comisiunea de judecată a Casei de Asigurări Arad a respins contestația ca nefondată, iar Comisiunea de Apel de pe lângă Casa Centrală a Asigurărilor Sociale luând mai întâi în cercetare excepțiunea de incompetență dedusă de intimată din art. 33 al legii organice a Corpului de avocați publici, a admis incidentul și declinându-și competența a dispus pe baza textului citat trimiterea cauzei spre rezolvare Consiliului Superior al Avocaturii Statului.

Impotriva deciziei de mai sus, Casa Centrală a Asigurărilor Sociale a făcut recurs.

In drept: Prin motivele de recurs, se susține că art. 33 sus arătat violează art. 12 și 17 din Constituție, întrucât el suprimă posibilitatea de judecată a serviciilor publice între ele, pe căile de drept comun, iar pe de altă parte nu se institue nici o jurisdicție menită a soluționa asemenea litigii.

În conformitate cu art. 33 alin. d, din legea pentru organizarea corpului de avocați publici din 9 Mai 1933, Consiliul superior al Avocaturii Statului are în căderea sa, printre alte atribuțiuni, și pe aceea de a rezolva litigiile dintre diversele ministere și instituțiuni de stat, avizând asupra modalităților de stingere definitivă a acestor litigii, nici o administrație publică neputând intenta procesul alteia.

În speță, menționatul text a fost invocat de către Casa Centrală a Asigurărilor Sociale în procesul intentat contra sa de Casa Autonomă a Pădurilor Statului, ambele fiind instituțiuni publice sub controlul Statului, reprezentat pentru cea dintâi prin Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale, iar pentru cea de a doua prin Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Dispozițiunea prohibitivă a legii cu privire la procesele pe calea dreptului comun dintre administrațiile publice, își are justificarea în aceea că aceste administrațiuni și sub diversele lor denumiri — nu reprezintă în ultimă analiză decât Statul — și că un proces angajat între ele nu ar fi în realitate decât un litigiu pe care Statul l'ar purta cu sine însuși.

Un asemenea diferend este lipsit de caracterul unui litigiu propriu zis, în care totdeauna se semnalează existența a două interese contrarii reale, pentru a căror rezolvire este necesară intervențiunea unei jurisdicțiuni, pusă de lege deopotrivă la îndemâna tuturor justifiabililor.

Art. 12 din Constituție care prevede că nimeni nu poate fi sustras în contra voinței sale dela judecătoria ce-i dă legea, se referă la litigiile propriu zise, ceea ce după cum s'a arătat, nu este cazul în speță.

Deasemeni art. 17 din Constituție care garantând dreptul de creanță cuprinde prin aceasta și garanția căilor de judecată pentru valorificarea lui, nu are nici o aplicabilitate în speță unde funcționarea garanției constituționale nu-și mai găsește utilitatea, de vreme ce nu este cazul unei creanțe având un creditor și un debitor deosebit, ci Statul singur intrunește în persoana sa ambele aceste calități.

Astfel fiind, dispozițiunea art. 33 al. d., din legea avocaților publici, care interzice administrațiilor publice de a-și intenta proces între ele, nu contravine art. 12 și 17 din Constituție — după cum susține recurenta — și prin urmare este constituțională.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, respinge recursul.

(Cas. S. U. Dec. Nr. 26 din 19 Mai 1938. Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte.)

Notă. Soluția Inaltei Instanțe, dată în Secțiuni Unite, se menține și sub noua lege pentru organizarea corpului de avocați publici, publicată în Mon. Of. Nr. 262 din 10 Noembrie 1938, care prin art. 83 punctul c), pentru a tranșa controversa din jurisprudență, recunoaște consiliului superior al avocaților publici, printre alte atribuții și pe aceea de a rezolva litigiile dintre diversele ministere și instituții de stat, avizând asupra modalităților de stingere definitivă a acestor litigii, nici o administrație publică neputând intenta procesul alteia, avizele consiliului fiind obligatorii pentru instituțiuni.

Red.

16. LEGEA LICHIDĂRII. Potrivit art. 14 alin. IV. din legea lichidării, debitorii vor putea împiedeca efectele decăderii din beneficiul termenului în orice stadiu al urmăririi dacă vor achita până la ziua licitației toate sumele scadente plus cheltuielile.

In fapt: Prin întâmpinarea (contestație) înregistrată la 6 Mai 1936, urmăritul a cerut anularea licitației ținute în ziua de 28 Aprilie 1936, susținând că a depus ratele, cu care era în întârziere și astfel, potrivit dispozițiilor

art. 14 alin. IV. din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, este reintegrat în dreptul de a beneficia de această lege.

Judecătoria prin încheierea din 19 Mai 1936, a respins contestația, motivând că urmăritul nu a depus în întregime suma corespunzătoare ratelor scadente și a cheltuelilor și astfel decăderea din beneficiul legii nu este înlăturată.

Tribunalul, prin încheierea atacată, a admis apelul urmăritului și reformând încheierea Judecătoriei, a anulat licitația ținută în ziua de 28 Aprilie 1936.

In drept: Potrivit dispozițiilor art. 14 alin. IV. din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, debitorii vor putea împiedeca efectele decăderii în orice stadiu al urmăririi, până la ziua fixată pentru vânzare, dacă vor plăti toate sumele scadente în acel moment, inclusiv cheltuelile.

Prin această dispozițiune legiuitorul a înțeles să prevadă o măsură de favoare pentru debitorii cari au omis să plătească două rate succesive, omisiune care este sancționată prin decăderea debitorilor din beneficiul termenului, — dar pentru a înlătura această decădere, debitorii sunt ținuți, să achite toate sumele scadente,

inclusiv cheltuelile și aceasta până la ziua fixată pentru vânzare.

Tribunalul prin motivarea încheerii atacate stabilește că din moment ce s'a introdus o cerere pentru împiedecarea decăderii, urmează a se suspenda din oficiu licitația, faptul că suma depusă nu ar acoperi ratele și cheltuelile scadente, neavând nici o repercusiune în cauză, — căci, motivează Tribunalul, urmăritul este în drept să completeze suma depusă până la ținerea licitației.

Această normă, stabilită de Tribunal, este în contradicție cu textul art. 14 alin. IV. din lege, care prevede categoric că efectele decăderii sunt înlăturate numai prin plata tuturor sumelor scadente și cum în speță este necontestat, că urmăritul nu a depus în întregime aceste sume, decăderea nu putea fi înlăturată și astfel Tribunalul numai prin violarea art. 14 alin. IV din legea lichidării datoriilor agricole și urbane a putut anula licitația ținută.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 1782/1937 din 26 Iulie 1938. Președinția Dlui C. Sotirescu, consilier; redactor Dl. S. Moldovan, consilier.)

VII. DREPT ADMINISTRATIV

17 LEGE. PROMULGARE. PUBLICARE. DEOSEBIRE. *Legea care prevede curgerea termenului dela promulgarea ei, devine totuși producătoare de efecte juridice față de terți numai din momentul publicării ei în Monitorul Oficial.*

In fapt: Curtea de Conturi a respins apelul făcut de recurenta S. O. contra deciziunii de pensii prin care s'a respins ca tardivă cererea de înscriere la pensie, pe motiv că art. 4 din legea din 28 Aprilie 1933 prevede un termen de 6 luni pentru introducerea cererilor dela data promulgării, adică până la data de 25 Octomvrie 1933, pe când cererea recurteii a fost introdusă posterior acestei date, în ziua de 28 Octomvrie 1933.

Recurenta susține că în mod greșit Curtea de Conturi a luat ca punct de plecare data promulgării legii, în loc de data publicării ei în Monitorul Oficial, fiindcă oricare ar fi ziua promulgării, termenul curge totdeauna numai dela publicarea legii, deoarece partea numai dela această dată este în măsură să ia cunoștință de dispozițiunile unei legi.

In drept: Promulgarea unei legi este actul prin care Capul Statului ordonă aducerea la cunoștință publică a dispozițiilor legii, iar

publicarea legii este însăși îndeplinirea sau executarea în fapt a ordinului de mai sus de către organele puterii executive prin inserarea textului legii în foaia oficială a Statului și răspândirea ei pe calea acestui mijloc de publicitate în tot cuprinsul țării.

Deși actul promulgării apare astfel ca o noțiune distinctă de cea a publicării, totuși promulgarea nu devine producătoare de efecte juridice față de terți decât prin și din momentul publicării legii în Monitorul Oficial; prin urmare, atunci când legiuitorul fixează ca moment începător al aplicării legii, sau când calculează dela această dată termene pentru exercitarea drepturilor recunoscute de lege, el se referă de sigur la data promulgării efective, adică la momentul când ordinul de promulgare sau răspândire în public a fost executat în fapt prin aparițiunea legii în Monitorul Oficial, iar nu la data când acest ordin a fost semnat, dată care rămâne necunoscută și deci neopozabilă publicului atât timp cât legea prevăzută cu formula *promulgării* nu a fost încă publicată, potrivit art. 38 din Constituție, care prevede în mod formal că legea nu este îndatoritoare decât după publicarea ei în Monitorul Oficial.

A decide astfel, înseamnă a atribui legiuitorului intențiunea cu totul inadmisibilă de a

prescrie în favoarea celor interesați un termen care ar putea deveni fictiv și cu totul iluzoriu, prin simplul fapt al întârzierii publicării legii, întârziere posibilă și lipsită în regimul nostru constituțional de orice sancțiune.

Astfel fiind, urmează că atunci când prin art. 4 din legea din 28 Aprilie 1933 s'a fixat ca moment începător al termenului de 6 luni prevăzut de acel text data promulgării legii, legiuitorul s'a raportat la data de 28 Aprilie 1933, când promulgarea a devenit publică și deci opozabilă terților prin publicarea legii în Monitorul Oficial, iar nu la data semnării ordinului de promulgare din 25 Aprilie 1933 intervenită anterior și care nefiind imediat adusă la cunoștința publică nu putea din această cauză să opereze curgerea termenului defapt de lege.

Judecând și hotărînd altfel, Curtea de Conturi a interpretat greșit dispozițiunile art. 4 din legea din 28 Aprilie 1933 și cu exces de putere și nesocotirea principiilor de mai sus, a decis că petițiunea de pensie făcută de recurentă este tardivă. Deci, motivul de casare este întemeiat.

(Cas. III. Dec. Nr. 918 din 22 Mai 1937. Președinția D-lui Al. Peretz, consilier).

18. MAGISTRAT. *Decretul Regal pentru mutarea sau înaintarea unui magistrat intră în vigoare din momentul publicării lui în Monitorul Oficial, afară de cazul când în cuprinsul decretului se prevede în mod expres o altă dată.*

Deci dela data aparițiunii decretului regal în Monitorul Oficial, judecătorul încetează de a mai face parte din instanța unde a funcționat și de a-și mai exercita atribuțiunile sale la aceea instanță.

In fapt: Din lucrările dela dosar se constată că Tribunalul V. format cu judecătorul A. ca președinte și supleant D. ca asesor, prin jurnalul Nr. 6502 din 22 Iunie 1937 a declarat desbaterile închise amânând pronunțarea la 28 Iunie 1937, apoi la 30 Iunie și în fine la 5 Iulie 1937 când a pronunțat sentința atacată cu recurs.

Din Monitorul Oficial Nr. 148 din 1 Iulie 1937 se vede că judecătorul A. A. prin înaltul

Decret Regal Nr. 2655 a fost mutat la Tribunalul B. ca judecător de instrucție.

In drept: În principiu decretalele regale pentru numire, mutare sau înaintare în funcțiune, intră în vigoare din momentul publicării lor în Monitorul Oficial afară bine înțeles de cazul când în cuprinsul acestor decrete se prevede în mod expres o altă dată.

Din acest principiu rezultă că prin efectul transferării, un judecător încetează dela data aparițiunii decretului regal în Monitorul Oficial de a mai face parte din instanța unde a funcționat și de a-și mai exercita atribuțiunile sale la aceea instanță.

Este exact că art. 132 din legea de organizare judecătorească prevede că judecătorul mutat la o altă instanță este obligat să mai rămână un anumit termen pentru a desăvârși și semna lucrările la care a luat parte.

Însă, prin acest text legiuitorul n'a adus nici o atingere principiului susmenționat, ci pentru considerațiuni de bună administrațiune a impus magistraților ca înainte de a se prezenta la instanța unde au fost mutați să-și termine lucrările, adică să redacteze hotărârile și să semneze toate actele la care au luat parte, iar nu și să participe la ședințe sau să pronunțe hotărâri, căci pentru asemenea acte de autoritate judiciară este neapărat necesar ca judecătorul să facă parte din tribunal.

În speță, după cum s'a arătat, este constant că la 5 Iulie 1937, când a fost pronunțată hotărîrea, judecătorul A. A. nu mai figura printre magistrații Tribunalului V., el fiind mutat pe ziua de 1 Iulie 1937 la Tribunalul B.

În atare situațiune și față de cele ce preced, urmează că acest judecător nu mai avea calitatea să pronunțe în complexul Tribunalului V. hotărîrea atacată cu recurs, care fiind astfel dată cu violarea principiului enunțat, motivul I de casare este întemeiat și în consecință, fără a mai examina celelalte motive recursul trebuie admis, casând sentința atacată cu trimitere la aceeași instanță pentru a judeca din nou.

(Cas. I. Dec. Nr. 1761 din 21 Iunie 1938. Președinția D-lui E. Bănescu, consilier)

VIII. DREPT FISCAL

19. CONTRIBUȚIUNI DIRECTE. *Recursul contra unei deciziuni a comisiunei de apel fiscale, nemotivat din cauza neredactării deciziunii, nu se poate anula. Art. 82 alin. 4, 5 și 6 din legea contribuțiunilor directe.*

In fapt: Tribunalul Timiș-Torontal, prin

sentința Nr. 2295 din 9 Noemvrie 1937, a anulat ca nemotivat recursul declarat de către A. V. în contra deciziunii Comisiunei de Apel fiscală de pe lângă Administrația financiară Timișoara, deși numitul ceruse tribunalului amânarea pentru a motiva recursul, cerere întemeiată pe impre-

jurarea că deciziunea atacată nu era redactată.

Tribunalul, pentru a da această soluție, motivează că, potrivit art. 82 alin. IV din legea contribuțiilor directe, recurentul este obligat a depune motivele până la prima zi fixată pentru judecată, ceea ce nu este cazul în speță.

Recurs în interesul legii din partea Parchetului General al Înaltei Curți.

In drept: Recurentul se plânge de violarea art. 82 din legea contribuțiilor directe din 1935 și art. 450 alin. I din procedura civilă ardeleană susținând în esență că, potrivit art. 82 citat, nu se poate anula ca nemotivat un recurs dacă decizia fiscală nu este redactată, cum era în speță, pentru a se da posibilitatea recurentului să-și motiveze recursul.

Potrivit art. 82 alin. 1, 3, 4, 5 și 6 din legea contribuțiilor directe din 1935, recursul se declară, fie direct la instanța competentă a judeca recursul, fie la administrația financiară respectivă, în termenul de 30 zile dela pronunțare pentru contribuabilul prezent și dela comunicare în caz de lipsă, iar instanța de casare în termen de 10 zile dela declararea recursului trebuie să ceară dosarul dela administrația financiară care este obligată ca în termen de 10 zile dela data de când s'a cerut dosarul, sau dela data de când recursul s'a declarat, să-l trimită complectat cu toate actele necesare judecării recursului, iar prin alin. 9 se arată că motivele de recurs vor putea fi depuse în scris până la prima zi fixată pentru judecare după care nu vor mai putea fi schimbate în fondul lor ori adăogate.

Din aceste dispozițiuni rezultă că, recursul contra deciziunei comisiei de apel poate să fie făcut în termen de 30 zile dela pronunțare când partea este prezentă la judecarea apelului și direct la instanța de recurs.

În acest caz, instanța de recurs este datorată ca în termen de 10 zile dela declararea recursului să ceară dosarul administrației financiare și aceasta este obligată ca în 10 zile dela data de când s'a cerut dosarul să-l trimită complectat cu toate actele necesare judecării recursului.

Din aceleași dispozițiuni mai rezultă că atunci când contribuabilul prezent la judecarea

apelului depune recursul direct la instanța de recurs, aceasta nu poate proceda la fixarea termenului de judecată până ce nu satisface prescripțiunile alin. 4, 5 și 6 din art. 82 din legea contribuțiilor directe și nu primește dosarul cu toate actele necesare recursului, iar dacă instanța de recurs, trecând peste aceste dispozițiuni, fixează totuși termen de judecată, ea nu poate să aplice sancțiunea anulării recursului ca nemotivat dedusă din alin. 9 al art. 82, când la prima zi fixată pentru judecare, recurentul susține și dovedește că nu a avut posibilitatea să-și motiveze recursul din cauză că lipsea dosarul și că decizia comisiei de apel nu era încă redactată până la acea primă zi fixată pentru judecarea recursului.

În speță, recurentul a fost prezent la judecarea apelului la comisia de apel și a declarat recurs direct la Tribunalul Timiș-Torontal, care a fixat termen de judecată la 2 Noemvrie 1937 fără a se îndeplini dispozițiunile din alin. 4, 5 și 6 ale art. 82 și decizia comisiei de apel până la acea dată nu era redactată și deși recurentul a cerut termen pentru motivarea recursului, tribunalul i-a anulat recursul ca nemotivat.

În asemenea situațiune, instanța era obligată să dea urmare celor prevăzute de alin. 4, 5 și 6 din art. 82 și să nu fixeze termenul până ce nu-i venea dosarul cu decizia respectivă dela administrația financiară pentru ca să se dea posibilitate recurentului să-și motiveze recursul și dacă totuși tribunalul, trecând peste această obligațiune a fixat termen, nu putea să anuleze recursul ca nemotivat la prima zi de judecată, ci era dator să dea un termen pentru ca deciziunea să fie redactată și numai dacă și după aceasta recurentul nu și-ar fi motivat recursul, era locul la sancțiunea anulării lui ca nemotivat trasă din alin. 9 al art. 82.

Deci, numai cu violarea articolelor invocate tribunalul a anulat ca nemotivat recursul făcut de Ar. V. în contra deciziei Nr. 678 din 1937 a Comisiei de Apel de pe lângă Administrația financiară Timiș-Torontal, așa că motivele de recurs fiind fondate, recursul se admite și se casează în interesul legii, sentința atacată cu recurs.

(Cas. III. Dec. Nr. 1897 din 11 Octomvrie 1938. Președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier.)

LEGISLAȚIE

LEGE

pentru modificarea și complectarea unor dispozițiuni din legea pentru înființarea unui registru al comerțului.

(Publicată în Mon. Oficial Nr 292 din 15 Dec. 1938)

Art. 1. — Inmatricularea în registrul comerțului, pentru acei care vor să exercite un comerț individual, pentru societățile în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată și pe acțiuni, se va face numai în urma obținerii autorizațiunii de a face comerț, prevăzută de această lege.

Art. 2. — Autorizațiunea pentru exercitarea unui comerț individual, va putea fi acordată numai în urma îndeplinirii următoarelor condițiuni:

A. Petiționarul să fi absolvit cel puțin cursul primar complet;

B. Să aibă o practică de 1—5 ani, în raport cu studiile ce posedă în specialitatea în care vrea să exercite comerțul.

Drept practică se va putea socoti și timpul servit ca reprezentant, comisionar, funcționar comercial sau practicant propriu zis;

C. Să nu fi fost condamnat pentru:

a) Furt, tâlhărie, contrabandă, înșelăciune, fals de orice natură și întrebuințare de fals, plâsmuire, rupere de sigilii, sustragere de sub sechestru, mărturie mincinoasă, jurământ, fals, abuz de încredere, precum și pentru orice infracțiuni contra ordinii publice și apărarea ordinii în Stat;

b) Pentru bancrută frauduloasă, concurență nelegală, gestiune frauduloasă în conducerea unei întreprinderi de Stat sau particulară, precum și pentru delictele celelalte cuprinse în cap. III, titlul XIV, cod penal;

c) În recidivă de infracțiune la legea pentru reglementarea comerțului de devize și la legea controlului circulațiunii metalelor prețioase.

Art. 3. — Condițiunile din articolul precedent vor trebui îndeplinite și de:

a) Prepușii și procuriștii întreprinderilor individuale sau colective;

b) Conducătorii sucursalelor și agențiilor;

c) Asociații și administratorii societăților în nume colectiv, în comandită simplă și cu răspundere limitată;

d) Directorii societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni;

e) Cesionarii, cumpărătorii sau dobânditorii cu orice titlu al unui fond de comerț.

Condițiunile prevăzute la punctele A și C din art. 2, vor fi îndeplinite și de membrii fondatori și administratorii societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni.

Art. 4. — Condițiunile prescrise de art. 2 vor trebui îndeplinite de către titularul comerțului ca și de persoanele arătate în articolul precedent în tot cursul exercitiului comerțului, sub sancțiunea retragerii autorizațiunii prevăzută de această lege, pentru cei ce exercită comerț individual, pentru asociații și administratorii societăților în nume colectiv, în comandită simplă și cu răspundere limitată și sub sancțiunile prevăzute la art. 14 din prezenta lege, pentru toate celelalte persoane enumerate la art. 3 de mai sus.

Retragerea autorizațiunii se va face la cererea Camerei de Comerț și de Industrie sau a Ministerului Economiei Naționale, printr'o hotărâre a comisiunii, care se institue prin art. 11 din prezenta lege, pronunțată în urma citării celui interesat. Hotărârea se va comunica Oficiului registrului comerțului, în vederea radierii firmei, iar în cazul societăților pe acțiuni, se va comunica și tribunalului, care va retrage autorizațiunea de funcționare, printr'o încheiere dată în Camera de consiliu, pe cale grațioasă.

Hotărârea de retragere a autorizațiunii nu poate fi atacată decât cu recurs în condițiunile art. 9 de mai jos.

Art. 5. — Soțiile falșilor nereabilitați nu pot exercita nici-un comerț timp de 10 ani dela declararea în stare de faliment a soțului.

Art. 6. — Se scutesc de îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 2, punctul B:

a) Părinții, soția și copiii comerciantului decedat, care continuă, comerțul defunctului;

b) Comercianții cetățeni români din comunele rurale, care vor să exercite un comerț în comunele urbane, dacă fac dovadă că au exercitat neîntrerupt un comerț de cel puțin un an;

c) Locuitorii din comunele rurale, cultivatori de pământ sau meșteșugarii ce voiesc să exercite un comerț în aceste comune, precum și locuitorii mărginași din comunele urbane, cultivatori de pământ sau meșteșugari, ce voiesc a exercita un comerț în comuna urbană respectivă sau în vre-o comună rurală învecinată;

d) Acei care fac dovada că au exercitat un comerț ambulant de alimente, timp de cel puțin doi ani în comunele urbane;

e) Acei a căror principală activitate comercială este desfacerea produselor agricole de orice fel;

f) Acei care vor obține dela Ministerul Economiei Naționale dispensă de practică profesională, pe baza avizului favorabil al Camerei de Comerț și de Industrie respective, dată în temeiul aptitudinilor de comerciant bine cunoscute ale celui ce solicită dreptul de a exercita un comerț.

Aceste scutiri sunt valabile numai pentru timpul cât comerțul va fi exercitat personal de acei arătați în acest articol.

Art. 7. — Cererea de autorizare de a face comerț sau de schimbare a felului comerțului, se va adresa Camerei de Comerț și de Industrie în circumscripțiunea căreia urmează a fi exercitat comerțul.

La cerere se vor alătura pe lângă celelalte dovezi cerute de lege și următoarele acte:

a) Un certificat de pe cazierul judiciar, prevăzut de codul de procedură civilă, privind pe ce cel ce solicită a exercita comerțul individual, pe asociații societăților în nume colectiv, în comandită simplă și cu răspundere limitată și pe fondatorii, administratorii și directorii societăților pe acțiuni;

b) Un extras din registrul comerțului respectiv, dacă petiționarul a mai exercitat comerțul, sau un certificat eliberat de Uniunea

Cameralor de Comerț și de Industrie, că nu a mai exercitat niciodată vre'un comerț;

c) Un certificat al Camerei de Comerț respective, doveditor al practicei de specialitate, dat pe baza declarațiunii scrise a comerciantului la care solicitatorul a efectuat practica și a constatărilor de fapt ale Camerei de Comerț.

Art. 8. — Camera de Comerț și de Industrie, în urma cercetărilor ce va face și a dovezilor prezentate de petiționar, va da un aviz informativ asupra oportunității și utilității întreprinderii, în ramura de comerț respectivă, asupra pregătirii profesionale și moralității comerciantului persoană fizică, membrilor societăților în nume colectiv și în comandită simplă, precum și asupra moralității membrilor fondatori, și administratorilor societăților pe acțiuni.

Avizul de mai sus arătat va fi comunicat în scris și Comisarului Guvernului de pe lângă Camera de Comerț și de Industrie respectivă.

Art. 9. — Dacă Comisarul Guvernului nu face opunere formală și scrisă la aviz, Camera de Comerț și de Industrie este îndatorată să înainteze de îndată cererea împreună cu avizul său la Comisiunea specială, instituită de această lege pe lângă Camera de Comerț și de Industrie din Capitala fiecărui Ținut.

Comisiunea primind cererea împreună cu toate datele și cu avizul Camerei de Comerț și de Industrie, va fixa un termen, la care petiționarul va fi citat, dacă instanța socotește aceasta necesar, prin scrisoare recomandată cu retur, recepisa.

Comisiunea verificând îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 2 și apreciind oportunitatea și utilitatea înființării noii întreprinderi, în ramura de comerț respectivă, se va pronunța printr'o hotărâre motivată, care se va putea ataca numai cu recurs de partea interesată, de Camera de Comerț și de Industrie respectivă sau de Ministerul Economiei Naționale, prin Comisarul Guvernului de pe lângă acea Camera de Comerț și de Industrie sau prin orice alt organ al zisului minister, prevăzut cu înputernicirea necesară. Recursul se va depune în termen de 15 zile, libere dela pronunțare la Comisia care a dat hotărârea ce se atacă. Îndată după expirarea acestui termen, Comisia va

înainta, din oficiu, recursul împreună cu dosarul cauzei la Curtea de Apel din circumscripția căreia face parte Camera de Comerț ținutală, care le va judeca de urgență și cu precădere în Camera de Consiliu. Dacă Curtea apreciază că recursul este admisibil, ea va casa hotărârea Comisiei și va judeca fără trimitere evocând și fondul.

Partea se va putea prezenta în fața Comisiunii ca și în fața Curții de Apel, personal sau prin mandatar, putându-se servi și de memorii, dacă nu se prezintă.

Art. 10. — Hotărârile Comisiunii, date potrivit acestei legi, sunt obligatorii, atât pentru Oficiul Registrului Comerțului, cât și pentru tribunal.

Tribunalele nu vor da curs formalităților de legală constituire societăților comerciale pe acțiuni, atâta vreme cât nu se prezintă autorizațiunea prevăzută de această lege.

Art. 11. — Pentru cei prevăzuți la art. 5, lit. b, c și d, de mai sus, hotărârea privitoare la cererile lor se va da de însăși Camera de Comerț respectivă, prin Comitetul de direcțiune al ei. Pentru darea hotărârii sale, care va fi motivată, Comitetul de Direcție al Camerei de Comerț, va verifica îndeplinirea condițiilor cerute de prezenta lege, apreciind în același timp oportunitatea și utilitatea înființării noii întreprinderi.

Această hotărâre va putea fi atacată cu recurs, în fața Comisiunii speciale, prevăzută la art. 11 din prezenta lege, de partea interesată sau de Comisarul Guvernului de pe lângă Camera respectivă.

Toate dispozițiunile de orice natură, privitoare la recursul contra hotărârilor Comisiunii speciale, din prezenta lege, se aplică și recursurilor, prevăzute în alineatele precedente introduse contra hotărârilor Camerelor de Comerț.

Dispozițiunile art. 10 alin. întâi, din prezenta lege se aplică și hotărârilor date de Camera de Comerț potrivit prevederilor acestui articol.

Art. 12. Se institue pe lângă Camera de comerț și de industrie din Capitala fiecărui ținut câte o comisiune compusă din:

a) Un consilier al Curții de Apel din Ca-

pitala ținutului, sau prim-președintele tribunalului respectiv, sau președintele tribunalului nedivizat, dacă în Capitala ținutului nu există Curte de Apel, care va fi și președintele comisiei.

Delegarea se va face de Ministerul Justiției în urma intervenirii Ministerului Economiei Naționale;

b) Un reprezentant al Camerelor de comerț de pe teritoriul ținutului;

c) Un reprezentant al asociațiilor profesionale cu caracter comercial sau industrial din ținut;

d) Un reprezentant al Ministerului Economiei Naționale;

e) Un reprezentant al Băncii Naționale a României.

Desemnarea membrilor comisiei se va face pe termen de trei ani prin deciziunea Ministerului Economiei Naționale.

În aceleași condițiuni vor fi desemnați câte un supleant pentru fiecare din membrii comisiei.

Comisiunea va putea lucra cu trei membri prezenți inclusiv președintele și hotărârile sale vor fi valabile cu votul majorității celor prezenți. Minoritatea se va alătura deciziei majorității membrilor fără a putea face opinie separată.

În caz de paritate de voturi, va decide votul președintelui.

Cheltuielile necesitate de funcționarea comisiei, sunt în sarcina Camerelor de Comerț din circumscripția ținutului, care vor prevedea anual în bugetul lor o sumă destinată acestui scop.

Art. 13. — Se pedepsesc cu amendă dela 10.000 la 100.000 lei și cu o închisoare dela 6 luni la un an:

a) Acei care vor exercita comerțul fără obținerea autorizațiunii prevăzută de această lege sau prin persoane interpuse;

b) Acei care vor obține autorizațiunea respectivă pe numele altor persoane;

c) Comercianții persoane fizice, precum și conducătorii și administratorii societăților comerciale de orice fel, care vor exercita alt comerț decât acela pentru care au obținut autorizațiunea prevăzută de această lege;

d) Acei care se vor dovedi, că pentru obținerea autorizațiunii au ascuns unele împrejurări cunoscute de ei, de natură să ducă la respingerea autorizațiunii.

Art. 14. — Se pedepsesc cu amendă dela 10 000 la 50.000 lei, precum și cu închisoarea dela 3 luni la 1 an, comercianții persoane fizice ca și persoanele prevăzute în art. 3, care în cursul exercitării comerțului, vor suferi vreuna din condamnările prevăzute în art. 2, punctul c. și vor continua totuși să exercite comerțul sau să funcționeze mai departe în oricare din calitățile arătate în art. 3.

În cazurile prevăzute de art. 13 și 14, amenda va fi plătită de persoana contravenientă solidar cu titularul comerțului sau cu societatea, dacă aceștia vor fi cunoscut infracțiunea comisă și o vor fi îngăduit.

Art. 15. — Acțiunea publică se va pune în mișcare la cererea Camerei de Comerț sau a Ministerului Economiei Naționale, în fața instanțelor penale competente.

Art. 16. — Nu intră în prevederile acestei legi exercitarea comerțului alimentar ambulant și acele ramuri de comerț pentru care prin legi speciale s'a prevăzut o autorizațiune specială.

Art. 17. — Dispozițiunile din prezenta lege se aplică și comercianților și societăților comerciale existente la data promulgării legii, în caz de schimbare a felului de comerț exercitat sau de extinderea activității lor comerciale și alte ramuri de comerț.

Art. 18. — Orice dispozițiuni contrarii prezentei legi, din orice altă lege, sunt și rămân abrogate.

Art. 19. — Prezenta lege va forma titlul 1 din legea pentru înființarea unui registru al comerțului, iar titlurile I, II și III din menționata lege, vor deveni titlurile II, III și IV.

Ministerul Justiției este autorizat să publice textul complet al legii pentru înființarea unui registru al comerțului.

Art. 20. — Președintele Consiliului Nostru de Miniștri, și Miniștrii Noștri secretari de Stat la Departamentele Economiei Naționale și

Justiției, sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentului decret.

No. 4309.

LEGE

pentru înființarea organizației politice a „Frontului Renașterii Naționale”

(Publicată în Mon. Of. No. 293 din 16 Dec. 1938)

Art. I. Se înființează, pe ziua promulgării legii de față, ca unică organizație politică în Stat, „Frontul Renașterii Naționale”.

Art. II. Această organizație politică are de scop mobilizarea conștiinței naționale în vederea întreprinderii unei acțiuni solidare și unitare românești de apărare și propășire a Patriei și de consolidare a Statului.

Art. III. Autorizarea de funcționare a „Frontului Renașterii Naționale”, se acordă de ministrul justiției, la cererea scrisă a unui număr de 25 persoane, dintre care cel puțin 20 trebuie să aibă calitatea de actuali sau foști miniștri și subsecretari de Stat.

Art. IV. Consilierii Regali sunt membri de drept ai „Frontului Renașterii Naționale”.

Art. V. Toți românii care au împlinit 21 ani, cu excepția militarilor activi și a membrilor ordinului judecătoresc, au dreptul să ceară înscrierea în „Frontul Renașterii Naționale”, supunându-se condițiilor de funcționare și de disciplină stabilite prin regulamentul prezentei legi.

Art. VI. „Frontul Renașterii Naționale” are, singur, dreptul de a fixa și depune candidaturile pentru alegerile parlamentare, administrative și profesionale.

Art. VII. Orice altă activitate politică decât aceea a „Frontului Renașterii Naționale”, va fi socotită clandestină, iar autorii ei pedepsiți cu degradarea civică pe termen de 2 până la 5 ani.

Art. VIII. Un regulament special, făcând parte integrantă din prezenta lege, va determina condițiunile de organizare și funcționare a „Frontului Renașterii Naționale”.

No. 4321

Sumarul general al Nr. 1

Pag.

In al VIII-lea an de apariție, de *D-l Dr. Alex. Marta* — — — — — 3

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII, ETC.

Echitatea in Drept și . . . adevărul, de <i>D-l I. N. Lungulescu</i> — — — — —	5
Un aspect al unificării legislative : extinderea legiurii române in Bucovina, de <i>D-l Salvador A. Brădeanu</i> — — — — —	17
De lege ferenda (art. 329 pr. pen. Carol II.), de <i>D-l Vasile M. Dimitriu</i> — — — — —	19
in memoriam, de <i>D-l I. N. L.</i> — — — — —	20
Informator Legislativ, de <i>D-l Dr. Ion Tenchea</i> — — — — —	20

LEGISLAȚIE.

Lege pentru modificarea si complectarea unor dispozițiuni din legea pentru inființarea unui registru al comerțului — — — — —	41
Lege pentru inființarea organizației politice a „Frontului Renașterii Naționale” — — — — —	44

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE.

I. Drept civil — — — — sp. 1—2	V. Carte funduară — — — — sp. 12—13
II. Procedură civilă — — — — sp. 3	VI. Legi speciale) — — — — sp. 14—16
III. Drept comercial — — — — sp. 4—5	VII. Drept administrativ — — — — sp. 17—18
IV. Drept penal și procedură penală sp. 6—11	VIII. Drept fiscal — — — — sp. 19

INDEX ALFABETIC.

Pagina

<i>Apel în materie de C. F.</i>	Pagina
Sp. 13. — (Vezi : Omisiunea radierii) — — — —	34

Asigurare.

Sp. 4. — Acțiunile ce isviresc din contractul de asigurare se prescriu prin trecerea unui an, scototit din ziua evenimentului care a dat naștere acțiunii. Ce se înțelege prin acest eveniment? — — — — —	27
---	----

Cale de atac. Indreptare.

Sp. 6. — Dispozițiunile art. 446 alin. ultim pr. pen., potrivit cărora cererea cuprinzând o cale de atac îndreptată greșit la o altă instanță decât cea în drept se trimite de îndată spre judecare instanței competente se aplică numai atunci când partea se folosește de o cale de atac admisă de lege, dar greșește în ce privește instanța căreia i-a adresat-o, iar nu și atunci când se folosește de o cale inadmisibilă. — — — —	29
--	----

Cambial.

Sp. 5. — In principiu o cambie nu novează, ci regulează plata unei datorii ; pentru a opera o novațiune, trebuie ca să existe o declarațiune expresă a părților, din care

să rezulte în mod evident, voința lor de a nova. In caz de cesiune de creanțe, raportul de debitor al datornicului cedat față de cesionar, se naște în momentul când are loc cesiunea iar nu în acela când se dă o cambie pentru aranjarea creanței. Consecințe în ce privește legea conversiunii. 27

Carte funduară.

Sp. 12. — Fiecare cerere înaintată instanței de carte funduară trebuie admisă sau respinsă, fără a fi admisibilă complectarea ei ulterioară nici măcar în aceeași instanță și prin urmare cu atât mai puțin în instanța a doua. Art. 61 și 129 din regulamentul C. F. Aplicațiune în materie de conversiune.	33
Sp. 13. — (Vezi : Omisiunea radierii) — — — —	34

Comunicarea hotărârilor.

Sp. 13. — (Vezi : Omisiunea radierii) — — — —	34
---	----

Contribuțiuni directe.

Sp. 19. — Recursul contra unei deciziuni a comisiunii de apel fiscale, nemotivat din cauza neredactării deciziunii, nu se poate anula. Art. 82 alin 4, 5 și 6 din legea contribuțiuni or directe. — — — — —	39
---	----

Delapidare.

Sp. 8. — Dreptul învățătorului director, care locuiește în localul școlii, de a arde o cantitate de 12 m³ lemne din cele destinate pt. combustibilul școlii, — nu implică dreptul de a schimba destinația acelor lemne, adică de a le vinde în loc de a le arde.

Ignoranța sau eroarea inculpatului în lipsa clarității legii, — în privința schimbării destinației lemnului cuvenite lui drept combustibil, îl apără de răspundere penală. —

30

Delictul de convertire ilegală.

Sp. 9. — Art. 309 cod penal Carol II. Pentru existența acestui delict se cere, ca primirea și înscrierea credincioșilor la un cult, să se fi făcut fără respectarea formalităților necesare trecerii de la un cult la altul, printre cari este și aceea de a se lăsa un termen de 30 zile de la data părăsirii vechiului cult.

30

Donațiune.

Sp. 1. — Neîndeplinirea condițiilor impuse de donatar atrage rezilierea contractului. Acest principiu se aplică și bunurilor donate Statului maghiar, dobândite în baza tratatelor de pace de Statul Român. — — — — —

23

Infracțiuni neintenționate săvârșite de funcționarii C. F. R.

Sp. 10. — Iuminarea acelor și semnalelor se face sub controlul și pe răspunderea exclusivă a impiegatilor de serviciu cari vor exercita controlul necesar prin revizorii de linie, în stațiunile care au astfel de agenți. — —

31

Infracțiuni prin presă. Amnistie, Despăgubiri.

Sp. 11. — Rec'amantul luând cunoștință de hotărârea prin care se declară amnistiat faptul penal, fără a se fi luat prin ea vre'o dispozițiune în privința cererii de despăgubiri, nu mai poate cere ulterior continuarea procedurii închise pentru judecarea despăgubirilor dacă hotărârea de amnistie a rămas definitivă. Sensul prescripției prev. de art. 94 cp. — — — — —

32

Intabulare.

Sp. 13. — (Vezi: Omisiunea radierii) — — — — —

34

Ipotecă.

Sp. 13. — (Vezi: Omisiunea radierii) — — — — —

34

Legea lichidării.

Sp. 14. — Debitorul aflat în concordat preventiv, nu mai poate beneficia și de dispozițiunile art. 50 din legea lichidării. — — — — —

36

Sp. 16. — Potrivit art. 14 alin. IV. din legea lichidării, debitorii vor putea împiedeca efectele decăderii din beneficiul termenului în orice stadiu al urmăririi dacă vor achita până la ziua licitației toate sumele scadente plus cheltuielile. — — — — —

37

Lege. Promulgare. Publicare. Deosebire

Sp. 17. — Legea care prevede curgerea termenului dela promulgarea ei, devine totuși producătoare de efecte juridice față de terți numai din momentul publicării ei în Monitorul Oficial. — — — — —

38

Litigii între diverse Ministere și Instituțiuni de Stat.

Sp. 15. — Se rezolvă în baza art. 33 alin. d) din legea pentru organizarea corpului de avocați publici din 9 Mai 1933, de către Consiliul Superior al Avocaturii Statului. —

37

Magistrat.

Sp. 18. — Decretul Regal pentru mutarea sau înaintarea unui magistrat intră în vigoare din momentul publicării lui în Monitorul Oficial, afară de cazul când în cuprinsul decretului se prevede în mod expres o altă dată.

Deci dela data aparițiunii decretului regal în Monitorul Oficial, judecătorul încetează de a mai face parte din instanța unde a funcționat și de a-și mai exercita atribuțiunile sale la acea instanță. — — — — —

39

Notare.

Sp. 13. — (Vezi: Omisiunea radierii) — — — — —

34

Omisiunea radierii notării respingerii întabulării unui drept de ipotecă în c. f. Noua cerere pentru întabularea aceluiaș drept. Rang. Comunicarea hotărârilor instanței de c. f. Apel în materie de c. f.

Sp. 13. — Omisiunea instanței de c. f. de a radia din oficiu conform art. 147 din regulamentul C. F., notarea respingerii unei cereri de întabulare a dreptului de ipotecă, după ce încheierea de respingere a rămas definitivă, nu conferă unei cereri posteroare înaintată de acelaș creditor, pentru întabu-

larea din nou a dreptului de ipotecă respins, rangul noilor respingerii cererii anterioare, fără a vătaama drepturile tabulare câştigate între timp de alţi creditori.

Creditorul atins în drepturile sale prin atribuirea unui rang anterior unei cereri posterioare dreptului său intabulat în c. f., în baza art. 197 alin. ultim din legea execuţionară şi art. 148 din regulamentul C. F. poate ataca inscripţia sub raportul rangului de carte funduară.

Hotărârile instanţei c. f., în baza art. 119 şi 140 alin. II din regulamentul C. F. se comunică aceluia care a înaintat cererea împreună cu actul original. Raţiune.

Potrivit art. 142 din regulamentul C. F. în urma apelului înaintat în materie de c. f. nu pot fi îndreptate nici greşelile intervenite în cererile de c. f. nici nu pot fi prezentate acte noi. — — — — —

34

Ordonanţă prezidială.

Sp. 8. — Execută în Ardeal. Căi de atac (art. 23 legea pentru reglementarea contractului de consignaţie, şi art. 66 b.s. pr. c. r.) Con-

te taţie: Admiterea ei; Apel: Admitere şi respingerea contestaţiei ca inadmisibilă. — 25

Parte civilă.

Sp. 7. — Alegere de domiciliu. Ordonanţă de urmărire. Termen de apel. Termenul de apel pentru partea civilă, în caz că nu a făcut alegere de domiciliu în circumscripţia judecătoarei de instrucţie, curge dela pronunţarea ordonanţei date în cauza, art. 73 al. ultim, pr. pen. — — — — — 29

Radiere.

Sp. 13. — (Vezi. Omisiunea radierii) — — — — 34

Rang.

Sp. 13. — (Vezi. Omisiunea radierii) — — — — 34

Soţi conjugaţi.

Sp. 2. — Împrumut contractat de soţie pentru procurarea celor necesare întreţinerii familiei. Răspunderea bărbatului. Condiţiuni. — 24

Comitetul de Redacţie

al

Revistei Cercului Juridic Bănăţean

Invită şi pe această cale toate instanţele din circumscripţia Curţii de Apel Timişoara precum şi pe membrii lor, să binevoiască a colabora la Revista Cercului, ale cărei coloane le stau deschise.

Singura rugămintă ce li se adresează este pedeoparte de a tria, cu maximum de scrupulozitate, hotărârile trimise spre publicare, pentru a ni se cruşa o muncă inutilă şi pentru a putea asigura Revistei — prin serioasele, demnele şi interesantele articole, note şi speţe publicate — tot prestigiul de care are nevoie şi la care toţi juriştii ţinutului sunt obligaţi să lucreze, iar pedealtă parte şi pentru aceleaşi raţiuni, rugămintea ce le-o adresează este de a extrage din hotărârile d-lor, numai ceea ce într'adevăr poate interesa, după modelul rezumatelor ce publicăm sub titlul: „Jurisprudenţă şi Soluţiuni Jurisprudenţiale“.

Această invitaţiune se adresează, tot atât de stăruitor şi colegilor de la celelalte instanţe din ţară.

Juridice

I. N. Lungulescu : Dreptul forței și forța dreptului R.-Vâlcea 1921.	I. N. Lungulescu : Clasicism și romantism juridic (lucrare premiată) Timișoara 1937.
I. N. Lungulescu : Evoluția Dreptului și exegeza legii Timișoara 1934.	I. N. Lungulescu : În preajma votării noului cod de procedură penală Timișoara 1935.
I. N. Lungulescu : Călauza ofițerului de poliție judiciară Timișoara 1938.	I. N. Lungulescu : Drept și Dreptate (lucrare premiată) București Fund. culturală Carol II,

Literar filosofice

I. N. Lungulescu : O nouă concepție despre lume R.-Vâlcea 1929.	I. N. Lungulescu : De pe culmile gândirii spre zarea Absolutului R.-Vâlcea 1930
I. N. Lungulescu : Școala Alexandrină în lumina operelor lui Panten, Clement și Origen R.-Vâlcea 1930.	I. N. Lungulescu : Energia spirituală R.-Vâlcea 1931.
	I. N. Lungulescu : Problema sufletului în cultura contemporană Sibiu 1934.

INDUSTRIA LÂNEI S. A.

Capital: 80.000.000 lei;

Fabrică de postav, torcătorii de Kammgarn și Streichgarn, tricotaj și împletituri, fabrică de panglici (stofe moderne și efine pt. doamne și domni).

Sediul central: Timișoara II. Spl. Industria Lânei I. Telefon 141-145

Sucursale: București str. Franklin Bouillon (fost Gabroveni) 4

Adresa telegrafică: ILSA Timișoara

Banca Românească S. A.

CAPITAL (31 XII. 1926): 544,362 101;

Operațiuni bancare în țară și străinătate; Sediul central: București (Reg. Soc. banc. No. 45 din 29 Oct. 1934); Sucursale: Arad, Bacău, Bălți, Bazargic, Botoșani, Brăila, Brașov, Cernăuți, Cetea Albă, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Ismail, Oradina, Ploiești, Satu Mare, Sibiu, Tg. Mureș, Timișoara, Tighina, Tulcea;

Adresa telegrafică: Românească

Băncile Bănățene Unite S. A. Timișoara

Fondat în anul 1888-Capital social deplin vărsat Lei 52,000,000 - Rezerve Lei 11,550,000 Centrala: Timișoara - Sucursale: Arad, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Sănnicolaul-mare

Autorizată pentru comerțul cu devalize. — Preia depuneri pe livrete de economie și pe cont curent; la vedere și pe termen.

Acordă credite și escontează remise. — Execută încasări și asemnări. — Cumpără și vinde efecte de stat. — Se ocupă cu transacțiuni în devalize. — Inchiriază safe-uri. — Preia în păstrare efecte și alte valori. — Execută toate afacerile bancare cu conștiinciozitate și pe lângă condițiunile cele mai favorabile

Banca Victoria S. A. Arad

SUCURSALA TIMIȘOARA

Capital Lei 80,225.000 Rezerve Lei 24,000.000

Telefon: 5-10

Sedii: Arad, Oradea, Buteni, Chișineu-Criș, Radna, Salonta, Șiria

Face toate operațiunile de bancă.